

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA POŽEGE

2015-2020

Prvi nacrt

1 SADRŽAJ

1	SADRŽAJ	2
2	UVOD	4
3	PRISTUP IZRADI STRATEGIJE	5
	Korak 1: Izrada analize situacije	5
	Korak 2: Definiranje ciljeva i prioriteta strategije	5
	Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategija	6
	Korak 4: Izrada Akcijskog plana provedbe Strategije	6
	Konzultacije s dionicima	6
4	POLITIKA REGIONALNOG RAZVOJA	7
4.1	Izvori EU financiranja dostupni Hrvatskoj u planskom razdoblju 2014.-2020.	7
4.1.1	Strateški ciljevi EU - Strategija Europa 2020	9
4.1.2	Strateški ciljevi Republike Hrvatske	11
4.1.3	Strateški ciljevi regije i Požeško-slavonske županije	11
5	OSNOVNA ANALIZA	14
5.1	Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike	14
5.1.1	Fizičko geografske značajke	14
5.1.2	Naselja i naseljenost	15
5.1.3	Klimatske značajke	16
5.2	Stanovništvo	16
5.3	Gospodarstvo	19
5.3.1	Osnovni pokazatelji	19
5.3.2	Zaposlenost	23
5.3.3	Osnovni rezultati poslovanja	31
5.3.4	Vanjsko trgovinska razmjena	32
5.3.5	Strana ulaganja	36
5.3.6	Poduzetničke zone	36
5.3.7	Poljoprivreda	37
5.4	Turizam	39
5.4.1	Turistička ponuda	42
5.4.2	Turistička potražnja	44
5.5	Infrastruktura	45
5.5.1	Prometna infrastruktura	45
5.5.2	Telekomunikacije	49

5.5.3	Komunalna infrastruktura.....	50
5.6	Odgoj, obrazovanje, kultura i šport	53
5.6.1	Odgoj i obrazovanje	53
5.6.2	Kultura	61
5.6.3	Šport	66
5.7	Zdravstvo i socijalna skrb	69
5.7.1	Zdravstvo.....	69
5.7.2	Socijalna skrb.....	71
5.7.3	Zatvorski sustav	73
6	SWOT ANALIZA GRADA POŽEGE	74
7	VIZIJA I STRATEŠKI I CILJEVI	82
7.1	Kratko obrazloženje strateških ciljeva	83
8	INTERVENCIJSKA LOGIKA STRATEGIJE	85
8.1	STRATEŠKI CILJ 1: Omogućiti rast gospodarstva i otvaranje novih radnih mjesta u skladu s potrebama stanovnika i poduzetnika grada Požege	85
8.2	STRATEŠKI CILJ 2: Osigurati kvalitetno i održivo (ekološki prihvatljivo) upravljanje prostorom grada uz adekvatno riješenu temeljnu infrastrukturu.....	92
8.3	Strateški cilj 3: Ostvariti bolju kvalitetu života, javnih usluga te socijalnu uključenost svih skupina stanovništva Grada	97
9	PROVEDBENI OKVIR	104
9.1	Institucionalni okvir.....	104
9.2	Koordinator provedbe Strategije	104
9.3	Partnersko vijeće za razvoj grada Požege	105
9.4	Tehničko tajništvo.....	106
9.5	Proces provedbe strategije	106
9.6	Financijski okvir (izvori financiranja).....	107
10	PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	111
10.1	Praćenje (nadzor) i izvještavanje	111
11	POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA.....	113
12	IZVORI	115

2 UVOD

LOKACIJA

Grad Požega smješten je u zapadnoj Slavoniji, u Požeškoj kotlini koja je uokvirena slavonskim gorskim prstenom Psunja, Papuka, Dilja, Krndije i Požeške gore (kotlinu koju su još rimljani nazivali Vallisaureae – Zlatna dolina). Požega je s 26.248 stanovnika (prema Popisu stanovništva iz 2011.g.) najveći grad Požeško-slavonske županije i predstavlja njeno administrativno i upravno središte. Položaj Grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji može se okarakterizirati kao vrlo povoljan, smješten je na kontaktnom području Požeške gore i ravnice u dolini rijeke Orljave. Požegi kao svom povijesnom, upravnom, društvenom, kulturnom i poslovnom središtu gravitira istočni prostor Požeško-slavonske županije te središnji prostor do istočnih obronaka Psunja.

POVIJESNE KARAKTERISTIKE

Povijest Požege i Požeške kotline seže u daleku pretpovijest, davno prije pisanog traga u XIII. stoljeću (1227.g.), kada se prvi put spominje ime Požeške županije i grada Požege. Pretpostavlja se da se rimski grad Incerum nalazio na mjestu današnje Požege. Topografski položaj podno Staroga grada i okolnih vinorodnih brežuljaka, omogućio je Požegi stvaranje srednjovjekovne obrambene tvrđave (koja se spominje u dokumentima od XIII stoljeća), a kasnije i izgradnju gradskog podgrađa ili suburbiuma, kao vrlo važnog trgovačkog i obrtničkog središta. Grad je kroz stoljeća predstavljao najvažnije životno središte stanovništva središnje Slavonije, a danas se unutar grada nalazi se 31 naselje.

PRIRODNE SPECIFIČNOSTI

Cijelo područje Požeško-slavonske županije, pa tako i Grad Požega izuzetno je bogato vodama. Gotovo svako naselje je izgrađeno na nekom vodotoku, što predstavlja vrlo veliki razvojni potencijal u smislu opskrbe vodom, međutim može imati vrlo negativne posljedice po stanovništvo i gospodarstvo zbog nestabilnih korita vodotoka, koja se uslijed obilnih i dugotrajnih kiša razlijevaju i uzrokuju poplave. Prostor oko Požege bogat je također šumama zbog čega je drvna industrija vrlo razvijena.

GOSPODARSKE SPECIFIČNOSTI

Poduzeća registrirana u Požegi, čine više od 50% svih poduzeća registriranih u Požeško-slavonskoj županiji. Trendovi u Požeško-slavonskoj županiji su takvi da broj poduzeća opada, a broj obrta je u laganom porastu, za razliku od trendova u RH gdje konstantno opada broj obrta, a raste broj poduzeća. Ekonomski razvoj Požege temelji na bogatoj tradiciji metaloprerađivačke, tekstilne, drvne i prehrambene industrije.

PERSPEKTIVA

Bogatstvo prirodnih resursa, tradicija proizvodnih industrija (metaloprerađivačka, tekstilna, drvna i prehrambena), kvalitetan i obrazovan kadar te bogata povijesna i kulturna baština čine samo dio konkurentskih prednosti na kojima će se graditi ukupni održivi razvoj Požege.

3 PRISTUP IZRADI STRATEGIJE

Razvojna strategija grada Požege izrađena je u skladu s Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), a koji je propisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (MRRFEU). Kako bi proces razvoja, provedbe i praćenja strateških dokumenata bio usklađen na svim razinama (županijska i gradska), preporučljivo je korištenje slične metodologije razrade te međusobno uskladive strukture samih dokumenata što se primijenilo i prilikom izrade Strategije razvoja grada Požege.

Stručnjaci angažirani kao tehnička pomoć u izradi ove Strategije (u daljnjem tekstu: projektni tim) moderirali su proces definiranja politika lokalnog razvoja od strane Radne skupine za izradu strategije koju je gradska uprava imenovala te u čijem su sastavu sudjelovali predstavnici jedinice lokalne samouprave, predstavnici organizacija civilnog društva te predstavnici privatnog sektora. Radna skupina bila je podijeljena na 4 radne podskupine zadužene za sektore i) prometne i komunalne infrastrukture, ii) gospodarstva, iii) turizma i poljoprivrede te iv) društvenog razvoja i infrastrukture. Radne podskupine uključile su stručnjake i predstavnike relevantne za navedena područja.

Proces razvoja strategije organiziran je tako da bude jednostavan, lako ponovljiv i provediv u budućnosti. U nastavku je prikazan tijek procesa razvoja strategije u četiri jednostavna koraka.

Korak 1: Izrada analize situacije

Projektni tim identificirao je izvore podataka koje je potrebno prikupiti za izradu kvalitetne analize društveno-gospodarske situacije, a isti su prikupljeni, analizirani i prezentirani Radnoj skupini. Analiza stanja služi kao podloga, odnosno polazište potrebno za kreiranje razvojnih prioriteta.

Široka područja analize su:

- geoprostorna obilježja;
- infrastruktura;
- demografske značajke;
- gospodarstvo;
- tržište rada;
- obrazovanje;
- ostala društvena infrastruktura.

Korak 2: Definiranje ciljeva i prioriteta strategije

Projektni tim organizirao je i moderirao radionicu za definiranje SWOT analize (analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji) te ciljeva/prioriteta Strategije. Razvoj SWOT analize i prioriteta/ciljeva temeljio se na potrebama grada ali je također usklađen s prioritetima regionalnih i nacionalnih politika.

Za svaki cilj, odnosno prioritet, identificirane su mjere strategije koje su opet popraćene konkretnim razvojnim projektima. Svaku mjeru u praksi sačinjava jedan ili više razvojnih projekata ili projektnih ideja, a isti su se identificirali kroz sva 4 metodološka koraka. Projekti koji predstavljaju dio Akcijskog plana za provedbu strategije (korak 4) razrađeni su do razine projektnog sažetka. Ukupno je održano 4 radionice za definiranje SWOT analize, identifikaciju ciljeva, prioriteta i mjera Strategije.

Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategija

Modaliteti provedbe uključuju definiranje okvira za provedbu odnosno uloge i odgovornosti dionika u provedbi i praćenju Strategije te identificiranje izvora financiranja. Radna skupina je, uz pomoć projektnog tima, utvrdila točno koje su institucije i organizacije nositeljice prioriteta Strategije odnosno pojedinih mjera kao i njihove uloge i odgovornosti. Također je utvrđen način praćenja Strategije te izvještavanje o napretku strategije. Sustav praćenja temeljen je na objektivno provjerljivim pokazateljima u skladu s ciljevima i prioritetima ove Strategije.

Korak 4: Izrada Akcijskog plana provedbe Strategije

Nakon procesa konzultacija, definiran je Akcijski plan za provedbu Strategije te je izrađena i provedena analiza zrelosti projekata koja omogućuje objektivnu ocjenu projekata koji ulaze u Akcijski plan. Određeni su prioritetni projekti, definirani ciljevi Akcijskog plana te identificirani financijski izvori. Akcijski plan pokriva razdoblje od 2 godine i sadržava sljedeće podatke:

- ciljeve;
- predviđene aktivnosti;
- razdoblje provedbe plana i pojedinih aktivnosti;
- izvršitelje aktivnosti;
- međusobnu povezanost aktivnosti;
- prioritizaciju aktivnosti;
- troškove provedbe pojedinih aktivnosti;
- izvore financiranja aktivnosti;
- načine i indikatore praćenja ostvarivanja plana;
- kontrolu provedbe plana.

Posljednju fazu u razvoju Strategije predstavio je sastanak Radne skupine na kojem je strategija službeno usvojena te izrađen plan komuniciranja sa širom javnosti, održan xx/xx/xx.

Konzultacije s dionicima

Proces konzultacija s ostalim dionicima, a vezano uz razvoj ovog ključnog strateškog dokumenta, započeo je ?????? i trajao je tijekom cijelog procesa razvoja strategije. Proces je nastavljen javnim konzultacijama sa svim zainteresiranim dionicima i stanovništvom grada Požege. Proces konzultacija otpočeo je ???? i trajao je do ?????. Nacrt ciljeva, prioriteta i mjera strategije stavljen je na službenu internet stranicu grada Požege te je upućen poziv svim zainteresiranim dionicima da iznesu svoje mišljenje o identificiranim razvojnim temama. Nakon uvrštavanja komentara i sugestija dionika, konačan dokument Strategije usvojen je od strane Gradskog vijeća xx/xx/xx.

4 POLITIKA REGIONALNOG RAZVOJA

Regionalna politika Europske unije predstavlja investicijsku politiku koja podupire stvaranje poslova, konkurentnost, ekonomski rast, veću kvalitetu življenja i održivi razvoj. Cilj regionalne politike smanjenje je ekonomskih, socijalnih i teritorijalnih razlika koje postoje među europskim državama i regijama.

Regionalna politika se odnosi na sve dijelove EU i obuhvaća sve razine - od čitave EU sa svih 28 država članica, do europskih regija i lokalnih zajednica. Dio je kohezijske politike EU, koja podržava skladan i ravnomjeran ukupni razvoj država članica i regija. Ovu politiku provode nacionalna i regionalna tijela u partnerstvu s Europskom komisijom. Strateško planiranje unutar kohezijske politike utvrđeno je sedmogodišnjim okvirom, a tekuće razdoblje obuhvaća godine od 2014. do 2020.

Hrvatska se ulaskom u Europsku uniju obvezala uskladiti svoj regionalni i lokalni razvoj s kohezijskom politikom EU. To znači da se sve razine strateškog planiranja u Hrvatskoj (nacionalna, regionalna, lokalna) moraju uskladiti sa strategijama na EU razini i pokrivati isto sedmogodišnje razdoblje 2014.-2020. Usklađenost nacionalnih, regionalnih i lokalnih strateških dokumenata s onima na EU razini glavni je preduvjet korištenja europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF).

4.1 Izvori EU financiranja dostupni Hrvatskoj u planskom razdoblju 2014.-2020.

Hrvatska je pristupanjem u Europsku uniju ostvarila pravo na korištenje europskih strukturnih fondova - Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Europski socijalni fond (ESF) - koji zajedno s Kohezijskim fondom (CF), Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (EPFRR) i Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) čine europske strukturne i investicijske fondove (ESIF).

EFRR i ESF nazivaju se strukturnim fondovima jer su usmjereni na jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji i ostvarivanju strateških ciljeva politike zapošljavanja i održivog razvoja čime doprinose restrukturiranju u EU-u, tj. smanjivanju razlika u razvoju između europskih regija. Njihova alokacija planira se u skladu sa statističkom regionalnom podjelom unutar EU (Hrvatska ima dvije statističke regije; Kontinentalnu i Jadransku). Kohezijski fond Namijenjen je državama članicama (ne regijama) čiji je bruto nacionalni dohodak (BND) po stanovniku manji od 90% prosjeka EU i usmjeren je na ulaganje u prometnu mrežu i projekte zaštite okoliša. Sredstvima EPFRR-a se podupiru ruralna područja radi stvaranja otpornijeg i inovativnijeg sektora poljoprivrede koji manje utječe na klimatske promjene, a iz EFPR-a se promiče održivo i konkurentno ribarstvo i akvakultura diljem EU-a. Svrha ESIF je ostvarivanju ciljeva rasta u cijeloj Europi utvrđenih u strategiji Europa 2020., sveobuhvatnoj strategiji EU-a za poticanje pametnog, održivog i uključivog rasta do 2020. godine.

U financijskoj perspektivi 2014.-2020. u regije EU-a bit će uloženo više od 351,8 milijardi eura. Razina potpore i nacionalni doprinos („stopa sufinanciranja“) prilagođeni su razini gospodarskog razvoja svake regije.

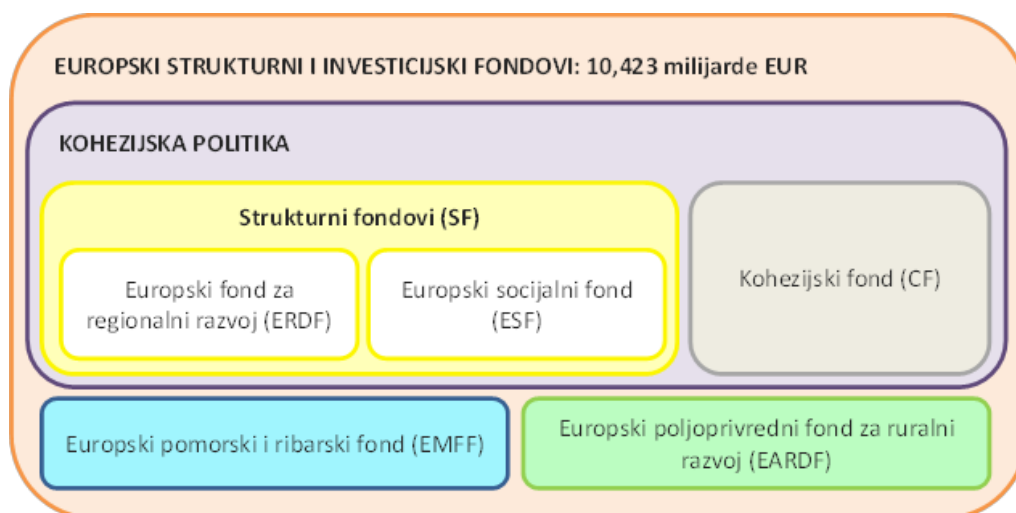
Tablica 1: Visina EU potpore s obzirom na razvijenost određene regije

Regija	Odnos BDP po stanovniku određene regije i prosjeka BDP EU	Maksimalan udio EU potpore
Manje razvijene regije	< 75%	75% - 85%
Tranzicijske regije	75% - 90%	60%
Razvijene regije	> 90%	50%

Izradili autori strategije na temelju podataka sa stranica Europske komisije (http://ec.europa.eu/index_en.htm)

Obje Hrvatske regije imaju BDP po stanovniku manji od 75% prosjeka EU, što znači da će i svi dionici iz Požeško-slavonske županije imati mogućnost korištenja sredstva iz Strukturnih fondova s najvećim stupnjem povoljnosti.

Slika 1: Shematski prikaz ESI fondova i ukupna alokacija namijenjena za Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020.

Izvor: Izradili autori strategije na temelju podataka sa internetskih stranica Europske komisije (http://ec.europa.eu/index_en.htm)

Uz navedene Europske strukturne i investicijske fondove koji čine najveći financijski udio u budžetu EU, još je jedan važan fond kojim upravlja Europska komisija - Fond solidarnosti EU-a (FSEU). FSEU je osnovan kao izraz europske solidarnosti prema regijama u Europi koje su pogođene katastrofama i sada je stabilan fond s godišnjim proračunom od 500 milijuna eura. Fond može koristiti bilo koja država članica u slučaju velike prirodne katastrofe s ozbiljnim posljedicama na uvjete života, okoliš i gospodarstvo.

Svi dionici iz Republike Hrvatske moći će također koristiti Programe Unije sa svrhom promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Njihova se provedba financira iz posebnih stavki EU proračuna.

U programskom razdoblju 2014.-2020. Hrvatskoj su dostupni sljedeći programi Unije:

- Obzor 2020 (Horizon 2020. Programme);
- Erasmus + (Erasmus + Programme);

- Europa za građane (Europe For Citizens Programme);
- Zdravlje za rast (Health for Growth Programme);
- Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća (Competitiveness of enterprises and Small and Medium Enterprises - COSME);
- Program EU za zaštitu potrošača 2014.-2020. (Consumer Programme);
- Mehanizam Unije za civilnu zaštitu (EU Civil Protection Mechanism);
- Program za pravosuđe (Justice Programme);
- Fiscalis 2020 (Fiscalis 2020 Programme);
- Kreativna Europa (CREATIVE programme);
- Hercule III (Hercule III Programme);
- Program za zapošljavanje i socijalne inovacije (Employment and Social Innovation Programme - EaSI);
- Program o pravima, jednakosti i građanstvu (Fundamental Rights and Citizenship Funding Programme);
- LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije (LIFE program);
- Customs 2020 (Customs 2020 programme);
- Interoperabilna rješenja za europsku javnu upravu (ISA) 2010-2015 (Interoperability Solutions for European Public Administrations).

1.2. Usklađenost Strategije grada Požege s ciljevima EU te nacionalnim, regionalnim i županijskim strateškim ciljevima

Da bi Republika Hrvatska, ali i sve jedinice lokalne i regionalne samouprave mogle uspješno povlačiti financijska sredstva iz ESI fondova, potrebno je izraditi nacionalne, regionalne i lokalne strateške dokumente „pametne specijalizacije“, usklađene sa strategijama EU.

Iako je ovaj dokument prvenstveno rađen s ciljem usmjerenog, pametnog i održivog razvoja grada Požege i nije mu primarna svrha povećati uspješnost korištenja bespovratnih sredstava, prepoznate su mogućnosti za dobivanje dodatnih financijskih sredstava za inovativne, razvojne projekte. U tom kontekstu, prilikom izrade strategije grada Požege, vodilo se računa da definirani strateški ciljevi, prioriteti i mjere imaju uporište u ostalim relevantnim strateškim dokumentima višeg reda (EU → nacionalna → regionalna → županijska razina).

4.1.1 Strateški ciljevi EU - Strategija Europa 2020

Strategija Europa 2020

Europa 2020 je temeljni strateški dokument Europske unije za tekuće programsko razdoblje 2014.-2020.

Glavni cilj strategije je ostvarivanje rasta koji je:

- Pametan – razvijanje ekonomije temeljene na znanju i inovacijama
- Održiv - promicanje učinkovitog iskorištavanja resursa – zelenija i konkurentnija ekonomija
- Uključiv - njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost

Strategija Europa 2020 je odredila 5 konkretnih ciljeva koje želi postići do 2020. godine:

Tablica 2: Glavni ciljevi RH za 2020. godinu u odnosu na strategiju "Europa 2020"

Glavni ciljevi	EUROPA 2020	Hrvatska 2011	Hrvatska 2020
Zapošljavanje			
• zaposlenost populacije između 20 i 64 godine	75%	57%	59%
Istraživanje i razvoj			
• % BDP-a uloženo u istraživanje i razvoj	3%	0.73%	1,4%
Klimatsko-energetski cilj 20/20/20			
• smanjenje emisije stakleničkih plinova	20%	-	20%
• udio obnovljivih izvora energije	20%	13.8%	20%
• povećanje energetske učinkovitost	20%	-	20%
Obrazovanje			
• postotak osoba koje rano napuste školovanje	10%	4,1%	4%
• postotak populacije u dobi 30-34 sa završenim tercijskim obrazovanjem	40%	24,5%	35%
Siromaštvo / socijalna isključenost			
• broj ljudi izloženih riziku siromaštva	20 mil manje	1.382.000	1.282.000

Izvor: Eurostat

Od svih država članica se očekuje da glavne ciljeve strategije "Europa 2020" prilagode svom nacionalnom kontekstu. U zajedničkoj regulativi koja određuje korištenje ESI fondova, Europska Komisija identificirala je 11 tematskih ciljeva u okviru kojih svaka država članica odabire investicijske prioritete i definira svoje specifične ciljeve.

Tablica 3: 11 tematskih ciljeva - usmjerenje investicija iz strukturnih instrumenata

Tematski ciljevi	ERDF	ESF	CF	EAFRD	EMFF
1. Istraživanje i inovacija					
2. ICT - Informacijska i komunikacijska tehnologija					
3. Konkurentnost malih i srednjih poduzeća					
4. Gospodarstvo s niskim udjelom ugljika					
5. Prilagodba klimatskim promjenama, prevencija i upravljanje rizikom					
6. Zaštita okoliša i učinkovita upotreba resursa					
7. Održiv prijevoz i uklanjanje uskih grla na ključnoj prometnoj infrastrukturi					
8. Zapošljavanje i mobilnost radne snage					
9. Socijalno uključivanje i borba protiv siromaštva					
10. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje					
11. Jačanje kapaciteta institucija i administrativne učinkovitosti					

Izvor: Europska komisija

4.1.2 Strateški ciljevi Republike Hrvatske

Partnerski sporazum

Predstavlja krovni strateški dokument koji svaka pojedina država članica potpisuje s Europskom komisijom. Njime se utvrđuje plan nacionalnih nadležnih tijela za uporabu sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju od 2014. do 2020. Također sadrži analizu razvojnih potreba te definira strateške ciljeve i prioritete ulaganja povezane s općim ciljevima strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast.

Hrvatski nacionalni ciljevi do 2020. godine usmjereni su prije svega na povećanje konkurentnosti, smanjenje regionalnih nejednakosti i siromaštva te jačanje ljudskih resursa.

U partnerskom sporazumu prepoznato je 6 strateških područja u kojima Hrvatska očekuje pozitivne promjene korištenjem sredstava iz europskih fondova:

- razvoj konkurentnih i inovativnih poduzeća;
- promicanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa;
- održiva i moderna prometna i mrežna infrastruktura;
- povećanje sudjelovanja na tržištu rada i poboljšanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja;
- smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti;
- učinkovita javna uprava i pravosuđe.

Operativni programi

Vežu se na Partnerski sporazum te detaljno utvrđuju prioritete, mjere i aktivnosti potrebne za učinkovito korištenje sredstava iz ESI fondova. Ovi dokumenti pokrivaju ključna investicijska područja za aktualno programsko razdoblje te utvrđuju financijsku strukturu s obzirom na investicijske prioritete. Kod određivanja investicijskih prioriteta prilikom izrade Strategije grada Požege vodilo se računa o usklađivanju s dva nacrtu Operativnih programa (OP) koje je pripremila Hrvatska - **OP „Konkurentnost i kohezija“** i **OP „Učinkoviti ljudski potencijali“** te s nacrtom **Programa ruralnog razvoja 2014-2020. godine.**

Iako u trenutku izrade ovog strateškog dokumenta operativni programi i program ruralnog razvoja još nisu bili formalno odobreni od strane Europske komisije, ne očekuju se velike izmjene dokumenta u samoj logici intervencije tako da revizija strategije grada Požege neće biti potrebna gledajući spomenute dokumente.

4.1.3 Strateški ciljevi regije i Požeško-slavonske županije

Temeljni strateški dokumenti koji alociraju financijska sredstva iz ESI fondova u svrhu provedbe projekta specifičnih za jedinice lokalne i regionalne samouprave su: strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske te na nju nadovezujuće županijske razvojne strategije. Za Grad Požegu relevantna je Strategija razvoja Požeško-slavonske županije 2011. – 2013.

Kako na nacionalnom nivou, u vrijeme izrade ove strategije (studeni 2014.), još uvijek nije izrađena nova strategija regionalnog razvoja RH, samim time kasni i izrada nove županijske strategije Požeško-slavonske županije (ŽRS) na koju se treba (kao dokument nižeg reda) vezati Strategija grada Požege 2020.

S obzirom da je ministarstvo nadležno za regionalni razvoj (MRRFEU) dalo naputak da se važenje starih ŽRS-a produži do kraja 2015. godine, sadržaj Strategije razvoja grada Požege 2020. usklađen je s relevantnim strateškim dokumentom -Strategijom razvoja Požeško-slavonske županije 2011. – 2013.

Treba napomenuti da će se ovaj strateški dokument trenutku trebati revidirati radi usklađivanja s prioritetima i mjerama nove ŽRS Požeško-slavonske županije kada ona službeno stupi na snagu. Međutim ne očekuje se veće zadiranje u intervencijsku logiku strateškog dokumenta s obzirom da se vodio smjernicama strateških dokumenta europske i nacionalne razine s kojima će se trebati uskladiti i nova strategija regionalnog razvoja RH i nova ŽRS PS županije.

Tablica 4: Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije razvoja grada Požege (SRGP) 2020. sa RSPSŽ 2011. – 2013.

Ciljevi i prioriteti SRGP 2020.	Ciljevi i prioriteti RSPSŽ 2011. – 2013.
Strateški cilj 1: Omogućiti rast gospodarstva i otvaranje novih radnih mjesta u skladu s potrebama stanovnika i poduzetnika grada Požege	Strateški cilj 1: Povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz bolje iskorištavanje prirodnih potencijala, podršku uvođenju suvremenih tehnologija i metoda poslovanja te osiguranje preduvjeta za privlačenje investicija.
1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva	Prioritet 1: Poticanje konkurentnosti industrije i poduzetništva
1.2. Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege	Prioritet 1: Poticanje konkurentnosti industrije i poduzetništva
1.3. Omogućiti kvalitetnije povezivanje gospodarstva s obrazovnim sektorom	Prioritet 1: Poticanje konkurentnosti industrije i poduzetništva Prioritet 3: Jačanje ljudskih potencijala
1.4. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva	Prioritet 2: Razvoj ruralnih područja, poljoprivrede i turizma
1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu	Prioritet 2: Razvoj ruralnih područja, poljoprivrede i turizma
Strateški cilj 2: Osigurati kvalitetno i održivo (ekološki prihvatljivo) upravljanje prostorom grada uz adekvatno riješenu temeljnu infrastrukturu	Strateški cilj 2: Unaprijediti fizičku, gospodarsku i socijalnu infrastrukturu te umanjiti negativne utjecaje na okoliš.
2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
2.2. Pobojšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi	Prioritet 5: Kvalitetno upravljanje prirodnim potencijalima
2.3. Omogućiti bolju prometnu povezanost i kvalitetu prometa i prometnica u Gradu	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture

2.4. Promicati korištenje obnovljivih izvora energije	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture Prioritet 5: Kvalitetno upravljanje prirodnim potencijalima
2.5. Osigurati zaštitu od štetnog djelovanja voda i drugih elementarnih nepogoda	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
Strateški cilj 3: Ostvariti bolju kvalitetu života, javnih usluga te socijalnu uključenost svih skupina stanovništva Grada	Strateški cilj 1: Povećati konkurentnost Požeško-slavonske županije kroz bolje iskorištavanje prirodnih potencijala, podršku uvođenju suvremenih tehnologija i metoda poslovanja te osiguranje preduvjeta za privlačenje investicija Strateški cilj 2: Unaprijediti fizičku, gospodarsku i socijalnu infrastrukturu te umanjiti negativne utjecaje na okoliš.
3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja	Prioritet 3: Jačanje ljudskih potencijala Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u Gradu	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture
3.5. Poboljšati ponudu sadržaja u kulturi za sve stanovnike grada	Prioritet 4: Unapređenje socijalne i fizičke infrastrukture

5 OSNOVNA ANALIZA

5.1 Zemljopisni položaj i prirodne karakteristike

5.1.1 Fizičko geografske značajke

Grad Požega se nalazi u zapadnoj Slavoniji, u Požeškoj kotlini koja je uokvirena slavonskim gorskim prstenom Psunja, Papuka, Dilja, Krndije i Požeške gore. Prostire se na 133,91 km² (što čini 7,38% površine Požeško-slavonske županije) i ima 26 248 stanovnika (prema Popisu stanovništva iz 2011.g.). Požegi kao svom prirodnom, povijesnom, upravnom, ukupnom društvenom, a napose kulturnom i poslovnom središtu gravitira istočni prostor Požeško-slavonske županije te središnji prostor do istočnih obronaka Psunja.

Slika 2: Položaj grada Požege u Požeško – slavonskoj županiji

Izvor: Županijska razvojna strategija

Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji, grad Požega pripada panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju. Slavonsko gorje pripada južnim dijelovima panonskog bazena i dodirnom području panonske mase i Dinarida. Slavonsko gorje se dijeli na više tektonskih jedinica među kojima su: Tektonska jedinica požeška zavala koja je formirana je u najmlađoj fazi alpinske orogenoze, kada je formiran savski i dravski rov te recentni sklop slavenskog gorja. Podloga zavale je izgrađena od stijena psunjsko-krndijskog metamorfnog kompleksa na kojima sjede sedimenti neogena debljine gotovo 3000 m. Tektonska jedinica Požeška gora – Dilj gora ima obilježje borane strukture poremećene uzdužnim i poprečnim rasjedima. Požeška gora ima formu antiklinale. Naslage krede predstavljaju tektonsko-erozione ostatke paleo reljefa mezozojskeantiforme. Dilj gora se sastoji od više antiklinalnih i sinklinalnih formi, a centralni dio čine dvije antiklinale. Kao dio Dilj gore strukturalna jedinica Kusionja ima antiklinalni oblik s jezgrom od sarmatskih naslaga. Obzirom na strukturalno tektonske odnose, područja, ovo područje spada u zone moguće seizmičke aktivnosti.

Rubni pojas gorja i depresija Požeške zavale izgrađuju mlađe neogenske naslage s razvojem miocena, pliocena i kvartara. U podlozi kotline nalaze se također starije stijene progresivno-metamorfnog kompleksa.

Područje Požeško-slavonske županije je izuzetno bogato vodama. Gotovo svako naselje je izgrađeno na nekom vodotoku. Grad Požega pripada vodnom području sliva Save i to u većem dijelu slivnom području "Orljava - Londža", a u manjem dijelu slivnom području "Šumetlica - Crnac". Opće karakteristike sliva rijeke Orljave su bujični vodotoci koji se formiraju na strmim obroncima planina te prelaze u središnji plato blago nagnut prema samoj dolini. Glavni vodotoci u svojim dolinama meandriraju, a korita su uglavnom nestabilna, pa dolazi do čestih promjena u situacijskom smislu uz pojavu nanosa, koji se nepredviđeno taloži i stvara nepovoljne proticajne profile, te izaziva izlivanje vode pri pojavi maksimalnih kiša. Nakon pojava takvih kiša dolazi relativno brzo do formiranja poplavnih voda bujičnog karaktera, koji u osnovnom koritu izazivaju protoke veće od kapaciteta, pa dolazi do izlivanja. Za sliv Orljave značajno je to, da se velike vode javljaju u svibnju, srpnju i rujnu, a minimalne u kolovozu.

Reljef prostora podijeljen je na dva osnovna tipa. Centralni dio je nizina uz rijeku Orjavu. U središnjem dijelu kotline nadmorske visine kreću se od 150 - 200 m. Okolni dio su obronci planina Papuka, Krndije, Psunja, Požeške gore i Dilja s visinama vrhova od 450 do 980 m.

Prigorski i podgorski dijelovi zvala obilježeni su razvojem lesiviranih (ispranih) i prudoglejnih tala, dok su naplavne ravni u dolinama vodotoka svojstvena močvarnim glejnim i aluvijalnim tlom.

5.1.2 Naselja i naseljenost

Požega je kroz stoljeća najvažnije životno središte stanovništva središnje Slavonije. Njezin topografski položaj podno Staroga grada i okolnih vinorodnih brežuljaka, omogućio je Požegi stvaranje srednjovjekovne obrambene tvrđave (koja se spominje u dokumentima već od XIII stoljeća), a kasnije i izgradnju gradskog podgrađa ili suburbiuma, kao vrlo važnog trgovačkog i obrtničkog središta. Povijest Požege i Požeške kotline seže u daleku pretpovijest, davno prije pisanog traga u XIII. stoljeću (1227.g.), kada se prvi put spominje ime Požeške županije i grada Požege. Opći vrlo povoljni uvjeti položaja za nastanak naselja ukazuju na nesumnjivi kontinuitet naseljavanja. Pretpostavlja se da se rimski grad Incerum nalazio na mjestu Požege.

Požega opet postaje županijsko središte početkom 1993. godine.

Unutar Grada Požege nalazi se 31 naselje. To su: Alaginci, Bankovci, Crkveni Vrhovci, Ćosine Laze, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Gradski Vrhovci, Komušina, Krivaj, Kunovci, Laze Prnjavor, Marindvor, Mihaljevci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Seoci, Stara Lipa, Šeovci, Škrabutnik, Štitnjak, Turnić, Ugarci, Vasine Laze i Vidovci.

Tablica 5: Površina i stanovništvo grada Požege 2001. i 2011. godine

GRAD	Površina km ²	Stanovništvo 2001.	Stanovništvo 2011.	Gustoća naseljenosti	Promjena 2001.-2011.
Požega	133,91	28 201	26 248	196,3	-14,3
Požeško slavonska županija	1.815,23	85 831	78 034	42,99	-4,29
Hrvatska	56.594,0	4.437.460	4.290.612	75,8	-3,3

Izvor: www.dsz.hr

Gustoća naseljenosti ovog područja iznosi 196,3 stanovnika na četvorni kilometar, što je više od četiri puta više od prosjeka za Požeško slavonsku županiju (43 stanovnika na četvorni kilometar) i Hrvatsku u cjelini (76 stanovnika na četvorni kilometar).

5.1.3 Klimatske značajke

Područje ima umjereno kontinentalnu klimu. Srednja godišnja temperatura iznosi 10,4°C, dok je srednja mjesečna temperatura viša od 10°C u više od četiri mjeseca u jednoj godini, srednja temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se između -3°C i -18°C, a ne prelazi -22°C. Ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje (prosjeak godišnjih oborina iznosi 796 mm). U vegetativnom periodu IV-IX mjeseca padne 430 mm kiše. Najviše oborina padne u VI i XI mjesecu. Oko 10% oborina padne u obliku snijega. Vjetrovitost je promjenjiva, a značajke za ovo područje su slabi vjetrovi i tišina.

Vjetar je prosječno najjači u proljeće (1,5B), ali su općenito razlike u jačini vjetra po sezonama minimalne (1,3B – 1,5B). U svim sezonama sjeverni je vjetar najjači (1,5 - 1,77 B). U proljeće jednakom jačinom (1,7B) pušu sjeveroistočni i istočni vjetar. Zimi je najslabiji istočnjak, a u ostalim sezonama jugozapadnjak.

Prema podacima stanice Požega (1954 –1983) srednja godišnja naoblaka na području Požeške kotline iznosi 5,6 desetina čime ovo područje spada u oblačniji dio Hrvatske. Prosječna godišnja vrijednost relativne vlage zraka na temelju 35-godišnjeg praćenja je za područje Požeške kotline 82%.

5.2 Stanovništvo

Usprkos sjedištu županije i župe, te drugim važnim funkcijama, broj stanovnika u Požegi, baš kao i ostalim glavnim gradskim središtima sjeverne Hrvatske, nije bio velik. Nagliji porast broja stanovnika, koji je rezultat preseljavanja iz okolnog ruralnog područja, Požega bilježi tek intenzivnim procesima industrijalizacije tijekom ovoga stoljeća, posebice nakon drugoga svjetskog rata.

Godine 1857. u Požegi živi 2 227 stanovnika, 1880. godine 3 292, 1910. godine 5 899 i 1931. godine 7 125 žitelja. Demografski Požega najbrže jača u zadnjih četrdesetak godina: u gradu je 1948. živjelo 8 544, potom 1971. godine već 18 184, te 1991. godine 21 046 stanovnika. 2001. godine Požega bilježi 28 201 stanovnika, a 2011. 26 248 stanovnika. Od 1948. do 2001. godine broj stanovnika se je utrostručio, međutim od 2001. godine počeo je opadati. Tablica 2. prikazuje kontingente stanovništva Požege iz 2011. godine.

Tablica 6: Kontingenti stanovništva grada Požege za 2011. godinu

Spol	Ukupno	Godine				Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine)	Godine			Prosječna starost
		0-6	0-14	0-17	0-19	Ukupno (15-49 godina)	Od toga 20-29 godina		+60	+65	+75	
Sv.	26248	1745	4185	5255	5996	-	-	17564	6026	4499	1975	41
M.	12549	913	2204	2721	3094	-	-	8620	2428	1725	690	39
Ž.	13699	832	1981	2534	2902	6118	1637	8944	3598	2774	1285	42,8

Izvor: www.dzs.hr

Iz podataka navedenih u tablici 2., može se vidjeti kako je Požega prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine, imala ukupno 26 248 stanovnika. Od ukupnog broja stanovnika, 52% čine žene, a

ostatak su muškarci. Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom broju iznosi 67% (muškarci 68,7, žene 65,3), a prosječna starost stanovnika grada je 41 godina (muškarci 39 godina, žene 43 godine).

Tablica 7: Prirodno kretanje stanovništva u 2011. godini

Požega	2011.
Živorodeni	223
Mrtvorodeni	1
Umrli	319
Umrli dojenčad - Ukupno	-
- 0-6 dana	-
Prirodni prirast	-96
Brakovi - Sklopljeni	119
- Razvedeni	38
Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	69,9

Izvor: www.dsz.hr

Tablica 3. prikazuje prirodno kretanje stanovništva grada Požege u 2011. godini. Može se vidjeti kako je navedene godine bilo ukupno 223 živorođenih, dok je umrlih bilo 319, što rezultira negativnim prirodnim prirastom, prema kojemu je 2011. godine rođenih bilo za 96 manje nego umrlih. Iste godine bilo je 119 sklopljenih brakova te 38 razvoda. Vitalni indeks je iznosio 69,9, što znači da je na 100 umrlih bilo 69,9 živorođenih.

U tablici 4. prikazano je stanovništvo na području Požege po naseljima za 2001. i 2011. godinu.

Tablica 8: Naselja na području grada Požege 2001. i 2011. godine

Naselje	Stanovništvo 2001.	Stanovništvo 2011.	Promjena 2001.- 2011. %
Alaginci	218	198	-9,2
Bankovci	117	109	-6,8
Crkveni Vrhovci	32	30	-6,2
ĆosineLaze	27	27	0
Dervišaga	989	890	-10
Donji Emovci	186	181	-2,7
Drškovci	386	411	6,5
Emovački Lug	43	32	-25,6
Golobrdci	397	332	-16,4
Gornji Emovci	159	138	-13,2
Gradski Vrhovci	57	46	-19,3
Komušina	102	82	-19,6
Krivaj	77	79	2,6
Kunovci	90	88	-2,2
Laze Prnjavor	14	10	-28,6
Marindvor	138	116	-25,9
Mihaljevci	792	752	-5,1
Nova Lipa	112	88	-21,4
Novi Mihaljevci	331	291	-12,1

Naselje	Stanovništvo 2001.	Stanovništvo 2011.	Promjena 2001.- 2011. %
Novi Štitnjak	112	136	21,4
Novo Selo	414	432	4,3
Požega	20943	19506	-6,9
Seoci	94	108	14,9
Stara Lipa	219	213	-2,7
Šeovci	107	121	13,1
Škrabutnik	47	22	-53,2
Štitnjak	59	54	-8,5
Turnić	93	88	-5,4
Ugarci	63	57	-9,5
VasineLaze	24	29	20,8
Vidovci	1759	1582	-10,1

Izvor: www.dsz.hr

Od 31 naselja, koliko ih ima administrativno područje grada Požege, dvije trećine ukupnog stanovništva živi u naselju Požega. Naselje Požega, ujedno je i najveće naselje u Požeško-slavonskoj županiji. 14 naselja ima manje od 100 stanovnika. U 27 naselja živi svega 13,4% stanovništva. Iako je broj stanovnika u tim naseljima mali, svega u jednom naselju nema djece do 14 godina. Ukupno gledajući u tih 27 naselja ima 15,5% djece do 14 godina u ukupnom stanovništvu (u naselju Požega 15,2%). Svega 7 naselja bilježi porast stanovništva u odnosu na 2001. godinu, a jedno naselje se je prepolovilo.

Indeks starenja (udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na osobe mlađe od 20 godina) iznosi 100,5 i viši je od prosjeka Požeško-slavonske županije (99,2), dok je koeficijent starosti (udio osoba starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu) nešto manji i iznosi 23 - Požeško-slavonska županija 23,6. I indeks starenja i koeficijent starosti su se znatno povećali u odnosu na 2001.g. (indeks starenja za 26,2, a koeficijent starosti za 4) što pokazuje da sve manje mlađeg stanovništva ostaje na tom području. Prosječna starost na području Grada Požege iznosi 41 godinu što približno odgovara stanju na razini Županije (40,9), ali je još uvijek manja od prosjeka na državnoj razini koji iznosi 41,7 godina. Obje vrijednosti (indeks starenja i koeficijent starosti) visoko su iznad kritičnih granica održivosti (za indeks starenja to je 40%, za koeficijent starosti 12%) što evidentno upućuje na nastavak dugotrajnog procesa starenja na svim razinama.

Tablica 9: Indeks starenja i prosječna starost u Požeško-slavonskoj županiji 2011.g.

JLS	Ukupno stanovnika 2011. god.	Stanovnici dobnih skupina			Indeks starenja	Prosječna starost
		0-19	20-59	60+		
Kutjevo	6.247	1.566	3.382	1.299	83	39,6
Lipik	6.170	1.329	3.108	1.733	130,4	43,2
Pakrac	8.460	1.798	4.309	2.353	130,9	43,1
Pleternica	11.323	2.980	5.748	2.595	87,1	39,8
Požega	26.248	5.996	14.226	6.026	100,5	41
Brestovac	3.726	852	1.901	973	114,2	41,7
Čaglin	2.723	524	1.375	824	157,3	45,5

Jakšić	4.058	1.034	2.224	800	77,4	38,6
Kaptol	3.472	995	1.871	606	60,9	37,1
Velika	5.607	1.498	2.895	1.214	81	39,2
PSŽ	78.034	18.572	41.039	18.423	99,2	40,9

Izvor: DZS 2011. god.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

5.3 Gospodarstvo

5.3.1 Osnovni pokazatelji

Položaj Grada Požege u Požeško-slavonskoj županiji može se karakterizirati kao vrlo povoljan, smješten je na kontaktnom području Požeške gore i ravnice u dolini rijeke Orljave. Dobar prometni položaj otvara dobre mogućnosti za prostorni i ekonomski razvoj. Relativno ujednačena rasprostranjenost stanovništva te relativno dobra međusobna povezanost naselja, kao i prirodno pogodan smještaj Grada Požege, prostorno su vrlo značajne za uravnotežen razvoj i oživljavanje ovog prostora. Područje Grada Požege je dobro povezano sa susjednim općinama: Brestovac, Jakšić, Kaptol i Velika te Gradom Pleternica iz Požeško-Slavonske županije, kao i s općinama Nova Kapela i Staro Petrovo Selo iz Brodsko-posavske županije.

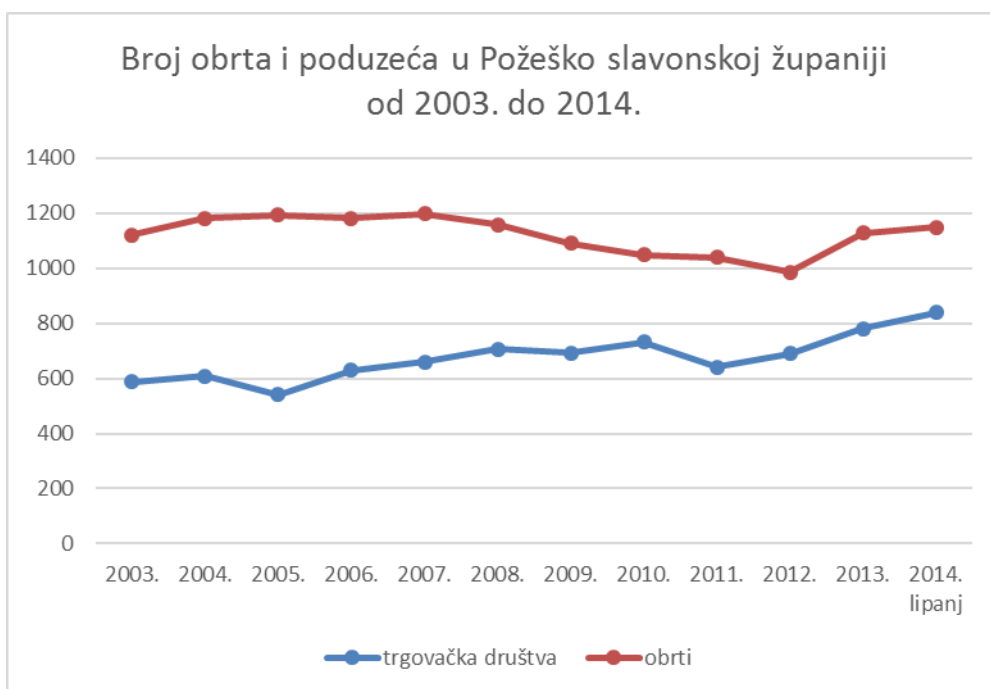
Udio zaposlenih u ukupnom stanovništvu u gradu Požegi iznosi 37,3% i veći je od prosjeka za Požeško-slavonsku županiju (33,8%), iako znatno manji od prosjeka za RH (41,4%).

Tablica 10: Broj poduzeća i obrta u Požeško-slavonskoj županiji i RH od 2003. do 2013. godine

godina	trgovačko društvo (TD) / OBRT		Požeško-slavonska županija	UKUPNO RH	godina	trgovačko društvo (TD) / OBRT		Požeško-slavonska županija	UKUPNO RH		
2003.	TD	587	66754	2009.	TD	692	105513	2009.	TD	692	105513
	OBRT	1121	101671		OBRT	1091	92965		OBRT	1091	92965
2004.	TD	608	72489	2010.	TD	732	113586	2010.	TD	732	113586
	OBRT	1181	105567		OBRT	1050	88340		OBRT	1050	88340
2005.	TD	542	73414	2011.	TD	641	108931	2011.	TD	641	108931
	OBRT	1193	105107		OBRT	1040	86424		OBRT	1040	86424
2006.	TD	630	85245	2012.	TD	691	116550	2012.	TD	691	116550
	OBRT	1182	103986		OBRT	986	83714		OBRT	986	83714
2007.	TD	661	93333	2013.	TD	782	129363	2013.	TD	782	129363
	OBRT	1199	103450		OBRT	1127	84516		OBRT	1127	84516
2008.	TD	707	103382	2014. lipanj	TD	840	136249	2014. lipanj	TD	840	136249
	OBRT	1159	100777		OBRT	1149	87439		OBRT	1149	87439

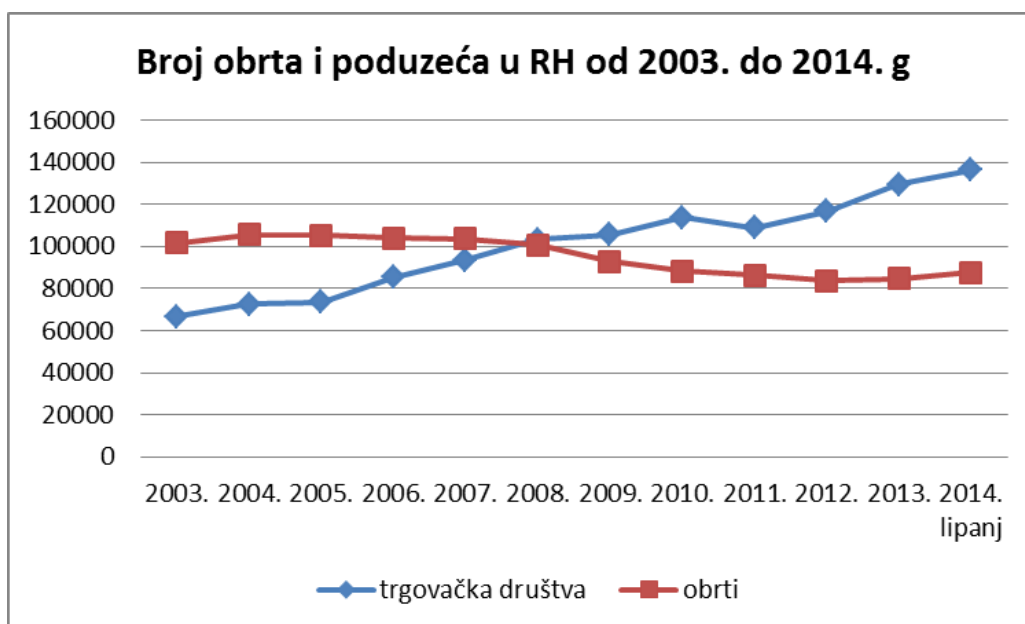
Izvor: www.dsz.hr

Grafikon 1: Broj obrta i poduzeća u Požeško slavonskoj županiji od 2003. do 2014. g

Izvor: Izrađeno prema podacima Državnog zavoda za statistiku

Grafikon 2: Broj obrta i poduzeća u RH od 2003. do 2014. g

Izvor: Izrađeno prema podacima Državnog zavoda za statistiku

Gledajući broj poslovnih subjekata, najviše registriranih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj (204 159) i Požeško - slavonskoj županiji bilježi se 2008. g. (1866), nakon toga slijedi pad do 2012.g. U RH rast počinje 2012. godine, a u rujnu 2013. ima više poslovnih subjekata nego 2008 (207 866, 1,8% više nego 2008.g.). U Požeško - slavonskoj županiji rast počinje u rujnu 2013., ali još uvijek nedovoljan da se dostigne 2008. g. U rujnu 2013. bilo je registrirano ukupno 1723 poslovna subjekta (7,7% manje nego 2008.g.). Trendovi u Požeško - slavonskoj županiji su takvi da broj poduzeća opada, a broj obrta je u laganom porastu, za razliku od trendova u RH gdje konstantno opada broj

obrta, a raste broj poduzeća.

Na području grada Požege ukupno je registrirano 424 poduzeća (od čega 211 ima zaposlene djelatnike) te 422 obrta. Poduzeća registrirana u Požegi, čine više od 50% svih poduzeća registriranih u Požeško slavonskoj županiji. Najveći je broj registriranih poslovnih subjekata u djelatnosti trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (89 obrta i 119 poduzeća) te prerađivačkoj industriji (50 obrta i 58 poduzeća), slijedi građevinarstvo (58 obrta i 36 poduzeća), stručne znanstvene i tehničke djelatnosti (34 obrta i 56 poduzeća), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (57 obrta i 26 poduzeća) te stručne znanstvene i tehničke djelatnosti (51 obrt i 13 poduzeća).

Tablica 11: Struktura poduzetnika obveznika poreza na dobit (koji su predali godišnje financijsko izvješće) prema veličini u zadnje tri godine u Požegi i Požeško - slavonskoj županiji

	Grad Požega			Požeško slavonska županija		
	2010. g.	2011.g.	2012.g.	2010. g.	2011.g.	2012.g.
Prema veličini	Broj	Broj	Broj	Broj	Broj	Broj
Mali	235	242	238	496	510	515
Srednji	13	12	11	19	16	14
Veliki	2	2	2	3	4	3
Ukupno	250	256	251	518	530	532

Izvor: priređeno prema podacima Hrvatske gospodarske komore, Područne komore Požege

Gledajući prema veličini poduzeća najveći broj poduzeća spada u mala (94,8% Požege, 96,8% Požeško slavonska županija). Velikih poduzeća je svega 0,5%, a srednjih 2,6% u Požeško slavonskoj županiji i gotovo svi se nalaze u Požegi.

Velika trgovačka društva na području grada Požege su:

- ZVEČEVO d.d.Požega proizvodi konditorske proizvode (čokolade i slično) i žestoka alkoholna pića;
- PLAMEN d.o.o. Požega bavi se metaloprerađivačkom djelatnošću (proizvode peći, štednjake, lijevane željezne peći, odljevke od sivog lijeva).

Srednja trgovačka društva na području grada Požege su:

- Magma d.o.o., Požega (proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova)
- Presoflex-gradnja d.o.o., Požega (građevinarstvo)
- Metalija-Trans d.o.o., Požega (trgovina, cestovni kamionski prijevoz robe)
- Autoprometno poduzeće d.d., Požega (prijevoz putnika autobusima, turistička agencija)
- Tekija d.o.o., Požega (vodne usluge)
- Komunalac Požega d.o.o. (komunalne djelatnosti)
- Spin Valis d.d. Požega (proizvodnja namještaja i drvene građe)
- Valis Fagus d.o.o., Požega (proizvodnja namještaja)
- Color Emajl d.o.o.Požega (kamini i metalna galanterija)
- Agronom d.o.o. Požega (poljoprivredne apoteke)
- Alles d.o.o.Požega (trgovina elektromaterijalom i ostalom neprehrambenom robom)
- Color Trgovina d.o.o.Požega (trgovine neprehrambenim proizvodima)

Ostala trgovačka društva proizvode i nude sljedeće: U poljoprivrednoj proizvodnji: žitarice, uljarice, bučino ulje i sjemenke (Grbić d.o.o., Požega), u prehrambenoj grani: pekarske proizvode

(Grbić d.o.o., Požega,) u tekstilnoj grani: usluge šivanja, košulje i ženske bluze (Orljava d.o.o. Požega), vanjsku odjeću (Sloga IMK d.d. Požega), radnu odjeću i šivanu dječju odjeću (Samteks d.o.o., Požega), kožne odjevne predmete (Westcroj d.o.o., Požega). U metaloprerađivačkoj grani: aluminijske odljevke: ogradne stupčice, ulične natpise i sl. (Toman d.o.o., Požega). U drvoprerađivačkoj grani: krevete, namještaj po narudžbi (Drvodjel d.o.o., Požega) U ostalim prerađivačkim granama: boje za unutrašnje zidove, ljepilo za parket, drvo i papir (Damaco d.o.o., Požega), građevinskom djelatnošću se bave i tvrtke: Promet-građenje d.o.o. Požega, prijevozom robe: Autopromet d.o.o., Požega, Veho-Promet d.o.o., Požega i Doron d.o.o., Požega. Ugostiteljske usluge (Požeška dolina d.d., Požega), usluge projektiranja, računovodstvene usluge i sl.

Proizvodi nosioci znaka «Hrvatska kvaliteta» jesu: Barun goriki biljni liker (Zvečevo d.d.), Clementina mliječno čokoladni punjeni desert (Zvečevo d.d.), Muške košulje Orljava Luxury (Orljava d.o.o.), Program sjedećih garnitura (Spin Valis d.d.). **Proizvodi nosioci znaka "Izvorno hrvatsko" jesu:** Vinjak Barun Trenk (Zvečevo d.d.), Mikado mliječna čokolada s rižom (Zvečevo d.d.), Viljamovka Šimić (Wilijams Požega).

Slijedeće tvrtke imaju uveden sustav upravljanja kvalitetom po normama ISO 9001 i posjeduju certifikat: Color Emajl d.o.o., Požega, Zvečevo d.d., Požega, Unius d.o.o., Požega.

Udio zaposlenih u primarnom sektoru djelatnosti, odnosno poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu u gradu Požegi iznosi 2,6% i dosta je manji od udjela zaposlenih u primarnom sektoru u Požeško - slavonskoj županiji 7,6%. Udio sekundarnog sektora, odnosno industrije i građevinarstva u gradu Požegi je veći nego u njenom pripadajućem okruženju, Požega 33%, Požeško - slavonska županija 30,2%.

Tablica 12: Prikaz broja obrta u gradu Požegi prema primarnoj djelatnosti na dan 31.12.2013.g.

Djelatnost	Grad Požega
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	21
Rudarstvo i vađenje	0
Prerađivačka industrija	50
Opskrba el.energijom, plinom, parom i klimatizacija	0
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te sanacija okoliša	0
Građevinarstvo	58
Trgovina	89
Prijevoz i skladištenje	25
Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane	57
Informacije i komunikacije	9
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0
Poslovanje nekretninama	8
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	34
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	0
Obrazovanje	4
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	0

Djelatnost	Grad Požega
Umjetnost, zabava i rekreacija	2
Ostale uslužne djelatnosti	51
UKUPNO	422

Izvor: priređeno prema podacima Ministarstva obrta

Na području Grada Požege na dan 31.12.2013. godine poslovalo je 422 obrta što čini udio od 44,9% obrta u Požeško - slavonskoj županiji. Obzirom na broj obrta i prosječan broj zaposlenih u obrtu u Požeško - slavonskoj županiji, možemo pretpostaviti da ukupno zaposlenih u obrtništvu u gradu Požegi ima oko 1200. Najveći broj obrta kao primarnu djelatnost ima registriranu djelatnost trgovine (21%), slijedi djelatnost građevinarstva (13,7%), pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (13,5%), ostale uslužne djelatnosti (12,1%) te prerađivačka industrija (11,8%).

5.3.2 Zaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje krajem srpnjau Požeško-slavonskoj županiji bilo je 17.629 osiguranika kojizajedno sa 5.686 nezaposlenih osoba čine aktivno stanovništvo županije. Stopa nezaposlenosti iznosila je 24,4% i u odnosu na lipanj 2014. manja je za 0,7 postotnih bodova. U odnosu na srpanj 2013. godine, zaposlenih je manje za 477 osoba ili 2,6%, nezaposlenih je manje za 710 osoba ili 11,1%, a stopa nezaposlenosti je manja za 1,7 postotnih bodova (26,1% u srpnju 2013. godine).

S obzirom na glavne izvore sredstava za život, 9.276 (35,3%) stanovnika Grada Požege ne ostvaruje prihode, prihode od stalnog rada ostvaruje 7.651 (29,2%) stanovnik, a slijede osobe korisnici mirovina – njih 7.068 (26,9%). Ovdje je potrebno napomenuti kako je broj onih koji primaju starosnu mirovinu (3.602) gotovo izjednačen sa korisnicima ostalih vrsta mirovina (3.466).

Tablica 13: Glavni izvori sredstava za život stanovnika Požege, 2011.

Grad Požega	Spol		Sveukupno
	M	Ž	
Prihodi od stalnog rada	3.951	3.700	7.651
Prihodi od povremenog rada	422	219	641
Prihodi od poljoprivrede	190	71	261
Starosna mirovina	1.590	2.012	3.602
Ostale mirovine	1.646	1.820	3.466
Prihodi od imovine	86	57	143
Socijalne naknade	421	641	1.062
Ostali prihodi	230	296	526
Povremena potpora drugih	221	185	406
Bez prihoda	4.282	4.994	9.276
Nepoznato	2	9	11
UKUPNO	12.549	13.699	26.248

Izvor: www.dzs.hr

Požega prema popisu stanovništva iz 2011. godine ima 26 248 stanovnika (muških osoba 12 549, ženskih osoba 13 699), dok prema popisu stanovništva iz 2001. godine imala 28 201 stanovnika (muških osoba 13 512, ženskih osoba 14 689). Požega 2011.g. ima 8382 zaposlenih, te 2005

nezaposlenih prema DSZ-u i 1960 nezaposlenih prema HZZ-u.

Tablica 14: Zaposleni u pravnim osobama u Gradu Požezi prema NKD-u 2007. (31. ožujak 2011.)

NKD 2007. Sektor	Broj zaposlenih (2011)
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	239
Rudarstvo i vađenje	0
Prerađivačka industrija	2643
Opskrba električnom energijom, plinom i parom	157
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	200
Građevinarstvo	313
Trgovina na veliko i malo; trgovina motornim vozilima	1171
Prijevoz i skladištenje	341
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	66
Informacije i komunikacije	76
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	147
Poslovanje nekretninama	2
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	47
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1135
Obrazovanje	755
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	858
Umjetnost, zabava i rekreacija	79
Ostale uslužne djelatnosti	63
UKUPNO	8382

Izvor: www.dsz.hr

Prethodna tablica prikazuje broj zaposlenih po sektorima u 2011. godini. Može se vidjeti kako je najviše zaposlenih djelatnosti prerađivačke industrije (31,5%), slijedi trgovina na veliko i malo te trgovina motornim vozilima (14%) te javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju (13,5%). Najmanje zaposlenih ima u djelatnosti rudarstva i vađenja (0), poslovanja s nekretninama (2) te administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (0,57%).

Najveći broj osoba zaposlen je na neodređeno vrijeme (97,7%) što je znatno više nego na razini RH (86,8%). Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Požeško slavonskoj županiji je manja nego u RH i iznosi 4.794,00 kune (RH 5.429,00 kn).

Tablica 15: Prikaz broja zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnostima na dan 31.03.2012.g.

Djelatnost	RH	Požeško slavonska županija	Grad Požega
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	24253	1026	215
Rudarstvo i vađenje	5466	67	0
Prerađivačka industrija	200400	3693	2439
Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	16352	202	156
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te sanacija okoliša	21381	257	187
Građevinarstvo	70309	403	260
Trgovina	164490	1630	1190
Prijevoz i skladištenje	59696	627	378
Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane	34894	118	42
Informacije i komunikacije	29384	94	52
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	36441	182	145
Poslovanje nekretninama	4177	27	2
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	42686	169	84
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	32631	71	62
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	104133	1590	1246
Obrazovanje	107365	1642	774
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	82737	1591	832
Umjetnost, zabava i rekreacija	18676	97	78
Ostale uslužne djelatnosti	10859	72	49
UKUPNO	1066328	13558	8191

Izvor: www.dsz.hr

Najveći broj zaposlenih je i dalje u djelatnosti prerađivačke industrije, gotovo 30% ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, slijede javna uprava i obrana, obvezno zdravstveno osiguranje (15,2), trgovina (14,5%) i djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (10,2%). Ostale djelatnosti imaju

manje od 10% ukupnog broja zaposlenih.

Ukupan broj zaposlenih u pravnim osobama u Požezi na dan 31.03.2012. g. iznosi 8191 i čini 60,4% zaposlenih u pravnim osobama u Požeško-slavonskoj županiji te 0,5% ukupno zaposlenih u pravnim osobama u RH. U odnosu na 2011. g. broj zaposlenih je manji za 191 osobu (1,6%).

Tablica 16. Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u Požeško-slavonskoj županiji prema NKD-u 2007. (2011.-2012.)

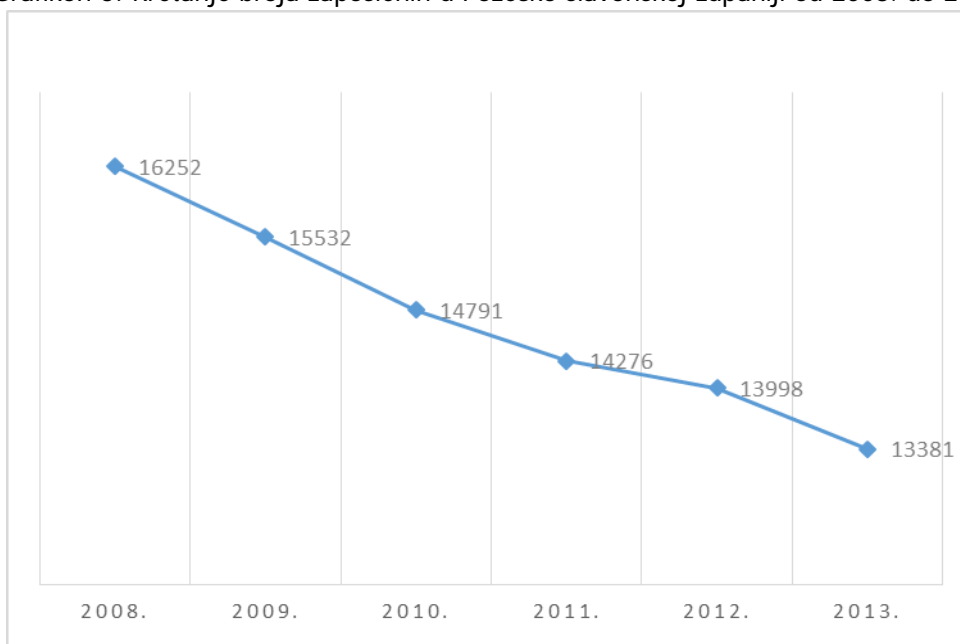
Djelatnost	2011	2012
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	245	250
Rudarstvo i vađenje	0	0
Prerađivačka industrija	560	546
Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te sanacija okoliša	0	0
Građevinarstvo	361	325
Trgovina	467	454
Prijevoz i skladištenje	176	175
Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane	380	366
Informacije i komunikacije	12	16
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	1
Poslovanje nekretninama	13	10
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	166	164
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	27	26
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	179	168
Obrazovanje	14	14
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	160	163
Umjetnost, zabava i rekreacija	105	83
Ostale uslužne djelatnosti	197	186
Djelatnost kućanstava	44	25
UKUPNO	3107	2972

Izvor: www.dsz.hr

Zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u Požeško-slavonskoj županiji u 2011. godini bilo je 3107, od čega najveći udio čine zaposleni u djelatnosti Prerađivačke industrije (18%), zatim slijedi Trgovina na veliko i malo te trgovina motornim vozilima (15%) i Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (12,2%). Najmanje zaposlenih ima u djelatnostima Rudarstva i vađenja (0), Opskrbe el. energijom, plinom, parom i klimatizacija (0) te Opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te sanacija okoliša (0). U 2012. godini primjetan je blagi pad broja zaposlenih

u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija za 1,5% (2972), ali se struktura zapošljavanja po djelatnostima nije promijenila u odnosu na prethodnu godinu. Najviše zaposlenih bilo je u djelatnosti Prerađivačke industrije (18,4%), zatim u Trgovini na veliko i malo te trgovini motornim vozilima (15,3%) te Pružanju smještaja te pripremi i usluživanju hrane (12,3%). Ostale djelatnosti pokrivaju manje od 10% ukupnog broja zaposlenih (osim Građevinarstva – 10,94%), a djelatnosti Rudarstvo i vađenje, Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija te Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te sanacija okoliša nemaju zaposlenih. Djelatnost kućanstava u 2012. g. zabilježila je pad od 43,2%, a slijede Poslovanje nekretninama - 23,1% te Umjetnost, zabava i rekreacija - 21%.

Grafikon 3: Kretanje broja zaposlenih u Požeško slavonskoj županiji od 2008. do 2013. godine

Izvor: izrađeno prema podacima državnog zavoda za statistiku

Vidimo da Požeško slavonska županija ima konstantan pad zaposlenosti od 2008. g. 2012. godine, zaposlenost je za 1,9% manja nego 2011.g. (u gradu Požegi za 1,6%). Grad Požega, iako prati negativne trendove u zaposlenosti, ipak bilježi manji pad zaposlenosti od okruženja u kojem se nalazi.

Tablica 17: Prikaz broja zaposlenih u poduzećima prema djelatnostima u gradu Požegi u razdoblju 2010. - 2012.g.

Šifra djelatnosti	2010. godina				2011. godina				2012. godina			
	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno
A	28	0	0	28	32	0	0	32	32	0	0	32
C	829	809	958	2596	745	893	857	2495	565	944	865	2374
D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E	62	169	0	231	50	170	0	220	52	176	0	228

Šifra djelatnosti	2010. godina				2011. godina				2012. godina			
	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno
F	158	159	0	317	104	115	0	219	88	105	0	193
G	456	321	0	777	444	306	0	750	356	339	0	695
H	33	480	0	513	126	434	0	560	116	453	0	569
I	21	0	0	21	14	0	0	14	24	0	0	24
J	46	0	0	46	44	0	0	44	48	0	0	48
K	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
L	2	0	0	2	2	0	0	2	1	0	0	1
M	101	0	0	101	95	0	0	95	121	0	0	121
N	18	0	0	18	20	0	0	20	29	0	0	29
P	51	0	0	51	50	0	0	50	22	0	0	22
Q	28	0	0	28	28	0	0	28	30	0	0	30
R	2	0	0	2	2	0	0	2	2	0	0	2
S	24	0	0	24	26	0	0	26	26	0	0	26
Ukupno	1859	1938	958	4755	1782	1918	857	4557	1512	2017	865	4394

Izvor: izrađeno prema podacima HGK područne komore Požega

U zadnje dvije godine zaposlenost u poduzećima u gradu Požegi pala je za 7,6% (3,6% u odnosu na 2011.g.). Manje je zaposlena 361 osoba u 2012. g. u odnosu na 2010.g. Najveći pad bilježi se u prerađivačkoj industriji 222 osobe (- 8,6%), zatim građevinarstvu 124 osobe (-39,2%), te trgovini 82 osobe (-10,6%). Rast se bilježi u djelatnosti prijevoz i skladištenje (56 osoba, +10,9%) te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (20 osoba, 21%). Pad zaposlenosti veći je u poduzećima obveznicima poreza na dobit nego ukupan pad zaposlenosti kojeg vjerojatno kompenzira zapošljavanje u javnom sektoru.

Najviše zaposlenih imaju srednji poduzetnici 2.017 (45,9%), zatim slijede mali s 1512 (34,4%) zaposlenih i veliki sa 865 zaposlenih (19,7%). Više od polovine zaposlenih zaposleno je u jednoj djelatnosti: prerađivačkoj industriji 2.374 (54%).

Prema podacima područnog ureda Požega, u siječnju 2014. godine registrirano je ukupno 7.770 nezaposlenih osoba, od čega je bilo 3.993 žena (51,4%). U odnosu na siječanj 2013. godine broj ukupno nezaposlenih osoba veći je za 4,8% (356 osoba). Najveći udio u ukupnom broju nezaposlenih čine korisnici novčane naknade (1.536) te novoprijavljene osobe (901). Za isto razdoblje (siječanj

2014.) u Požezi je bilo registrirano ukupno 2.388 nezaposlenih osoba, a u odnosu na isto razdoblje prethodne godine broj nezaposlenih porastao je za 5,7%.

Tablica 18: Nezaposlenost i zapošljavanje (kolovoz 2014.) – PU Požega

	kolovoz 2014.	srpanj 2014.	Indeks kolovoz/srpanj
Nezaposlene osobe	5.461	5.686	96,0
• žene	3.011	3.140	95,9
• muškarci	2.450	2.546	96,2
Novoprijavljene osobe	378	600	63,0
Prijavljene potrebe za radnicima	341	172	198,3
Zaposlene osobe s evidencije nezaposlenih	218	370	58,9
• u zemlji	217	364	59,6
• u inozemstvu	1	6	16,7
Korisnici novčane naknade	871	875	99,5
Mjere aktivne politike zapošljavanja	284	234	-
• potpore za zapošljavanje	42	26	-
• potpore za samozapošljavanje	15	12	-
• javni radovi	47	41	-
• obrazovanje nezaposlenih	18	18	-
• stručno osposobljavanje za rad	162	137	-

Izvor: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/PZ_stat_bilten_08_2014.pdf

S obzirom na stupanj obrazovanja, vidljivo je kako većina nezaposlenih osoba ima završenu srednju školu (65,4%) dok osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom čine 26,6%, a osobe višeg i visokog stupnja obrazovanja 8,0% od ukupnoga broja nezaposlenih. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećao se udio nezaposlenih osoba srednjeg stupnja obrazovanja (64,7%, 2013.) te višeg i visokog stupnja obrazovanja (7,6%, 2013.), a smanjio se udio nezaposlenih bez škole i nezavršenom osnovnom školom (8,0%, 2013.) te udio osoba sa završenom osnovnom školom (19,7%, 2013.).

Tablica 19: Broj nezaposlenih prema spolu i stupnju obrazovanja (kolovoz 2014.)

Stupanj obrazovanja	Spol	
	Ž	M
bez škole i nezavršena osnovna škola	197	263
osnovna škola	572	429
srednja škola	1.821	1.563
visoko obrazovanje	421	215

Izvor: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/PZ_stat_bilten_08_2014.pdf

Tablica 20: Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje prema stupnju obrazovanja (kolovoz 2014.) - PU Požega

	Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola (3 i više godina)	Gimnazija	Visoko obrazovanje
Nezaposlene osobe	2.900	295	766	1.461	104	274
Novoprijavljeni	171	7	37	92	11	24
Zaposleni s evidencije na temelju radnog odnosa	108	3	17	64	8	16
Zaposleni s evidencije na temelju drugih poslovnih aktivnosti	10	0	0	3	0	7
Brisani iz evidencije zbog ostalih razloga	214	17	56	124	9	8
Korisnici novčane naknade	482	53	129	244	18	38

Izvor: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/PZ_stat_bilten_08_2014.pdf

Nezaposlenost stanovništva s obzirom na njihovu dob osjetno je izražena kod mladih osoba do 29 godina (39,4% od ukupno nezaposlenih osoba), kojih je i inače na razini države velik broj (49,7% treće tromjesečje 2013.). Najmanji udio nezaposlenih pripada stanovništvu u dobnoj skupini od 60 i više godina - 3,1%.

Tablica 21: Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje prema dobi (kolovoz2014.)

Dob	Nezaposlene osobe	Novoprijavljeni	Zaposleni s evidencije na temelju radnog odnosa	Zaposleni s evidencije na temelju drugih poslovnih aktivnosti	Brisani iz evidencije zbog ostalih razloga	Korisnici novčane naknade
15-19	404	65	23	1	34	0
20-24	795	86	41	13	73	40
25-29	742	61	36	8	53	79
30-34	623	41	33	5	45	89
35-39	588	34	30	0	35	93
40-44	467	22	16	1	34	68
45-49	506	23	13	1	23	68
50-54	516	16	18	0	10	90
55-59	635	27	7	1	19	259
60+	185	3	1	0	14	85

Izvor: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/PZ_stat_bilten_08_2014.pdf

5.3.3 Osnovni rezultati poslovanja

U 2012.g 614 aktivnih poduzetnika na području Požeško - slavonske županije ostvarilo je: ukupan prihod od 3.222.000.000 kn, ukupan rashod od 3.231.000.000 kn, investicije u dugotrajnu imovinu od 168.000.000 kn.

Od prodaje na stranom tržištu trgovačka društva ostvarila su 20% svog prihoda. Najznačajnija djelatnost trgovačkih društava je prerađivačka industrija koja zapošljava 44% zaposlenih u trgovačkim društvima i ostvaruje 34% ukupnog prihoda trgovačkih društava. Veliko učešće ima i djelatnost trgovina koja ostvaruje 26% ukupnog prihoda trgovačkih društava i zapošljava 13,5% zaposlenih. Značajno učešće imaju i djelatnosti poljoprivreda, građevinarstvo i cestovni prijevoz robe i putnika. U 2012.g ostvaren je izvoz od 27.738.380US\$ i uvoz od 87.642.205 US\$. U odnosu na 2011. godinu izvoz je veći za 15,2%, a uvoz je veći za 8,2 %.

U prvih 3 mjeseca 2013. godine izvoz je bio 29.538.000 US\$ ili 4,8 % veći, a uvoz 23.997.000 US\$. Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika rezultat su obrade godišnjih financijskih izvještaja pravnih osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost i imaju sjedište tvrtke na području grada.

Tablica 22: Konsolidirani financijski rezultat poslovanja poduzetnika Požege

	Mali	Srednji	Veliki	Ukupno
Broj poduzetnika	238	11	2	251
Broj zaposlenih	1512	2017	865	4394
Ukupan prihod	528.889.761	1.018.801.526	384.400.967	1.932.092.254
Ukupni rashodi	534.838.987	973.066.391	385.694.308	1.893.599.686
Dobit razdoblja	15.801.243	41.464.798	14.298.073	71.564.114
Gubitak razdoblja	25.070.882	683.561	16.823.902	42.578.345
Konsolidirani financijski rezultat	-9.269.639	40.781.237	-2.525.829	28.985.769
Prihodi od prodaje u inozemstvu	39.425.552	226.167.608	188.628.300	454.221.460
Uvoz	38.649.384	92.865.842	143.669.468	275.184.694

Izvor: priređeno prema podacima HGK, Područne komore Požege

Poduzetnici grada Požege u 2012.godine usprkos krizi ipak ostvaruju pozitivan rezultat, odnosno u plusu su oko 29 miliona kuna. Gledajući prema strukturi poduzeća, i mala poduzeća i velika poduzeća ostvaruju gubitke. Pozitivno posluju jedino srednja poduzeća. Srednja poduzeća, iako ih je brojčano malo (4,4%), zapošljavaju i gotovo polovicu svih radnika. Poduzetnici grada Požege sudjeluju u poduzetništvu Požeško slavonske županije:

- u broju poduzetnika sa 47,1%
- u broju zaposlenih sa 61,6%
- u ukupnim prihodima sa 64,2%
- u dobiti razdoblja sa 93,3%
- u gubitku razdoblja sa 37,1%.
- u prihodima od prodaje u inozemstvu sa 67,3
- u uvozu sa 79,2.

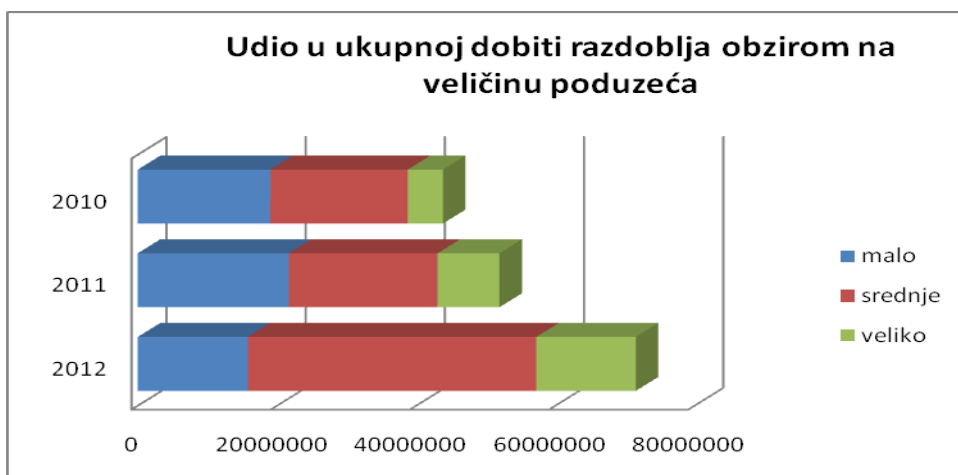
Grafikon 4: Dobit razdoblja registriranih poduzeća, po veličini poduzetnika, za razdoblje od 2010. do 2012.

Izvor: Izrađeno prema podacima Hrvatske gospodarske komore

Dobit razdoblja tijekom godina konstantno raste kod srednjih i velikih poduzetnika, kod malih poduzetnika uočava se pad.

Grafikon 5: Udio u ukupnoj dobiti razdoblja obzirom na veličinu poduzeća

Izvor: Izrađeno prema podacima Hrvatske gospodarske komore

Iz grafikona možemo vidjeti dobit razdoblja koju su ostvarila mala, srednja i velika društva s ograničenom odgovornošću za razdoblje od 2010. do 2012. godine. Najveći rast tijekom godina ostvaruju srednja poduzeća, dok najveći pad ostvaruju mala poduzeća. Isto tako, srednja poduzeća pokazuju konstantni rast udjela u ukupnoj dobiti.

5.3.4 Vanjsko trgovinska razmjena

Ukupan izvoz Republike Hrvatske u razdoblju od siječnja do prosinca 2012., prema podacima Državnog zavoda za statistiku, iznosio je 72,2 milijarde kuna. Istodobno je uvoz iznosio 121,5 milijardi kuna. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 49,3 milijarde kuna. U razdoblju od siječnja do prosinca 2012. najveći izvoz ostvarila je županija Grad Zagreb u iznosu od 26,5 milijardi kuna, što čini 36,7%

ukupnog izvoza Republike Hrvatske. Istodobno, Grad Zagreb je županija s najvećim uvozom koji iznosi 72,4 milijarde kuna i čini 59,6% ukupnog uvoza Republike Hrvatske. Grad Zagreb u razdoblju od siječnja do prosinca 2012. bilježi najveći vanjskotrgovinski deficit u iznosu od 45,9 milijardi kuna.

Što se tiče Požege, iz tablice 20 se može vidjeti da je u 2011. godini ostvarivala izvoz od 434.709,00 kn (koji čini 64% izvoza Požeško slavonske županije) koji se u 2012. godini povećao te je iznosio 463.238,00 kn (62% izvoza Požeško slavonske županije). Uvoz Požege je otprilike 50% manji od izvoza, u 2011. godini je iznosio 297.072,00 kn (62% uvoza Požeško slavonske županije) te se u 2012. godini povećao na iznos od 334.300,00 kn (pokriva 72% izvoza i čini 65% uvoza Požeško slavonske županije). Slijedom navedenih podataka, može se zaključiti kako je vanjskotrgovinska bilanca Požege u plusu, koji je 2012. godine iznosio 128.938,00 kn.

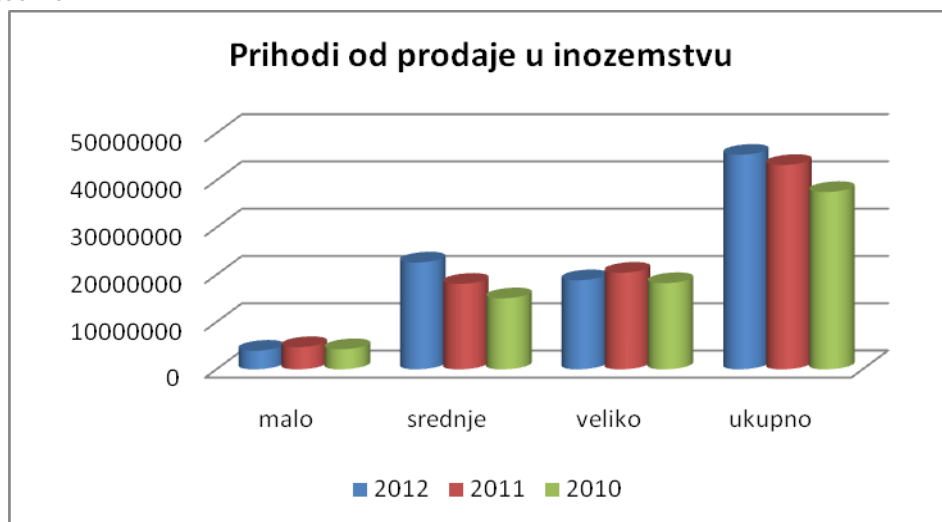
Tablica 23: Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško slavonske županije i grada Požege, za razdoblje od 2011. do 2012. godine, u 000 kn

	<i>Izvoz</i>		<i>Uvoz</i>	
	2011.	2012.	2011.	2012.
Republika Hrvatska	71.234.060	72.233.613	121.036.155	121.504.191
Požeško slavonska županija	680.124	747.516	479.762	511.894
Požega	434.709	463.238	297.072	334.300

Izvor: www.dsz.hr

U ostatku ovog poglavlja će se razmatrati uvoz i izvoz koji su ostvarivala registrirana društva s ograničenom odgovornošću u gradu Požegi.

Grafikon 6: Prihodi od prodaje u inozemstvu registriranih d.o.o.-a za razdoblje od 2010. do 2012. godine

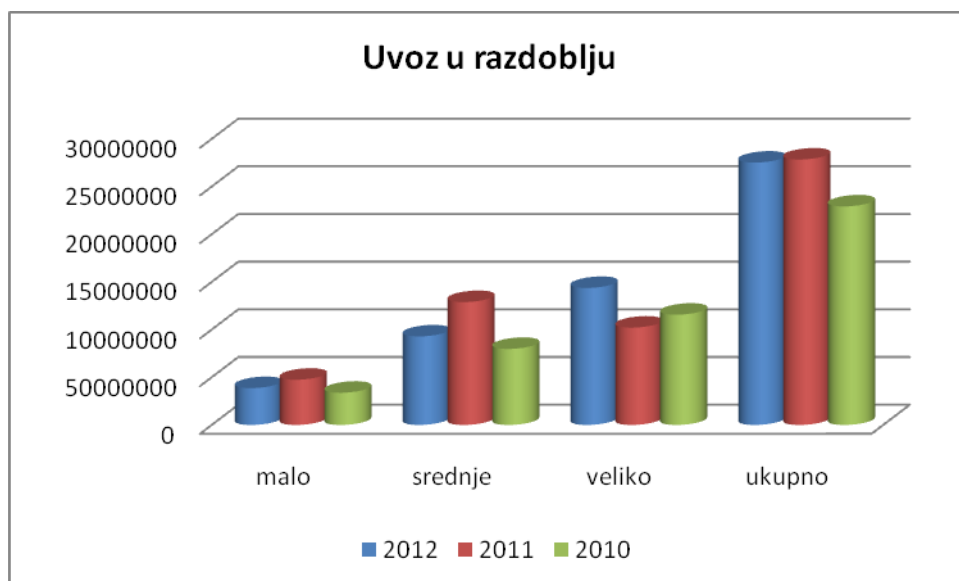

Izvor: izrada prema podacima Hrvatske gospodarske komore

Iz grafikona 6. se može vidjeti kako su ukupni prihodi od prodaje u inozemstvu imali tendenciju rasta, što se može zahvaliti izvozu srednjih poduzetnika koji je u 2011. godini premašivao iznos od 200 milijuna kuna, te je nastavio rasti i u 2012. Kod malih i velikih poduzeća prihod od prodaje u

inozemstvu je 2012.g. nešto veći od 2010.g., ali manji od 2011.g.

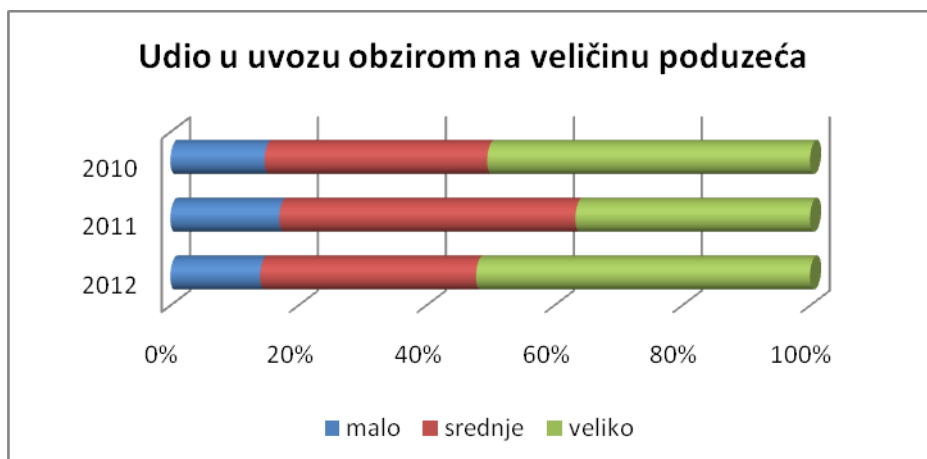
Grafikon 7: Uvoz u razdoblju društava s ograničenom odgovornošću, za razdoblje od 2010. do 2012. godine

Izvor: Izračeno prema podacima Hrvatske gospodarske komore

U odnosu na 2010. godinu uvoz je 2012.g. ukupno veći za oko 50 miliona kuna, a u odnosu na 2011.g. je nešto manji (za oko 3 miliona kuna).

Grafikon 8: Udio u uvozu obzirom na veličinu poduzeća

Izvor: Izračeno prema podacima Hrvatske gospodarske komore

Najviše su uvozili veliki poduzetnici, čiji je uvoz u 2010. godini imao vrijednost od 115 miliona kuna, u 2011. godini je pao na 102 miliona kuna, da bi u 2012.g. premašivao iznos od 143 miliona kuna. Mali i srednji poduzetnici su ostvarivali tijekom 2010 g. uvoz od 113 miliona kuna, 2011.g 176 miliona kuna, a u 2012.g. uvoz je pao na 131 milion kuna.

Dakle, vanjskotrgovinska bilanca društava s ograničenom odgovornošću je u čitavom promatranom razdoblju u plusu. Plus je u 2010. godini iznosio 146 miliona kn te je u 2011. godini porastao na 154 miliona kuna, a u 2012. Iznosio je 179 miliona kuna.

Tablica 24: Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško-slavonske županije po gradovima, za razdoblje od 2011. do 2012. godine, u 000 kn

	Izvoz		Uvoz	
	2011.	2012.	2011.	2012.
Republika Hrvatska	71.234.060	72.233.613	121.036.155	121.504.191
Požeško – slavonska županija	680.124	747.516	479.762	511.894
Gradovi				
Kutjevo	37.069	57.605	33.011	24.097
Lipik	78.404	82.418	28.822	30.396
Pakrac	125.760	141.095	104.983	108.380
Pleternica	2.443	2.040	8.932	7.813
Požega	434.709	463.238	297.072	334.300
Općine				
Brestovac	391	64	4.372	4.335
Čaglin	-	111	-	7
Jakšić	297	125	1.322	1.477
Kaptol	998	743	284	90
Velika	51	78	963	999

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 4.2.2/4, dostupno na: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/04-02-02_04_2012.htm, (31.1.2014)

Postojanje snažno izvozno orijentirane prerađivačke industrije osigurava značajnu prisutnost na međunarodnim tržištima (tradicionalno zbog prisutnosti sirovina – drvna, staklarska, metalurška, prehrambena i tekstilna). U gradu Požegi djeluje jedno od najznačajnijih trgovačkih društava iz sektora drvoprerađivačke industrije, a to je SpinValis d.d. Ova je industrija značajni izvoznik na zapadno – europsko tržište (Italije, Austrije, Slovenije i Njemačke). Sektor proizvodnje tekstila i tekstilnih proizvoda jedan je od većih izvoznika u Požeško-slavonskoj županiji. S dominantnim udjelom uslužne prerade u izvozu (tzv. „lohn“ poslovi) uglavnom zadržava poziciju na tržištu. Glavni proizvođači na području Grada su Orljava d.o.o., Sloga IMK d.d. u stečaju i Samteks d.o.o. Najjači izvozni proizvodi su štednjaci i peći, kamini, radijatori, čokolada, namještaj, vino, cijevni grijači, elektro proizvodi, staklo, košulje, konfekcija, lozni cijepovi, sjemenski proizvodi, stolarija.

Najveći predstavnici na području metaloprerađivačke industrije istovremeno su i najveći proizvođači štednjaka i peći na kruto gorivo, te radijatora i drugih odljevaka od sivog lijeva u Hrvatskoj. To su: Plamen d.o.o., Color emajl d.o.o., proizvođač kamina i metalne galanterije.

Zemlje s kojima je ostvarena najveća vanjskotrgovinska razmjenu roba su: Italija, Njemačka, Federacija Bosne i Hercegovine, Austrija, Slovenija, Ujedinjena Kraljevina, Srbija i Danska. Najveći izvoz ostvaruje prerađivačka industrija (dijelovi električnih aparata, hrana i piće, proizvodi lijevanog željeza i kućanskih aparata, prerada drveta, šivanje odjeće, proizvodnja stakla), trgovina te cestovni prijevoz i građevinarstvo. Ovdje je potrebno napomenuti kako su ujedno i najveća ulaganja u

prerađivačkoj industriji.

5.3.5 Strana ulaganja

Potencijalni izvor poboljšanja znanja i rasta odnosno konkurentnosti su izravna strana ulaganja. Ona potiču stvaranje novih radnih mjesta, poboljšanje upravljanja i napredak tehnologije. Problem je koncentracija izravnih stranih ulaganja u razvijena područja jer ulagači daju prednost području gdje postoji dovoljno razvijena osnovna infrastruktura i kvalificirana radna snaga. Strana ulaganja su jedna od osnovnih pretpostavki daljnjeg razvoja Požeško-slavonske županije jer postojeći gospodarski subjekti nemaju dovoljnu financijsku snagu za daljnji razvoj. U tom smislu Županija može osigurati određene preduvjete u vidu institucionalne potpore (npr. agencije koje će izvršavati potrebne administrativne poslove od predlaganja lokacije do osiguravanja potrebne dokumentacije za izgradnju, opremanje poduzetničkih zona i educirana radna snaga).

5.3.6 Poduzetničke zone

Poduzetnička zona je dio gradskog/općinskog teritorija u kojemu se obavljaju određene gospodarske djelatnosti uz poštivanje važećih gospodarskih propisa, kao i onih koje su vezani na očuvanje i zaštitu okoliša. Za male i srednje poduzetnike i obrtnike dobro je da sve ili dio svojih aktivnosti lociraju u poduzetničku zonu iz razloga što su unutar zona predviđeni odgovarajući prostori za obavljanje djelatnosti.

Glavni ciljevi osnivanja zone mogu se definirati na sljedeći način:

- osiguravanje dugoročnih uvjeta za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i proizvodnog obrtništva kao jednog od najvažnijih i najstabilnijih nositelja razvoja gospodarstva,
- dugoročno smanjivanje i ublažavanje nezaposlenosti i poticanja poduzetnika na otvaranje novih radnih mjesta, osobito unutar proizvodnih djelatnosti,
- stimuliranje rasta i razvoja poduzetnika, osobito u pogledu razvoja novih proizvoda, primjene novih tehnologija i poticanja izvoza,
- olakšavanje komunikacije i poticanje suradnje između poduzetnika i obrtnika koji će se naći unutar zone, osobito poticanje na udruživanje na realizaciju konkretnih poduzetničkih i razvojnih projekata.

Poslovni rezultati i iskustva poduzetničkih zona u razvijenim europskim zemljama potvrđuju rezultate u smislu poticanja proizvodnje, izvoza, dolazak stranog kapitala i jeftinijeg prijevoza roba i tehnologije što je vrlo važno za realno povećanje zaposlenosti.

Na području Požege, trenutno je u funkciji jedna poduzetnička zona:

Poduzetnička zona Požega smještena je na 18 ha zemljišta. U zoni posluje 6 poduzetnika s 138 zaposlenika. Poduzetnička zona je od autoputa udaljena 30 km, najbliža zračna luka i riječna luka udaljene su 200 km, a morska luka 500 km. Zona je u potpunosti komunalno opremljena, ima plin, struju, vodu, kanalizaciju i telefon. Od olakšica Grad Požega nudi poduzetnicima umanjenje ili oslobođenje plaćanja komunalnog doprinosa.

U postupku je osnivanje i izgradnja novih zona Poslovno-rekreacijske zone Požega-Sjever 73,10 ha i Gospodarska zona Požega-Istok 11 ha.

Tablica 25: Poduzetnici u zoni Požega

Poduzetnik	Djelatnost	Broj zaposlenih
ALLES d.o.o.	Trgovina	52
TOFRADO d.o.o.	Proizvodnja metalnih dijelova i trgovina	8
COCA COLA D..D	Trgovina i distribucija	46
MATO BARTOLOVIĆ GOLD	Proizvodnja metalnih dijelova	4

Izvor: <http://zone.mingorp.hr/pozegaPZIU.htm>

5.3.7 Poljoprivreda

Poljoprivreda obavlja poslove koji se odnose na razvoj i unapređivanje poljoprivrede, provođenje programa sufinanciranja u voćarstvu, povrćarstvu, ratarstvu, stočarstvu, cvjećarstvu, gljivarstvu, pčelarstvu, poticanje i potpore programima udruga poljoprivrednika i drugih subjekata u djelatnosti poljoprivrede, provođenje programa osiguranja poljoprivredne proizvodnje, organizira vlastite izložbe i manifestacije putem kojih se promovira poljoprivredna proizvodnja i proizvođač, provođenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH i osiguravanje zbrinjavanja napuštenih i izgubljenih životinja putem poslovnih subjekata.

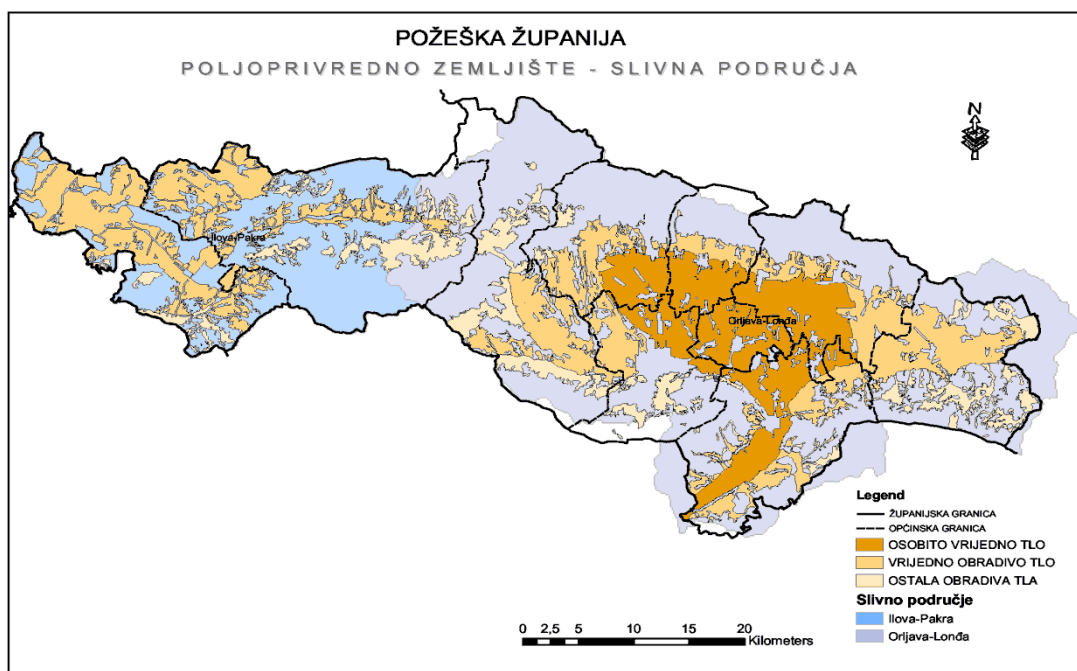
Područje Požeško-slavonske županije gotovo je idealno za sve vrste povrća. Tu se najviše sade sve vrste kupusnjača, ali i krumpir, krastavci, paprika te luk.

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta je 6.948 ha, tj. oko 52 % područja Grada Požege. Od toga je u državnom vlasništvu 1.675 ha (24 %) a u privatnom 5.273 ha (76 %). Na oranice i vrtove otpada najznačajniji dio poljoprivrednih površina. Ukupno ih ima 4.744 ha (68% od svih poljoprivrednih). Od toga je u državnom vlasništvu 1.081 ha (23 % svih oranica), a u privatnom 3.663 ha (77%). Oranice su ravnomjerno zastupljene na području svih naselja.

Voćnjaka ima 271 ha, tj. 4 % od ukupnih poljoprivrednih površina. Većina je u privatnom vlasništvu - 232 ha ili 86 % od svih voćnjaka. Vinograda ima na području Grada 200 ha (3% poljoprivrednog zemljišta). Od toga je 55 ha u državnom vlasništvu (27,5% svih vinograda). Požega je osobito poznata po svom vinogradarstvu koje ima osobito bogatu tradiciju. Na području grada nalazi se nekoliko vinskih podruma i OPG-a koji se bave proizvodnjom vina te svojim kvalitetnim proizvodima doprinose i jačanju turističke ponude ove regije. To su T.R. Metro – vinski podrum, Vinarija Bartolović, Vinarija Vojak, Vinogradarstvo i podrumarstvo obitelji Hart, Vinogradarstvo i vinarstvo Miličević i Vinogradarstvo i vinarstvo Zrinščak. Uz domaće vino, lokalni OPG-ovi nude i druge domaće i eko proizvode poput proizvoda od meda, bučinog ulja, eko brašna, domaćih mlinaca, voćnih rakija te poznatih tradicionalnih suhomesnatih proizvoda, domaćeg sira te voća i voćnih prerađevina.

Livade imaju ukupnu površinu od 1.117 ha (oko 16 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 184 ha ili 16% njihove ukupne površine. Pašnjaci imaju ukupnu površinu od 616 ha (oko 9 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta). U državnom vlasništvu je 316 ha ili 51% njihove ukupne površine. Pod šumama je 5.257 ha ili 39% područja Grada. Neplodne površine iznose 1.186 ha ili 9% područja Grada.

Slika 3: Poljoprivredno zemljište prema vrijednosti tla u Požeško slavonskoj županiji

Izvor: www.voda.hr

Na slici možemo vidjeti da grad Požega od ukupno raspoloživog poljoprivrednog zemljišta ima oko polovice osobito vrijednog tla za poljoprivrednu proizvodnju (oko 3500 ha).

Tablica 26: Poljoprivredna zemljišta i kućanstva Požege, 2003.

Grad Požega	2003.
Ukupno raspoloživa površina zemljišta, ha	4600
Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište, ha	3779
Broj parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta	7517
Broj poljoprivrednih kućanstava	2205

Izvor: www.dzs.hr

Poljoprivrednih kućanstava ima ukupno 2205 i posjeduju ukupno 4 600 ha zemljišta, od čega je 3 779 ha korišteno poljoprivredno zemljište. Najveći udio korištenog poljoprivrednog zemljišta otpada na oranice i vrtove (76,3%), slijede livade (14,2%), voćnjaci (4%) i vinogradi (2,4%). Najveći udio površina tretiran je mineralnim gnojivima (65%), a manji dio organskim gnojivima (16,5%). Navodnjavanje koristi 22 kućanstva na 19 ha površina, a u pripremi za ekološku poljoprivredu prema popisu poljoprivrede iz 2003. g bilo je svega 8 kućanstava.

Poljoprivredna kućanstva najviše imaju od voćaka šljiva (35 390), jabuka (25 919) i kruški (20 305), te 353 000 trsova. Od životinja, najbrojnija je perad (41 996), svinje (8093) te kunići (3325). Poljoprivredna kućanstva posjeduju i gotovo 1000 pčelinjih zajednica.

Prosječno kućanstvo obrađuje oko 1,71 ha poljoprivredne površine i 3,4 parcele zemljišta. Prosječna veličina parcele zemljišta je nešto više od pola hektara.

Većina poljoprivrednih kućanstava koristi proizvodnju za vlastite potrebe, a manji broj ostvaruje prihode od prodaje (21,4%) i to najveći broj od prodaje žitarica (123 kućanstva), svinja (96

kućanstava), goveda i kravljeg mlijeka (87 kućanstava), voća i grožđa (40 kućanstava), industrijskog, aromatičnog i ljekovitog bilja (36 kućanstava) te vina i rakije (33 kućanstva).

Ekološka proizvodnja poseban je sustav održivoga gospodarstva u poljoprivredi i šumarstvu koji obuhvaća uzgoj bilja i životinja, proizvodnju hrane, sirovina i prirodnih vlakana, te preradu primarnih proizvoda. Ekološka proizvodnja hrane zbog tradicije bavljenja poljoprivredom na ovom području pruža velike mogućnosti uzgoja ekološke i zdrave hrane. Trenutačno su na području grada Požege registrirana tri subjekta koja se bave ekološkim načinom proizvodnje hrane (Grbić d.o.o eko turizam, pčelarska udruga „Pčelar“ i Pčelarska udruga Zlatna dolina).

5.4 Turizam

Prirodne uvjete za razvitak turizma čine prostrana lovna područja s bogatim lovnim fondom divljači, tradicija planinarstva, ribnjaci i akumulacije s mogućnošću ribolovnog i različitih oblika rekreacijskog turizma, vinorodna, šumska i planinska područja pogodna za različite oblike turizma. Osim toga područje Požege raspolaže i bogatim kulturno povijesnim nasljeđem koji nije dovoljno turistički valoriziran.

Turistički resursi, sadržaji i usluge

Zaštićeni prirodni resursi Požeško-slavonske županije

- Park prirode Papuk - Zaštićeno područje površine 336 km² s bogatim biljnim i životinjskim svijetom kao i kulturnim spomenicima;
- Sovsko jezero - Ostatak nekadašnjeg Panonskog mora. Važno je stanište ptica (njegova veličina priječi da bude proglašeno ornitološkim rezervatom) i jedinstvenog zlatnog karasa;
- Parkovna arhitektura - Trenkovo (pokraj Požege); kompleks toplica u Lipiku; dvorac Kutjevo.

Športsko-rekreacijski sadržaji

- Planinarenje - Mreža dobro označenih planinarskih putova, posebno u Parku prirode Papuk, sa šest planinarskih domova
- Biciklističke staze – na području Požege oko 40 km označenih staza sa kartom
- Vinogradi/vinarije - Na području Županije nalaze se vinogorja: Požega i Pleternica (390 ha), Kutjevo (800 ha), Pakrac (20 ha), Orahovica i Slatina (860 ha). U tim su područjima uređene planinarske i biciklističke staze.
- Bazeni – otvoreni bazeni u Požegi, Lipiku i Velikoj sa restoranima, športskim objektima i ostalim sadržajima
- Rekreativna područja - Park na lijevoj obali rijeke Orljave (Požega, s pješačkim stazama za rekreaciju i odmor); Orljava (slapovi, popularno ribičko i izletničko odredište).
- Športski centri - Velika športska dvorana "Grabrik" (Požega); nogometni stadioni Kamen Ingrad i Slavonija

Sakralna kulturna baština

- Crkve - crkva Sv. Terezije Avilske (Požega); crkva Sv. Lovre (Požega); bazilika Sv. Mihovila (Rudina, jedinstvene skulpture ljudskih lica, sada u požeškom muzeju)
- Samostani - biskupski dvor "Collegium Poseganum" – poznata Kolegija (Isusovci sagradili 1711. g, a tada su u njoj boravili učenici Gimnazije); franjevački samostan i crkva Sv. Duha (najvrednija knjižnica u Hrvatskoj s 15 tisuća knjiga i dokumenata iz 16. stoljeća); samostan redovnica Sv. Vinka (Požega)

- Ostalo - Križni put (Kalvarija), izgrađen 1885. od franjevaca iz Požege, jedan od najpoznatijih primjera sakralne baštine; Staklarsko groblje (Park šuma Jankovac, grobnice njemačkih staklara iz 18. stoljeća)

Svjatovna kulturna baština

- Gradska naselja - Požega (prvi podaci o gradu potječu iz 1227., 1699. osnovana je prva gimnazija u Slavoniji, a od 1763. do 1774. djeluje i AcademiaPossegana. 1765. postaje slobodni kraljevski grad, dok je u 19. stoljeću nazivana "Slavonska Atena");
- Dvorci/utvrde - Srednjovjekovni gradovi na Požeškoj gori su: Vrhovac grad, Dolački grad, Viškovački grad i na Psunju – Čaklovac.
- Kulturne institucije - Gradski muzej (Požega), Gradsko kazalište (Požega)

Hoteli i prenoćišta u gradu Požegi

- Zlatni Lug;
- Prenoište Vila Dora;
- Prenoište i restoran Vila Stanišić;
- Pansion Villa Maria;
- Bistro i prenoište Calimero;
- Ugostiteljstvo Bagi;
- Hotel Grgin Dol.

U Gradu Požegi se svečano obilježava "12. ožujka - Grgurevo" kao Dan Grada. Grgurevo kao požeški vinogradarski običaj i sjećanje na konačnu bitku kojom je Požega oslobođena 150 godišnje turske vladavine, sa njegovom povijesno-tradicijskom matricom i pojavnosti ima svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra na temelju Rješenja Ministarstva kulture.

Grad Požega njeguje i promiče zaštitu izvorne slavonske glazbe i popularne glazbe sa elementima slavonskog melosa i instrumentarija, radi očuvanja kulturne baštine i promocije Grada Požege kao turističke destinacije održavanjem Glazbenog festivala Slavonije Požega kao posebnog požeškog brenda sa zaštićenim figurativnim i verbalnim znakom Festivala. Grad Požega je nositelj organizacije Festivala, također njeguje tradiciju paljenja Ivanjskog krijesa na sam ljetni solsticij koja je duboko ukorijenjena u život grada Požege još od osamnaestog stoljeća. Sva ova događanja popraćena su u suradnji sa Turističkom zajednicom Grada Požege (osnovana 1994. g.). Prethodno navedena događanja ujedno promoviraju i prodaju autohtone proizvode požeškog kraja te povećavaju broj posjeta turista.

Tablica 27: Popis kulturnih manifestacija u Požegi

Naziv događanja	Vrijeme održavanja
1. Literarni festival "Dani Dobriše Cesarića"	siječanj
2. Vincelovo i projekt „Zeleno i plavo“	siječanj
3. Karneval	veljača
4. Grgurevo – Dan grada Požege	ožujak
5. Dani starih zanata	ožujak

Naziv događanja	Vrijeme održavanja
6. Plesokaz	ožujak
7. Otvoreno prvenstvo Europe i Hrvatske u Enduro vožnji	ožujak
8. Kup ugostitelja	ožujak
9. Hrvatska revija jednogminutnog filma	svibanj
10. Požeški kotlić	svibanj
11. Požega zdravi grad	svibanj
12. Memorijalni rukometni turnir "Željko Turkalj"	svibanj
13. Požeško hodočašće Gospi voćinskoj, Majci od utočišta	svibanj, kolovoz
14. Ivanjski krijes	lipanj
15. Požeško kulturno ljeto (ljetni festival)	lipanj
16. Kulenijada	lipanj
17. Obrtnički sajam	rujan
18. Fišijada	rujan
19. Aurea Fest	rujan
20. Bejzbol turnir "Zlatna dolina"	rujan
21. Požeške orguljaške večeri	listopad
22. Kestenijada	listopad
23. Međunarodni Judo turnir	listopad
24. Dani jabuka	listopad
25. Martinje	studen
26. Malonogometni turnir	prosinac
27. Božićni sajam	prosinac
28. Doček Nove Godine	prosinac

Izvor: Prema podacima Turističke zajednice Grada Požege

5.4.1 Turistička ponuda

1988. godine u Gradu Požegi je bilo 27 soba, 57 postelja, ukupno 2.017 turista (1.529 domaćih i 488 stranih). Ostvareno je 3.398 noćenja (2.563 domaći, 835 strani). 1997. g. u Gradu Požegi je bilo 29 soba, 59 postelja, ukupno 1.786 turista (1.284 domaća i 502 strana) te ostvareno ukupno 3.285 noćenja (2.390 domaći, 895 strani). U siječnju 2000. god. u Gradu Požegi je bilo 35 soba sa ukupno 69 postelja.

Danas, prema podacima turističke zajednice u gradu Požegi ima 75 soba sa 156 ležajeva.

Tablica 28: Smještajni kapaciteti u gradu Požegi

Naziv objekta	Broj soba	Broj ležajeva
Pansion Vills - Maria	8	16
Seoski turizam Zlatni lug	5	11
Prenočište Calimero	3	7
Hotel Grgin dol	17	33
Ugostiteljstvo Bagi	4	7
Prenočište i restoran Vila Stanišić	18	36
Prenočište Vila Dora	20	46

Izvor: <http://www.tzps.hr/>

Prema podacima turističke zajednice, najveći broj ležajeva dostupan je u objektima za smještaj koji su kategorizirani kao prenočišta (126 ležaja ili oko 83%).

Bogatstvo gastronomije ovog područja i danas pruža mogućnost posjetiteljima da dožive okuse prošlih vremena, od domaćeg kruha iz krušne peći, preko vrhunskih mesnih proizvoda i prerađevina kao što su čvarci, sušena slanina, šunka, kulen, kulenovaseka, švargl, te fiš paprikaš i čobanac, preko juhe od peradi, pečenke, salenjaka, makovnjače, orahnjače... koji se danas poslužuju kao slavonski specijaliteti, ali i isprepliću sa specijalitetima kontinentalne i kreativne kuhinje današnjice. Kada je riječ o objektima čija je namjena pripremanje i posluživanje hrane i pića (restorani, barovi, slastičarnice i sl.), prema podacima TZ Grada Požege, na području grada Požege postoje 27 takvih objekata.

Tablica 29: Objekti namijenjeni posluživanju hrane i pića

	Vrsta objekta	Naziv objekta
1	Restoran i pizzerije	"Kamenita vrata"
2		Krčma „Gavran“
3		Zlatni Lug
4		Stari fenjeri
5		Restoran Sara
6		„Lav“
7		Calimero
8		Hotel Grgin dol
9		Prenočište i restoran Vila Stanišić
10		Restoran "Marta"
11		Restoran "Obrtnički dom"
12		Restoran "Tomislav"
13		Restoran i caffe bar "Cool"

	Vrsta objekta	Naziv objekta	
14		Pizza bar "Dinamo"	
15		Pizzeria - caffe bar "Alles"	
16		Bistro „Presoflex“ pizzeria	
17		Restoran „Biondić“	
18		Pizzeria „Aureus“	
19		Restoran „Evergreen“	
20		Pizzeria „Zrinski bar“	
21		Pizzeria Mama Mia	
22		Pizza Bolte Lounge Bar	
23		Pivnica Slavonac	
24		Caffe bar	Amadeus
25			Kavana Boba
26			Caffe bar & discoclub Saloon
27	Caffe bar Capitol		
28	Caffe bar Vertigo		
29	DejaVu		
30	Discotheque Platinum		
31	Porin		
32	Night Club Taboo		
33	Kazališna kavana		
34	Mojito bar		
35	Caffe bar Sax		
36	Caffe bar Poirot		
37	Caffe bar Vest		
38	Caffe bar Red Magic		
39	Caffe bar Provence		
40	Slastičarnica	Aroma	
41		Ivančica	
42		Dolce Vita	
43		Vanilla	

Izvor: <http://www.pozega-tz.hr/>

Većina objekata se odnosi na caffe barove, restorane i pizzerije. Najveći broj posjetitelja u ovim ugostiteljskim objektima otpada na domaće stanovništvo (svadbe, krstítke, obiteljske proslave i sl.). Vinarstvo je duga tradicija ovog područja. Požeškim vinogorjem prolazi jedna od tri vinske ceste u Požeško-slavonskoj županiji, vinska cesta vinogorja Požega-Pleternica. Karakterističan i osebujan krajolik požeških vinograda smješten na sjevernim, istočnim i zapadnim dijelovima obronaka Požeške gore obogaćuje sliku gradskog središta smještenog u njegovom području. Tradicionalni uzgoj vinove loze i razvoj voćarstva obuhvaća površinu od cca 683 ha. Brojni vinogradi, voćnjaci jabuka, trešanja i šljiva isprepleteni brojnim šetnicama upotpunjuju sliku pitomosti ovog kraja pri tome otvarajući prepoznatljive vizure prema gradu Požegi. S obzirom na bogatu tradiciju požeškog vinogradarstva (spominju se i prije kutjevačkih vinograda) potrebno je zaštititi prostor kako ne bi došlo do devastacije i nagrdživanja nekontroliranom izgradnjom stambenih građevina.

Tablica 30: Podrumi i vinarije u Požegi

	Naziv
1	T.R. Metro – vinski podrum
2	Vinarija Bartolović
3	Vinarija Vojak
4	Vinogradarstvo i podrumarstvo obitelji Hart
5	Vinogradarstvo i vinarstvo Miličević
6	Vinogradarstvo i vinarstvo Zrinščak

Izvor: <http://www.tzps.hr/>

Na području Požege djeluju i 4 turističke agencije.

5.4.2 Turistička potražnja

U razdoblju od siječnja do studenog prošle godine, Požegu je posjetilo ukupno 4.886 turista, te je ostvareno 9.833 noćenja. Od toga su najviše noćenja i dolazaka ostvarili domaći turisti, koji su zabilježili 3.426 dolazaka te 6.490 noćenja.

Tablica 31: Dolasci i noćenja turista u Požegi i Požeško slavonskoj županiji za razdoblje od siječnja do studenog 2013. godine

				Indeksi I-XI 2013/2012		
Požega	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
Dolasci	4886	3426	1460	106,3	108,1	102,2
Noćenja	9833	6490	3343	120,4	130,2	105,1
Požeško slavonska županija	Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi I-XI 2013/2012		
				Ukupno	Domaći	Strani
Dolasci	9376	7180	2196	113,7	120,3	96,3
Noćenja	21446	16627	4819	117,7	126,9	94,1

Izvor: www.dzs.hr

U Požegi se ostvari više od polovice dolazaka gostiju i oko 45% noćenja u Požeško slavonskoj županiji. Prosječno, gosti u Požegi provode 2 noći, u Požeško - slavonskoj županiji 2,3 (RH 5,3).

U odnosu na 2012. godinu i broj dolazaka i broj noćenja je u porastu, kako u Požegi tako i u Požeško slavonskoj županiji. Uspoređujući podatke s primjerice 2006. godinom broj dolazak u Požegi povećan je za svega 4,5% (Požeško slavonska županija 39,14%), a broj noćenja za 38% (Požeško slavonska županija 51%). Očito je da Požega u nedovoljnoj mjeri prati razvoj turizma u svom okruženju.

Kako bi tržište rada zadovoljilo zahtjeve za odgovarajućim kapacitetima u sektoru turizma, u Požegi se provode sljedeći obrazovni programi za tražena zanimanja u školskoj godini 2013./2014.:

Tablica 32: Struktura razrednih odjela i broja učenika I. razreda iz sektora turizma i ugostiteljstva u školskoj godini 2013./2014.

Škola / Obrazovni program	Trajanje	Razredni odjeli	Br. učenika
Ekonomska škola Požega			
Hotelijsko-turistički tehničar	4	1	28
Obrtnička škola Požega			
Turističko-hotelijski komercijalist	4	1	28
Konobar	3	0,5	14
Kuhar	3	0,5	14

Izvor: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Tablica 33: Broj učenika u trogodišnjim i četverogodišnjim programima iz sektora turizma i ugostiteljstva u Požeško-slavonskoj županiji, 2006.-2011.

Školska godina	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	promjene 2006.-2011.
Trogodišnji program	194	195	187	186	177	-8,8%
Četverogodišnji program	30	63	32	59	88	193,3%

Izvor: <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/turizam.pdf>

5.5 Infrastruktura

Na području Požeško-slavonske županije, koja je dio sjeveroistočnog područja RH, ne ističu se prometni koridori europskog i državnog značenja. Razlog tome je ne adekvatna valorizacija ovog prostora unatoč njegovom veoma povoljnom geoprometnom položaju. Smješten je na spoju između dvije prostorno-zemljopisne cjeline (Panonske nizine i Dinarskog gorja), u čijem polumjeru se od 500 km nalazi nekoliko europskih regija (srednjoeuropska, alpska, karpatska i balkanska).

Proteklih desetljeća u izgradnju prometnica i drugih prometnih objekata nije se značajnije ulagalo, a ni sama dinamika izgradnje nije bila uvijek u skladu s nacionalnim i regionalnim interesima i nije u dovoljnoj mjeri pratila europske trendove razvitka prometne mreže. U skladu s tim, prometna infrastruktura Županije, iako u posljednje vrijeme bilježi intenzivniji razvoj, u svojim segmentima ne odgovara suvremenim zahtjevima i sve većim potrebama stanovništva kao niti razvojnim funkcijama Županije u cijelosti.

5.5.1 Prometna infrastruktura

Cestovni promet

Područjem Grada prolaze trase državnih cesta D38, D49 i D51 od kojih se odvajaju županijske ceste Ž4100, Ž4115 i Ž4123 te lokalne ceste koje povezuju pojedina naselja.

Postojeće stanje državnih cesta na području Županije je loše i nezadovoljavajuće u pogledu stupnja uređenosti i ograničenja koje smanjuju stupanj prometne usluge i sigurnost prometa (npr. nezadovoljavajuća širina i loše stanje kolničke konstrukcije, prolaz trase kroz građevinska područja naselja, miješanje lokalnog i tranzitnog prometa, loša razina sigurnosti te ograničavajući prometno-tehnički elementi horizontalnog i vertikalnog vođenja trase). Ukupna dužina državnih cesta na području grada Požege iznosi 18 265 m.

Državne ceste na području grada Požege su:

- D 51 Našice (D53) - Požega - čvor N. Gradiška (D4)
- D 38 Pakrac (D5) - Požega - Pleternica - Đakovo (D5)
- D 49 Slatina (D2) - Požega - Pleternica - čvor Lužani (D4).

Županijske ceste također zahtijevaju modernizaciju kolnika te korekciju prometnotehničkih elemenata s namjerom poboljšanja sigurnosti prometa. Uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, bile bi poželjne i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) i prostornom smislu (promjena trase) uz maksimalno uvažavanje očuvanja prirodnog krajobraza, a u interesu razvoja gospodarskog, turističkog i inog razvoja.

Ukupna dužina županijskih cesta na području grada Požege iznosi 26 828 m.

Županijske ceste na području grada Požege su:

- Ž 4100 Kamenski Vučjak (Ž4044) - G. Vrhovci - Gradski Vrhovci - D. Lipovac - Nova Kapela (Ž4158)
- Ž 4115 Kaptol (Ž4101) - Alilovci - D49
- Ž 4123 Golobrdci (LC 41028) - Mihaljevci (D49).

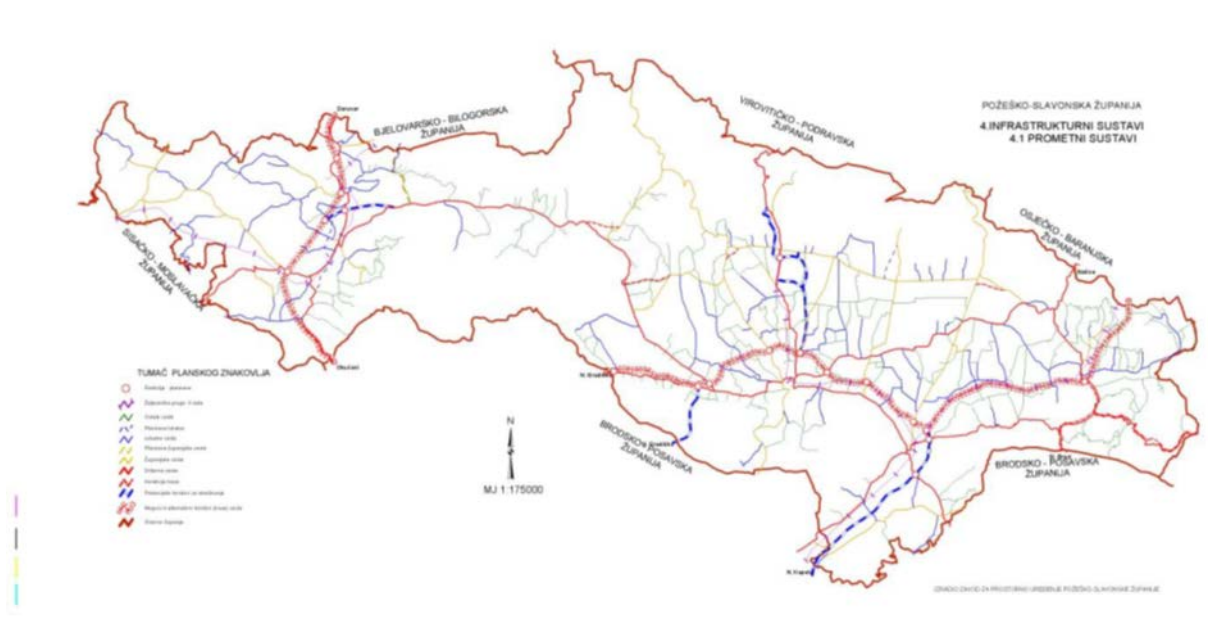
Mreža lokalnih cesta zahtijeva daljnju modernizaciju kolnika kako bi se osigurao brz i siguran pristup svim površinama na području grada koji su u funkciji stanovanja ili gospodarstva. Treba prvenstveno osigurati puni standard održavanja, uz korekciju kritičnih elemenata trase koje negativno utječu na sigurnost prometa i propusnu moć prometnica.

Ukupna dužina lokalnih cesta na području grada Požege iznosi 35 961 m.

Lokalne ceste na području grada Požege su:

- L 41023 Ž4113 - Milanovac - Ugarci - Donji Emovci - D38
- L 41027 Trenkovo (D49) - Bankovci - Ž4100
- L 41028 Ž4100 - Štitnjak - Golobrdci (Ž 4123)
- L 41029 Kunovci - Ž 4100
- L 41034 Ž 4115 - Turnić
- L 41049 Skenderovci (L 41022) - St. Lipa - L 41023
- L 41050 Treštenovci (L 41033) - Šeovci - Alaginci - Ž 4115
- L 41051 Ž 4100 - Škrbotnik
- L 41052 Ž 4100 - Seoci
- L 41053 Ž 4243 - Komušina
- L 41054 Vidovci (D39) - LazeVasine.

Slika 4: Prometni sustav Požeško-slavonske županije

Izvor: Županijska razvojna strategija

Prema kategorizaciji cesta, na području Požeško-slavonske županije postoji ukupno: 8 državnih, 28 županijskih i 75 lokalnih cestovnih pravaca.

Sveukupno, županijskih i lokalnih cesta ima 512,55 km, odnosno 233,65 km županijskih i 278,9 km lokalnih cesta. Od ukupne dužine županijskih i lokalnih cesta 19,63% (100,60 km) nije asfaltirano, 11,08% županijskih i 26,78% lokalnih cesta.

Karakteristike razvrstanih cesta ovog područja mogu se u osnovi podijeliti u dvije grupe vezano na reljefne karakteristike dijela područja kojim prometnica prolazi. Prva grupa prometnica je ona koja je položena sjeverno od Požege, odnosno rijeke Orljave, u požeškoj kotlini i ima karakteristike nizinskih cesta. Druga grupa razvrstanih cesta vezana je na područje Požeške gore i one imaju karakteristike brdskih cesta.

Dio razvrstanih županijskih i lokalnih cesta u osnovi zadovoljava prometne potrebe u pogledu širine koridora i osnovnih tehničkih elemenata prometnica. Ovdje se misli na širinu i kvalitetu kolnika, odvojene pješačke hodnike sa zelenim razdjelnim pojasom i uređene biciklističke staze.

Veći dio svih razvrstanih cesta svojim koridorom i profilom ne zadovoljava osnovne tehničke i prometne elemente za tu kategoriju cesta. To su prometnice koje su, u svojim dijelovima kroz naselja, definirane postojećom izgradnjom, a gdje nema izvedenih pješačkih hodnika ili biciklističkih staza te se sav promet odvija na kolnoj površini.

Odvodnja oborinskih voda s prometnih površina u najvećem dijelu riješena je izvedenim jarcima uz kolne površine, a na manjem dijelu kanalskim cijevima iz sustava ukupne odvodnje.

Stanje javne rasvjete na prometnim površinama u velikoj mjeri ne zadovoljava standardne uvjete rasvjete. Ovo se ne odnosi samo na kolni promet već posebno na pješački i biciklistički promet koji se, zbog nepostojanja izdvojenih površina za njih, odvija kolnom površinom.

Osnovni sustav državnih cesta povezuje područje Grada Požege na širi prometni sustav Republike Hrvatske. Tako je Požega preko državnih cesta D38, D49 i D51 povezana na autocestu Zagreb - Lipovac. U smjeru sjevera, ka Slatini a preko Velike to je državna cesta D49. U smjeru istoka, ka

Našicama, to je državna cesta D51 s nastavkom na državnu cestu D53. U smjeru zapada, ka Pakracu, to je državna cesta D38.

Dio županijskih cesta također povezuje Grad Požegu sa širim prostorom. Ovdje se prvenstveno misli na županijsku cestu Ž4100 koja u smjeru juga, preko Požeške gore, vodi ka Novoj Kapeli dok u smjeru sjevera ova cesta vodi prema Voćinu. Druga županijska cesta važna za područje obuhvata je Ž 4115; ona se odvaja od državne ceste D49 te u smjeru sjevera dolazi na spoj sa županijskom cestom Ž 4101 koja je položena u smjeru istok-zapad i povezana na državne ceste D49 i D51.

Planirane cestovne građevine s pripadajućim objektima i uređajima na području Županije su:

- planirani prometni pravac brze ceste Nova Gradiška – Požega – Našice s priključnim pravcem Požega - Velika i Pleternica – Lužani,
- planirani prometni pravac Slavonski Brod – Čaglin - Našice – Donji Miholjac / brodsko - miholjački cestovni smjer,
- planirani prometni pravac brze ceste Stara Gradiška – Okučani – Lipik – Pakrac - Daruvar - Virovitica - Granica Republike Mađarske/ pakračko – okučanski cestovni smjer,
- modernizacija, rekonstrukcija i korekcija potrebnih dijelova trasa svih cesta bez obzira na kategoriju.

Javni prijevoz putnika između jedinica lokalne samouprave nije dovoljno razvijen, kao ni lokalni gradski prijevoz. Razlog je nemogućnost ostvarivanja profitabilnosti takvih međugradskih i međuopćinskih linija zbog malog broja putnika.

Željeznički promet

Na području Županije, postojeće željezničke pruge zadržavaju se u postojećim trasama koje se štite u skladu s posebnim propisima te ih potrebo obnoviti kroz rekonstrukciju i sanaciju tehničkih elemenata, kao i popratnih građevina u funkciji željezničkog prometa (stajališta), a u skladu s planiranim programima razvoja Hrvatskih željeznica.

Područjem Grada prolazi željeznička pruga II. reda.

Zračni promet

Na području Požeško-slavonske županije ne postoji infrastruktura zračnog prometa, osim improviziranih poljoprivrednih uzletišta koja se isključivo koriste u poljoprivredne svrhe.

Vodeni promet

Vodeni promet na području grada Požege nije zastupljen.

Javni prijevoz

Na području Požeško-slavonske županije javni prijevoz putnika između jedinica lokalne samouprave nije dovoljno razvijen, kao ni lokalni gradski prijevoz. Razlog je nemogućnost ostvarivanja profitabilnosti takvih međugradskih i međuopćinskih linija zbog malog broja putnika.

U gradu Požegi javni prijevoz odvija se putem autobusnog i željezničkog prometa. Autobusni javni prijevoz ima ulogu gradskog i međugradskog prijevoza, dok željeznički prijevoz ima funkciju međugradskog prijevoza putnika i tereta.

Javni prijevoz putnika obavlja se na 5 autobusnih linija.

U gradu Požegi registrirane su dvije taksi službe: Javni prijevoz „Gavran“ s voznim parkom od 1 vozila

i jednim zaposlenim, te Autotaksi „Eva“ s četiri automobila i jednim kombijem te 5 zaposlenih osoba. Obje službe rade od 0 do 24 sata.

5.5.2 Telekomunikacije

Telekomunikacijska mreža odnosno elektronička komunikacijska infrastruktura postigla je relativno visok stupanj razvijenosti i prati dostignuća razvijenih država. Obzirom da se u pravilu nalazi u koridorima drugih infrastrukturnih sustava, a i zahvaljujući uvođenju novih tehnologija, odnosno zamjeni postojećih novim, telekomunikacijski sustav ima relativno male zahtjeve za prostorom.

Od jedinica poštanskog prometa na području Grada Požege danas postoje tri poštanska ureda u gradu Požegi.

Opremljenost prostora Grada Požege postrojenjima i uređajima sustava nepokretne telekomunikacijske mreže je vrlo dobra. Od postrojenja danas je u funkciji devet UPS-eva (udaljeni pretplatnički stupanj) i jedna pristupna centrala u gradu Požegi. Svi UPS-evi promatranog područja i pristupna centrala međusobno su povezani optičkim sustavima prijenosa po svjetlovodnim kabelima.

Tablica 34: Popis TK objekata HT-a na području Grada Požege

R.br.	Naziv	Funkcija	Tip	Naselje	Adresa	Smještaj
1.	Požega	TC/PC	AXE-10	Požega	Kamenita vrata 8	Zgrada HT
2.	Požega – Babin Vir	UPS	RSS	Požega	A. G. Matoša 1	Zgrada HT
3.	Bankovci	UPS	RSS	Bankovci	Bankovcibb	Zgrada HT
4.	Požega – Drškovci	UPS	RSS	Drškovci	Braće Radića 1a	Zgrada HT
5.	Golobrdci	UPS	RSS	Golobrdci	Golobrdci 82 a	Zgrada HT
6.	Požega – Praulje	UPS	RSS	Požega	Sv. Leopolda Mandića bb	Zgrada HT
7.	Požega – Sajmište	UPS	RSS	Požega	B. P. Šubića bb	Zgrada HT
8.	Požega – Varelovac	UPS	RSS	Požega	Vilima Korajcabb	Zgrada HT
9.	Požega – Vidovci	USP	RSS	Vidovci	Orljavska 2	Zgrada HT
10.	Vrhovci	UPM	RSM	Crkveni Vrhovci	Crkveni Vrhovcibb	Kabinet

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Požege

U nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži prenose se osim telefonskog govornog prometa i različiti podaci putem komutirane telefonske mreže (Internet, ISDN).

Pored korisničkih kabela pristupne mreže područjem Grada Požege položeni su još magistralni svjetlovodni kabeli koji povezuju županije odnosno veće gradove. Tako se područjem Grada Požege protežu dva međuzupanijska SDH prstena, po kojima je Grad Požega povezana s ostalim županijama i

nadređenim centralama u Osijeku i Đakovu.

Prvi međužupanijski SDH prsten povezuje Đakovo - Požega - Nova Gradiška - Sl. Brod - Županja – Vinkovci - Vukovar - Osijek - Đakovo. Drugi međužupanijski SDH prsten povezuje Đakovo - Požega - Pakrac - Virovitica - Slatina - Našice - Osijek - Đakovo. Izgrađeni međužupanijski prstenovi osiguravaju neprekidnost odvijanja telekomunikacijskog prometa na tranzitnom nivou te uspostavljanje novih veza bez ograničenja.

Isto tako na području Grada Požege izvršena je izgradnja sljedećih SDH prstenova:

- prvog županijskog SDH prstena Požega - Brestovac - Velika - Jakšić - Požega
- drugog županijskog SDH prstena Požega - Kula - Čaglin - Pleternica - Požega.

Područje Grada Požege pokriveno je i pokretnom telefonskom mrežom zbog čega postoji više baznih radijskih stanica koje koriste sljedeći operateri pokretne telefonske mreže: T-mobile Hrvatska d.o.o., VIPnet d.o.o. i TELE-2 d.o.o., a isti su zaduženi za izgradnju i upravljanje telekomunikacijskim mrežama više sustava pokretnih komunikacija. Mobilna mreža pokriva sva urbana područja i veća mjesta te glavne ceste. Pokrivenost u ruralnim područjima je oko 90%.

5.5.3 Komunalna infrastruktura

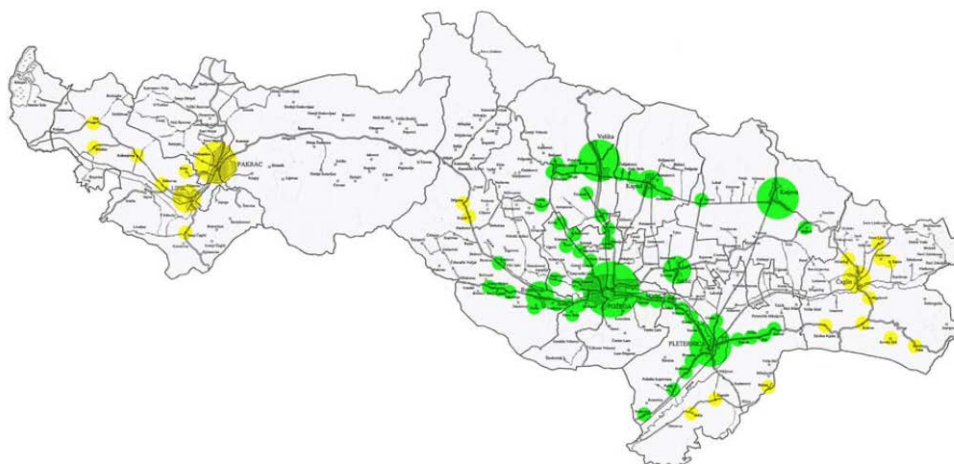
Stanje komunalne infrastrukture u Požegi je prema zadnjim usporedivim podacima bolje od prosjeka Požeško-slavonske županije.

Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav Požege pokriva naselja s područja (Požega, Pleternica i Kutjevo) te pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Kutjevo i Velika). Opskrba vodom na području Požeštine organiziran je u jedinstveni regionalni vodoopskrbni sustav, tzv. "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine", kojim su definirani glavni pravci povezivanja postojećih, ali i budućih izvorišta i crpilišta s gotovo svim naseljima Požeštine, a bazira se na: tri crpilišta – Zapadno polje, Luka, Veličanka, dva izvorišta – Veličanka, Stražemanka i jedan površinski zahvat na Kutjevačkoj Riki. Postoji i potencijalno crpilište Vesela na području grada Pleternice na kojem su u aluvijalnim naslagama rijeke Orljave izgrađena tri zdenca, ali nisu priključeni na vodoopskrbni sustav. Nažalost, uporaba ovih zdenaca je ograničena zbog nedostatka podržavajuće infrastrukture (npr. distribucijskih i retencijskih sustava). Lokacija je nizvodno od uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Požege, u naseljenom dijelu, uz županijsku cestu Požega - Pleternica Andrijevcima pa korištenje ovog crpilišta ostaje upitno. Ukupna duljina tog sustava iznosi 380 km prijevoznog/distribucijskih cjevovoda. Ukupna godišnja potrošnja vode iznosi 2,8 milijuna m³.

Idejnim rješenjem "Regionalnog vodoopskrbnog sustava Požeštine" izrađenim 1997. godine i matematičkom simulacijom alternativnih rješenja definirani su glavni pravci povezivanja postojećih, ali i budućih izvorišta i crpilišta s gotovo svim naseljima Požeštine. Ovaj projekt razmatra period do 2022. godine, a daljnji razvoj vodoopskrbe planira se u dvije faze tako da bi pokrivenost vodoopskrbe stanovništva Požeštine bila 98%, dok bi preostali dio stanovništva i naselja pretežno brdskog dijela rješenja pitanja javne vodoopskrbe bila planirana iz postojećih lokalnih izvora.

Slika 5: Pokrivenost naselja Požeško slavonske županije vodovodom

Izvor: www.Zdravi-gradovi.com.hr

Odvodnja

Odvodnja otpadnih i oborinskih voda riješena je djelomično u gradu Požegi. Kod većine perifernih naselja odvodnja otpadnih voda riješena je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke i dreniraju u podzemlje. U Požegi je izgrađeni centralni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i to 1. stupanj - mehanički stupanj. Neadekvatni odvodno-kanalizacijski sustavi predstavljaju trajnu prijetnju za okoliš.

Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom dio je komunalnog gospodarstva, koje je u nadležnosti Grada Požege, a povjereno je komunalnoj tvrtki Komunalac Požega d.o.o. koja vrši djelatnost sakupljanja, odvoza, zbrinjavanja i privremenog skladištenja komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada na području 3 grada (Požega, Pleternica, Kutjevo) i 5 općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika) Požeško-slavonske županije. Naselja Alaginci, Bankovci, Dervišaga, Donji Emovci, Drškovci, Emovački Lug, Golobrdci, Gornji Emovci, Krivaj, Kunovci, Marindvor, Mihaljevci, Novi Bankovci, Nova Lipa, Novi Mihaljevci, Novi Štitnjak, Novo Selo, Požega, Stara Lipa, Šeovci, Štitnjak, Turnić, Ugarci i Vidovci (ukupno 24 naselja) nalaze se u sustavu organiziranog zbrinjavanja otpada čime je pokriveno 88,9% stanovništva na području Grada Požege. Naselja Crkveni Vrhovci, Čosine Laze, Gradski Vrhovci, Komušina, Laze Prnjavor, Seoci, Škrabutnik i Vasine Laze (ukupno 8 naselja) nisu u sustavu organiziranog zbrinjavanja otpada, što čini 11,1% stanovništva na području grada Požege.

Na području Grada Požege postoji odlagalište Vinogradine koje je u funkciji od 1989. godine i služi za zbrinjavanje i privremeno skladištenje komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada za požešku regiju. Organiziranim odvozom otpada u Požeštini je obuhvaćeno 83,3% stanovništva. Za odlagalište Vinogradine izrađena je Studija o utjecaju na okoliš s idejnim rješenjem odlagališta komunalnog otpada na lokaciji Vinogradine – Požega i Glavni projekt odlagališta I kategorije „Vinogradine“ te je temeljem navedene dokumentacije izdana lokacijska dozvola (2000. god), građevna dozvola (2002.god) kao i uvjerenje za uporabu građevine (2008.god). Površina čestice odlagališta je cca 10 ha.

Svi vodozahvati udaljeni su najmanje 6,0 do 28,5 km od lokacije sanitarnog odlagališta otpada Vinogradine. Za sva izvorišta i crpilišta propisane su zone sanitarne zaštite odlukama Županijske

skupštine. Geološke, hidrološke i geomehaničke značajke lokacije odlagališta su vrlo povoljne te ne postoji zapreka za smještaj odlagališta na predmetnoj lokaciji.

Odlagalište je udaljeno 6 km od centra Požege. Otpad se odvozi autosmećarima i autopodizačima jedanput tjedno. Odlagalište je u postupku sanacije koja se izvodi etapno. Svojim kapacitetom zadovoljava potrebe Požeštine do 2018. godine do kada treba biti završen program sanacije odlagališta.

Godine 2007. donesen je županijski **Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine**. Njime se na postojećoj lokaciji odlagališta otpada Vinogradine predlaže se formiranje Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO). Izgradnja ŽCGO na lokaciji Vinogradine definirana je i u prostorno-planskoj dokumentaciji. Trenutno je u izradi prethodna studija izvodljivosti za istočnu Hrvatsku kojom će biti definirane konačne lokacije centara za gospodarenje otpadom u ovoj regiji, što znači da je za sada izgradnja ŽCGO na lokaciji Vinogradine upitna.

Električna energija

Distributer električne energije u Požegi i većem dijelu Požeško-slavonske županije je HEP ODS d.o.o., Elektra Požega koji je ujedno i najveći opskrbljivač električne energije na području grada Požege. Naponski nivo distribucijske mreže iznosi 35 kV, 10kV i 0,4 kV.

U sustavu elektroopskrbe cijelo područje Grada Požege opskrbljuje se električnom energijom preko sljedećih transformatorskih postrojenja:

- TS 35/10(20) kV Požega I
- TS 110/35/10 kV Požega
- TS 35/10(20) kV Orljava
- TS 35/10(20) kV Velika.

Na području Grada Požege izgrađeno je 116 transformatorskih postrojenja (TS 10/0,4 kV) ukupne instalirane snage 27.120 kVA. Današnja potrošnja na području grada Požege iznosi 292 MWh po danu. Od visokonaponskih uređaja područjem Grada Požege položena su dva 110 kV dalekovoda TS Požega - TS Nova Gradiška i TS Požega – TS Podvinje (Slavonski Brod), te sljedeći 35 kV dalekovodi: TS Požega - TS Orljava, TS Požega - TS Velika, TS Požega – TS Ferovac i TS Požega - TS Slavonski Brod.

Ukupan broj kupaca u Elektri Požega iznosi, prema podacima iz 2012. godine, 27.160 kupaca, od čega je 40 kupaca na srednjem naponu dok su ostali na niskom naponu u kategoriji poduzetništvo (2.466 kupaca) i u kategoriji kućanstvo (24.654 kupaca). Ukupno ostvarena potrošnja u 2012. godini iznosila je 164.713,93 MWh. Ukupan broj transformatorskih stanica 10/0,4 kV u nadležnosti Elete Požega je 403 trafostanice. Ukupna duljina 10 kV i 35 kV zračne i kabela mreže iznosi 707,4 km dok ukupna duljina 0,4 kV zračne i kabela mreže iznosi 1.232,7 km. Na području grada Požege trenutno su priključene dvije sunčane elektrane ukupne nazivne snage 17,07 kW, dok su trenutno u probnom radu ukupno tri elektrane ukupne nazivne snage 25,38 kW, čiji se trajni pogon očekuje tijekom 2014. godine.

Plin

Distribuciju plina u Požeško-slavonskoj županiji provodi "INA"- Industrija nafte d.d. Zagreb, Naftaplin. Distribucijska plinska mreža pokriva područje Požeške i Pakračko-Lipičke regije, s tim da većina manjih urbanih naselja još nema priključak na plin.

Grad Požega i naselja istočno i zapadno od Požege opskrbljeni su plinom preko mjerno-redukcijske stanice (MRS) Požega smještene sjeveroistočno od grada Požege. Do MRS Požega položen je visokotlačni plinovod iz Čaglina promjera 150 mm i maksimalnog radnog tlaka 50 bara. Većina potrošača napaja se plinom maksimalnog radnog tlaka 3 bara, a samo manji dio potrošača u središnjem dijelu grada Požege napaja se plinom maksimalnog radnog tlaka 100 mbara preko dvije redukcijske stanice (DRS).

Praćenje kakvoće zraka

Kakvoća zraka u Požeško-slavonskoj županiji ne prati se u sklopu državne i lokalne mreže za praćenje kakvoće zraka. Nove planirane mjerne postaje u sklopu državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka nisu predviđene u Požeško-slavonskoj županiji. U Županiji do sada nisu obavljena mjerenja kakvoće zraka, međutim, kako ne postoje značajni izvori onečišćenja (osim prometa uz značajnije prometnice, malih kućanskih ložišta te manjih i srednjih industrijskih postrojenja), može se pretpostaviti da je zrak u Županiji zadovoljavajuće kakvoće i da nije onečišćen.

5.6 Odgoj, obrazovanje, kultura i šport

5.6.1 Odgoj i obrazovanje

U obrazovnoj strukturi stanovništva na području Grada Požege najveći udio (52%) zauzima srednjoškolsko obrazovanje koje je steklo 11.451 osoba. Završenu osnovnu školu ima 5.176 stanovnika (23,5%). Broj visokoobrazovanih osoba iznosi 3.479 (15,8%), 1.384 osoba ima završeni stručni studij, a najmanje je osoba s doktoratom (25).

Tablica 35: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi i spolu, 2011.

Grad Požega	Spol		Ukupno
	M	Ž	
Bez škole	66	324	390
1-3 razreda osnovne škole	45	171	216
4-7 razreda osnovne škole	431	899	1330
Osnovna škola	1981	3195	5176
Srednja škola	6082	5369	11451
Visoko obrazovanje			
Stručni studij	660	724	1384
Sveučilišni studij	1057	1013	2070
Doktor znanosti	16	9	25
Ukupno	1733	1746	3479
Nepoznato	7	14	21
UKUPNO	10 345	11 718	22 063

Izvor: www.dzs.hr

Što se tiče pismenosti stanovništva, u Požegi ima 188 nepismenih osoba. U ukupnom broju nepismenih, 80,9% se odnosi na žene. Postotak u ukupnom stanovništvu je isti kao i u RH (0,8%), i manji nego u Požeško-slavonskoj županiji (1,6%).

Tablica 36: Pismenost stanovništva grada Požege, 2011.

Spol	Ukupno	Svega	
		Nepismeni	Postotak u ukupnom
M	10345	36	0,3
Ž	11718	152	1,2
Ukupno	22063	188	0,8

Izvor: www.dzs.hr

Predškolski odgoj

Na području Grada Požege djeluju 4 vrtića i 2 jaslica u kojima je smješteno oko 550 djece:

- DV "Požega" ("Pod gradom" i "Cvjetna livada")
- DV "Radost"
- DV "Šareni svijet"
- DV "Sv. Leopold Mandić"

Svi vrtići provode program male škole. Osim u vrtićima, program male škole još se provodi u OŠ Dragutina Lermana Brestovac i OŠ Antuna Kanižlića PŠ Vidovci. Igraonice nisu sustavno organizirane, organizira ih povremeno većina vrtića no neki nemaju ni prostornih ni kadrovskih uvjeta za njihovo održavanje.

Tablica 37: Broj učenika u vrtićima u gradu Požegi (2013.)

Ustanova	Broj djece
DV Požega	346
DV Radost	75
DV Šareni svijet	28
DV Leopold Mandić	100

Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Grada Požege djeluju: 4 osnovne škole s 2182 učenika: OŠ Dobriše Cesarića sa 644 učenika u 29 odjeljenja u matičnoj školi, te 11 učenika u 2 kombinirana odjeljenja u područnoj školi Nova Lipa; OŠ Antuna Kanižlića sa 606 učenika (27 odjeljenja) u matičnoj školi, te 92 učenika (5 odjeljenja) u područnoj školi Vidovci, OŠ Julija Kempfa sa ukupno 619 učenika u 31 odjeljenju i Katolička osnovna škola s 210 učenika u 10 odjeljenja.

Tablica 38: Broj učenika i razrednih odjela po osnovnim školama i ukupno u školskoj godini 2012/13

	Broj učenika i odjeljenja										
	I. raz.	II. raz.	III. raz.	IV. raz.	Ukupno I - IV raz.	V. raz.	VI. raz.	VII. raz.	VIII. raz.	Ukupno V - VIII raz.	Sveukupno I - VIII raz.
	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Sveukupno
MATICNA ŠKOLA ANTUNA KANIŽIĆA	52	55	49	48	204	90	86	107	119	402	606
odjeljenja	2	3	2	2	9	4	4	5	5	18	27
PODRUČNA ŠKOLA VIDOVCI	25	16	24	27	92					0	92
odjeljenja	1	1	1	2	5					0	5
UKUPNO	77	71	73	75	296	90	86	107	119	402	698
odjeljenja	3	4	3	4	14	4	4	5	5	18	32
MATICNA ŠKOLA DOBRIŠE CESARIĆA	68	73	66	68	275	85	80	104	100	369	644
odjeljenja	3	3	3	3	12	4	4	5	4	17	29
PODRUČNA ŠKOLA NOVA LIPA	3	1	3	4	11					0	11
odjeljenja		1		1	2						2
UKUPNO	71	74	69	72	286	85	80	104	100	369	655
odjeljenja	4	3	4	3	14	4	4	5	4	17	31
OSNOVNA ŠKOLA JULIJA KEMPFA	62	96	60	67	285	56	96	80	102	334	619
odjeljenja	3	4	3	3	13	3	6	4	5	18	31
KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA	44	42	43	40	169	41	0	0	0	41	210
odjeljenja	2	2	2	2	8	2	0	0	0	2	10
UKUPNO	254	283	245	254	1036	272	262	291	321	1146	2182
Odjeljenja UKUPNO	12	13	12	12	49	13	14	14	14	55	104

Izvor: Matica osnovnih škola Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta

U školskoj godini 2012/13 je osnovne škole na području grada Požege pohađalo 2182 učenika, u 104 razrednih odjeljenja. Najviše učenika je bilo upisano u OŠ Antuna Kanižića (698) te u OŠ Dobriše Cesarića (655). Najmanje upisanih učenika je imala Katolička osnovna škola. Primjetno je smanjivanje broja učenika tijekom godina, tako u prvim razredima ima 20% učenika manje nego u osmim razredima.

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Grada Požege djeluje 7 srednjih škola od kojih su dvije gimnazije, jedna umjetnička škola i 4 strukovne škole. Šest škola su javne srednje škole, a jedna je privatna srednja škola s pravom javnosti. U srednjim školama može se upisati 40 različitih programa u 10 obrazovnih sektora u strukovnom obrazovanju te 3 gimnazijska i 2 umjetnička programa. Jedan je program za djecu s teškoćama u razvoju te 15 programa po jedinstvenom modelu obrazovanja za obrtništvo.

Od obrazovnih sektora najveći broj zanimanja se može upisati u sektoru *Poljoprivreda, prehrana i veterina* (8), slijedi sektor *Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija* s 7 zanimanja, sektori *Turizam i ugostiteljstvo* i *Elektrotehnika i računarstvo* s 6 zanimanja, sektor *Ekonomija, trgovina i poslovna administracija* s 4 zanimanja, po 3 zanimanja su u sektorima *Tekstil i koža*, te *Graditeljstvo i geodezija*. Po jedno zanimanje nalazi se u obrazovnim sektorima *Promet i logistika*, *Šumarstvo, prerada i obrada drva* te *Osobne, usluge zaštite i druge usluge*.

Tablica 39: Broj učenika i razrednih odjela po srednjim školama i programima ukupno u šk. godini 2013/14

Škole i programi	I razred		II razred		III razred		IV razred		UKUPNO	
	UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO	
	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika
GIMNAZIJA POŽEGA										
Opća gimnazija	2,00	56	2,00	59	3,00	84	3,00	84	10,00	283
Prirodoslovno-matematička gimnazija	2,00	56	2,00	60	2,00	63	2,00	60	8,00	239
Jezična gimnazija	1,00	28	1,00	31	1,00	31	1,00	26	4,00	116
UKUPNO	5,00	140	5,00	150	6,00	178	6,00	170	22,00	638
EKONOMSKA ŠKOLA POŽEGA										
Ekonomist	0,00	0	0,00	0	0,00	0	2,00	60	2,00	60
Ekonomist	2,00	56	2,00	58	2,00	59	0,00	0	6,00	173
Komercijalist	1,00	28	1,00	28	1,00	30	1,00	26	4,00	112
Upravni referent	1,00	21	0,00	0	0,00	0	0,00	0	1,00	21
Hotelijsko-turistički tehničar	1,00	28	1,00	27	1,00	30	1,00	31	4,00	116
Prodavač	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Prodavač	1,00	29	1,00	25	1,00	29	0,00	0	3,00	83
UKUPNO	6,00	162	5,00	138	5,00	148	4,00	117	20,00	565
GLAZBENA ŠKOLA POŽEGA										
Glazbenik - program srednje škole		24	1,00	23	1,00	19	1,00	18	3,00	84
Glazbenik - pripremna naobrazba		19	1,00	7					1,00	26

Škole i programi	I razred		II razred		III razred		IV razred		UKUPNO	
	UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO			
	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika
UKUPNO	0,00	43	2,00	30	1,00	19	1,00	18	4,00	110
POLJOPRIVREDNO- PREHRAMBENA ŠKOLA										
Agroturistički tehničar	0,50	14	1,00	29	1,00	29	1,00	28	3,50	100
Veterinarski tehničar	1,00	27	1,00	25	1,00	31	1,00	22	4,00	105
Poljoprivredni tehničar opći	0,50	15	1,00	27	1,00	21	1,00	28	3,50	91
Prehrambeni tehničar	1,00	29	1,00	24	1,00	23	1,00	26	4,00	102
Mehaničar poljoprivredne mehanizacije	1,00	27	1,00	24	1,00	18			3,00	69
Pekar - JMO	0,50	15	0,50	13	0,50	18			1,50	46
Mesar - JMO	0,50	14	0,50	14	0,50	4			1,50	32
Pomoćni cvječar - TES	1,00	7	1,00	8	1,00	6			3,00	21
UKUPNO	6,00	148	7,00	164	7,00	150	4,00	104	24,00	566
TEHNIČKA ŠKOLA POŽEGA										
Računalni tehničar za strojarstvo	0,00	0	0,00	0	0,00	0	1,00	19	1,00	19
Računalni tehničar za strojarstvo	1,00	23	1,00	32	1,00	21	0,00	0	3,00	76
Elektrotehničar	1,00	27	1,00	31	1,00	27	1,00	29	4,00	114
Tehničar za elektroenergetiku	1,00	22	1,00	28	0,00	0	0,00	0	2,00	50
Tehničar za računalstvo	1,00	28	1,00	31	1,00	28	1,00	28	4,00	115
Tehničar za mehatroniku	0,00	0	0,00	0	0,00	0	1,00	23	1,00	23
Tehničar za mehatroniku	1,00	28	1,00	30	1,00	23	0,00	0	3,00	81
Tehničar za telekomunikacije	0,00	0	0,00	0	1,00	23	1,00	21	2,00	44
Tokar - JMO	0,50	14	0,50	14	0,34	6			1,34	34
Strojbravar - JMO	0,50	14	0,50	14	0,33	13			1,33	41
Alatničar - JMO	0,00	0	0,00	0	0,33	4			0,33	4
Autolimar - JMO	0,50	12	0,50	5	0,50	4			1,50	21
Automehaničar - JMO	0,50	18	0,50	13	0,50	6			1,50	37
Elektroinstalater - JMO	0,33	6	0,33	9	0,33	5			0,99	20
Autoelektričar - JMO	0,33	10	0,33	7	0,33	10			0,99	27

Škole i programi	I razred		II razred		III razred		IV razred		UKUPNO	
	UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO		UKUPNO	
	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika	Razrednih odjela	učenika
Elektromehaničar - JMO	0,34	11	0,34	8	0,34	9			1,02	28
UKUPNO	8,00	213	8,00	222	8,00	179	5,00	120	29,00	734
OBRTNIČKA ŠKOLA POŽEGA										
Arhitektonski tehničar	1,00	30	1,00	24	1,00	28	1,00	25	4,00	107
Modni tehničar	1,00	29							1,00	29
Odjevni tehničar							1,00	22	1,00	22
Odjevni tehničar			1,00	21	1,00	22			2,00	43
Konobar - klasični model obrazovanja	0,50	15							0,50	15
Kuhar - klasični model obrazovanja	0,50	15							0,50	15
Kuhar - JMO			0,50	16	1,00	33			1,50	49
Konobar - JMO			0,50	16	1,00	27			1,50	43
Stolar - JMO	1,00	19	1,00	28	1,00	18			3,00	65
Zidar - JMO	0,26	6	0,26	7	0,28	7			0,80	20
Tesar - JMO	0,30	7	0,33	9	0,36	9			0,99	25
Soboslikar-ličilac - JMO	0,44	10	0,41	11	0,36	9			1,21	30
Krojač - JMO	1,00	25	1,00	28	1,00	18			3,00	71
Turističko-hotelijerski komercijalist	1,00	30	1,00	31	1,00	29			3,00	90
UKUPNO	7,00	186	7,00	191	8,00	200	2,00	47	24,00	624
KATOLIČKA KLASIČNA GIMNAZIJA POŽEGA S PRAVOM JAVNOSTI										
Klasična gimnazija	1,00	17	1,00	25	2,00	50	2,00	44	6,00	136
Opća gimnazija	1,00	28	1,00	26	0,00	0	0,00	0	0,00	54
UKUPNO	2,00	45	2,00	51	2,00	50	2,00	44	8,00	190
UKUPNO	34	937	36	946	37	924	24	620	131	3427

Izvor: Matica srednjih škola Ministarstva znanosti obrazovanja i športa

U školskoj godini 2013/14 je u srednje škole na području grada Požege upisano 3427 učenika, koji su raspoređeni u 131 razrednih odjela. Najviše učenika pohađa Tehničku školu (734) koja ima 29 odjela, te Gimnaziju (638) koja ima 22 odjela.

Najveći broj učenika upisan je u strukovno obrazovanje 72,6%, gimnazijske programe pohađa 24,2% a umjetničke programe 3,2%. Gledajući prema obrazovnim sektorima u strukovnom obrazovanju najveći broj učenika upisan je obrazovni sektor *Poljoprivreda, prehrana i veterina (16,5%)*, slijedi

Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (13,10%), Elektrotehnika i računarstvo (10,3%), Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija (9,8%), Turizam i ugostiteljstvo (9,6%), Tekstil i koža (4,8%), Graditeljstvo i geodezija (4,4%), Šumarstvo, prerada i obrada drva (1,9%), Promet i logistika (1,3%) i najmanje je u obrazovnom sektoru Osobne, usluge zaštite i druge usluge (0,9%).

Đački dom Požega

Đački dom u Požegi je ustanova je u djelatnosti srednjeg školstva u kojoj se učenicima osiguravaju odgojno-obrazovni rad, smještaj i prehrana tijekom pohađanja srednjoškolskog obrazovanja. Đački dom je samostalna ustanova od 1992. godine. Ovom ustanovom koriste se učenici srednjih škola koji se školuju izvan mjesta svog boravka. Na raspolaganju korisnicima stoje suvremeno opremljene spavaonice, učionice, dnevni boravak, knjižnicu, informatički kabinet, fitness studio, odbojkaško igralište, stolove za stolni tenis i sl. Trenutno je u domu smješteno 120 učenika od I - IV razreda srednjih škola te zaposleno 23 djelatnika.

Visoko obrazovanje

Veleučilište u Požegi je jedina visokoškolska obrazovna ustanova u Požegi, osnovano je 1998. godine. Na Veleučilištu se godišnje školuje oko 2000 studenata. Na Veleučilištu postoje dva odjela. Društveni odjel sa studijskim programima: stručni studij računovodstva, stručni studij trgovine, upravni studij te specijalistički studij trgovinsko poslovanje. Poljoprivredni odjel sa studijskim programima: stručni studij Vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo te stručni studij Prehrambene tehnologije.

Cilj studiranja na studijima Veleučilišta u Požegi je da se studenti odmah poslije studija uključe u suvremene gospodarske tokove te sve poslovne i radne procese s područja biotehničkih i društvenih djelatnosti, dok je misija Veleučilišta stvaranje, razvoj i prenošenje znanja koje će pridonijeti osobnom, gospodarskom i društvenom razvoju te učiniti pojedince, tvrtke i državu konkurentnijima u globalnoj tržišnoj utakmici.

Tablica 40: Studijska usmjerenja Veleučilišta Požega i predviđen broj upisnih mjesta za akademsku godinu 2014/15

Stručni prediplomski studiji	Sveukupno			
	Broj redovnih studenata	Broj stranih državljana	Broj izvanrednih studenata	
Prehrambena tehnologija	50	5	30	85
Računovodstvo	70	5	60	135
Trgovina	60	5	60	125
Upravni studij	80	5	100	185
Vinogradarstvo – vinarstvo - voćarstvo	40	5	30	75
Ukupno	300	25	280	605

Izvor: www.vup.hr

Grad Požega za studente koji studiraju izvan grada svake godine dodjeljuje stipendije. Pravo sudjelovanja na javnom natječaju kojeg objavljuje grad početkom akademske godine imaju studenti koji:

- imaju prebivalište na području Grada Požega,

- studiraju izvan mjesta prebivališta (izvan Grada Požege)
- imaju status redovitog studenta
- imaju hrvatsko državljanstvo
- nisu korisnici druge stipendije ili studentskog kredita.

Za akademsku godinu 2013/14 grad dodjeljuje 12 stipendija u iznosu od 850,00 kn.

Obrazovanje odraslih

Razvoj i provođenje programa cjeloživotnog učenja za odrasle predstavlja jednu od strateških mjera Županije kojom se nastoji povećati njena konkurentnost kroz jačanje ljudskih potencijala sa svrhom poboljšanja obrazovne strukture stanovništva te njihovog položaja na tržištu rada.

U programima koje izvode srednje škole broj polaznika je zanemariv jer se polaznici uglavnom okreću učilištima za obrazovanje odraslih u kojima je obrazovni proces fleksibilniji i više prilagođen obrazovnim potrebama odraslih. Tradicionalno najtraženiji programi jesu oni za učenje stranih jezika, najrazličitiji programi informatičkih znanja i vještina te programi za završavanje četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja. Tijekom 2010. godine u programe za obrazovanje odraslih ukupno je bilo uključeno oko 1.000 polaznika.

Tablica 41: Ustanove za obrazovanje odraslih u Požeško-slavonskoj županiji

Naziv ustanove	Mjesto	Programi
Ekonomska škola	Požega	Izvodi sve programe koje ima u redovnom obrazovanju
Obrtnička škola	Požega	Izvodi sve programe koje ima u redovnom obrazovanju
Tehnička škola	Požega	Trogodišnji programi koje ima u redovnom obrazovanju, elektrotehničar, strojarski tehničar te stručno osposobljavanje za CNC operatera
Učilište Link	Požega	Strani jezici te brojni programi za obrazovanje, osposobljavanje i prekvalifikaciju
PUO Obris	Požega	Osnovna škola za odrasle te brojni programi za obrazovanje, osposobljavanje i prekvalifikaciju
Učilište Maestro	Požega	Osnovna škola za odrasle, obrazovanje i osposobljavanje u informatičkim zvanjima i zanimanjima
Praktikum d.o.o.	Požega	Škola stranih jezika
OŠ D.Cesarića	Požega	Osnovna škola za odrasle
Elektrotehnički fakultet Osijek	Požega	Informatički tečajevi

Izvor: Strategija razvoja ljudskih potencijala Požeško-slavonske županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine, dostupno na: www.panora.hr, (31.1.2014)

Informatizacija stanovništva

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, kada se radi o informatičkoj pismenosti, 52,6% stanovnika je upoznato s obradom teksta (Požeško slavonska županija 45%), 45% sa tabličnim izračunima (Požeško slavonska županija 37,7%), 53,2% se zna koristiti elektroničkom poštom (Požeško slavonska županija 44,2%), a 57,8% se koristi internetom (Požeško slavonska županija 50%). Iz ovoga se može zaključiti kako je uglavnom polovina stanovništva Požege informatički pismena. Informatička pismenost stanovnika Požege je nešto veća nego informatička pismenost stanovništva Požeško slavonske županije.

Tablica 42: Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, 2011.

	Grad Požega			Požeško slavonska županija		
	Spol		Ukupno	Spol		Ukupno
	M	Ž		M	Ž	
Obrada teksta						
Da	6328	6245	12483	16137	15374	31511
Ne	4952	6217	11169	17452	20917	38369
Nepoznato	34	36	70	115	98	213
Tablični izračuni						
Da	5399	5269	10668	13631	12768	26399
Ne	5783	7190	12973	19936	23511	43447
Nepoznato	42	39	81	137	110	247
Korištenje el. poštom						
Da	6393	6217	12610	16043	14922	30969
Ne	4797	6244	11041	17537	21363	38900
Nepoznato	34	37	71	124	37	228
Korištenje internetom						
Da	6959	6763	13722	18203	16817	35020
Ne	5694	4227	9921	15355	19447	34802
Nepoznato	38	41	79	146	41	73
Ukupno	11244	12498	23722	33704	36389	70093

Izvor: www.dzs.hr

5.6.2 Kultura

Kulturna baština

Zaštita kulturne baštine na području Grada u nadležnosti je Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Požegi. Uz veliki broj zaštićenih pojedinačnih arheoloških i graditeljskih objekata na području grada Požege izvan uže zaštićene gradske jezgre registriran je dosada tek manji broj arheoloških lokaliteta. Zasebne povijesne sklopove čine kompleks Poljoprivredne škole s pripadajućim građevinama i česticama, kompleks Kaznenog zavoda, stare zgrade Vojarne, Kirov mlin. Brojne su povijesne građevine koje se nalaze izvan registrirane povijesne cjeline, a koje su zbog svoje povijesne, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti bitan čimbenik slike grada, pa ih je zbog toga potrebno čuvati. Posebnu skupinu građevina čine zgrade industrijske arhitekture i moderne arhitekture, čija je valorizacija od strane službe zaštite tek započeta. Nameće se nužnost integralnog čuvanja vrijednijih i

očuvanih primjera. U tu skupinu svakako ulazi zgrada tvornice Zvečevo, automehaničarska radionica Bleizifer, zgrada stare klaonice, Planićeva zgrada Šumarije, kino Central, ... Groblja i grobne građevine dio su urbane i povijesne strukture i slike grada pa ih je potrebno očuvati u njihovim granicama i nakon prestanka aktivnog korištenja kao mirnih zelenih oaza. To su groblja Sv. Ilije, Sv. Elizabete, Pravoslavno groblje i Židovsko groblje. Odnos prema prirodnom i humaniziranom krajobrazu jedna je od ključnih vrijednosti odrednica povijesne jezgre Požege.

Jezgra grada Požege arheološki je srednjovjekovni lokalitet stoga na ovom području nisu dozvoljeni nikakvi radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, a bez prethodno utvrđenih uvjeta zaštite te prethodnog odobrenja nadležnog Konzervatorskog odjela.

Tablica 43: Lista zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara na području Grada Požege

Br.	Naziv	Oznaka dobra
1	Arheološka zona Ugarina	P-3161
2	Atelje Miroslava Kraljevića, Trg sv. Trojstva 15	Z-4242
3	Biblioteka franjevačkog samostana u Požegi	Z-5066
4	Crkva sv. Duha s franjevačkim samostanom	Z-407
5	Crkva sv. Lovre	Z-406
6	Crkveno pučko pjevanje	Z-5405
7	Gradski muzej Požega - muzejska građa	Z-3807
8	Inventar crkve sv. Duha	Z-2291
9	Inventar frizerskog salona (brijačnice) za muškarce	Z-6094
10	Inventar katedrale sv. Terezije Avilske	Z-2290
11	Kapela sv. Filipa i Jakova	Z-2908
12	Kapela sv. Roka	Z-408
13	Katedrala sv. Terezije Avilske	Z-413
14	Knjižni fond profesorske knjižnice	ROS-157
15	Kolegij Isusovaca	Z-409
16	Kompleks arheološkog nalazišta unutar gradskog područja	ROS-491
17	Kompleks Poljoprivredne škole (Ratarnica), Ratarnička 3	Z-3692
18	Kulturno-povijesna cjelina grada Požege	Z-2798
19	Kužni pil sv. Trojstva	Z-410
20	Magistratski kompleks, Trg Sv. Trojstva 1-3	Z-3190
21	Orgulje iz katedrale sv. Terezije Avilske	Z-4179
22	Orgulje u crkvi sv. Lovre	Z-1129
23	Orgulje u crkvi Svetog Duha	Z-4612
24	Palača Hranilović, Lermanova 8	Z-2808
25	Palača Velikog župana, Županijska 9	Z-3189
26	Požeški vinogradarski običaj - Grgurevo	Z-3614
27	Spomenik fra Luki Ibrišimoviću Sokolu	Z-6218

Br.	Naziv	Oznaka dobra
28	Stara svilana "Thallerova kuća", Trg M. Peića 3	Z-2812
29	Sudska palača, Ulica sv. Florijana 02	Z-2197
30	Zgrada "Prve požeske štedionice", A. Kanižlića 1	Z-2810
31	Zgrada apoteke, Županijska 2	Z-4237
32	Zgrada Arch, Ulica Matice Hrvatske 26	Z-3691
33	Zgrada Bauer, A. Kanižlića 7	Z-3188
34	Zgrada bivšeg kina "Central", Lermanova 1	Z-2811
35	Zgrada bivšeg restorana "Mislav", F. Cirakyja 12	Z-2904
36	Zgrada Ciraky, A.Kanižlića 11 i 13	Z-4241
37	Zgrada dr. Archa, Trg sv. Trojstva 13	Z-4238
38	Zgrada FINA-e, Trg Sv. Trojstva 19	Z-2813
39	Zgrada Gabrielli, Sv. Florijana 3	Z-2814
40	Zgrada Gradskog muzeja, Ulica Matice Hrvatske 1	Z-411
41	Zgrada Horvat, Trg sv. Trojstva 10	Z-4239
42	Zgrada Isusovačke gimnazije, Trg sv. Trojstva 16 i 17	Z-2906
43	Zgrada katastra, Županijska 11	Z-3185
44	Zgrada Kazališne kavane, Trg sv. Trojstva 20	Z-2905
45	Zgrada Klesinger, Trg Sv. Trojstva 4	Z-2816
46	Zgrada Koydl, Lermanova 6	Z-2588
47	Zgrada Kraljević, Pod gradom 3	Z-2587
48	Zgrada Kušević, Trg Sv. Trojstva 7	Z-4240
49	Zgrada Lerman, Lermanova 4	Z-2589
50	Zgrada Malčić, Ulica Matije Gubca 1	Z-3694
51	Zgrada Mokriš - Grgić, A. Kanižlića 9	Z-3187
52	Zgrada nekadašnje "Tvornice pokušstva HinkaStipanića", Ulica Matice hrvatske 13	Z-3696
53	Zgrada nekadašnjeg svratišta "Kruni", Županijska 15 i 17	Z-3186
54	Zgrada O.Š. "Antuna Kanižlića", Antuna Kanižlića 2	Z-2907
55	Zgrada Prve gradske bolnice, Vučjak 34	Z-2815
56	Zgrada Reiss, Ulica Matice hrvatske 12	Z-3695
57	Zgrada Sablek, Ulica Matice hrvatske 18	Z-3693
58	Zgrada Samardžija, Lermanova 10	Z-2809
59	Zgrada Wolf, Pape Ivana Pavla II 2	Z-2590
60	Zgrada, Županijska 19	Z-3184
61	Židovsko groblje	Z-3191
62	Županijska palača, Županijska 7	Z-412

Kulturne ustanove grada

Gradsko kazalište Požega

Gradsko kazalište Požega osnovano je odlukom Gradskog vijeća Požege krajem prosinca 1994., a svečano je otvoreno 10. ožujka 1995. godine predstavom Zvonimira Bajsića " Gle kako dan lijepo počinje" u režiji Ivice Plovanića.

Gradsko kazalište Požega započelo je s radom redovitim repertoarom za djecu i odrasle, sastavljenom uglavnom od predstava gostujućih kazališta. S obzirom na to da nema vlastiti ansambl, kazalište je vlastitu produkciju gradilo temeljem spajanja stručnih kazališnih gostiju (pedagoga, redatelja, dramaturga, scenografa), požeških amatera i bogate literarne baštine požeštine. Tako su nastale predstave koje su po cijeloj Hrvatskoj pronosile dobar glas o buđenju vlastite kazališne svijesti Požege. U jednoj sezoni Gradsko kazalište Požega odigra ukupno na vlastitim daskama, ali i gostujući po Hrvatskoj, oko 130 predstava.

Radom Male škole kazališta (MŠK) i Srednjoškolske kazališne družine (SKAD) kazalište stvara vlastite glumačke potencijale, no isto tako stvara i odgaja kazališnu publiku. Ovakvim pedagoškim radom koji za pojedine polaznike traje i do 12 godina kazalište uspijeva iz svoje sredine svake godine uputiti na Akademiju bar poneko novo ime koje se tijekom godina potvrđuje na hrvatskoj dramskoj sceni.

Gradska knjižnica i čitaonica

Čitaonica je osnovana 1845. godine pod latinskim nazivom „*Lectoriasocietas*“, tj. Čitaoničko društvo. Svojim radom utjecala je na razvoj narodnog pokreta i vrlo brzo promijenila ime u Narodna čitaonica.

U okviru Čitaonice se 1876. godine osnovala i knjižnica. Čitaonica postaje glavni pokretač kulturnih i humanitarnih događanja u Požegi. Narodna čitaonica je 1904. godine promijenila ime u Hrvatska čitaonica.

Poslije Drugog svjetskog rata Knjižnica svoj rad otpočinje 17. svibnja 1951. godine kao budžetska ustanova NOO Požega pod nazivom Gradska knjižnica i čitaonica. 1961. godine mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica te postaje samostalna ustanova. Ovu samostalnost gubi 1980. godine i ujedinjuje se u Centar za kulturu i obrazovanje. Uspostavom nove demokratske vlasti 1991. godine ponovno postaje samostalna ustanova pod nazivom Gradska knjižnica i čitaonica Požega.

Knjižnica ima više od 3 000 korisnika, sadrži gotovo 77 000 svezaka knjiga i više od 8 000 svezaka neknjižne građe.

Gradski muzej Požega

Gradski muzej osnovan je 6. prosinca 1924. godine zaslugom Julija Kempfa, istaknutog Požežanina, povjesničara, autora prve monografije o Požegi i Požeškoj županiji, prosvjetnog djelatnika, sudionika u javnom životu grada i gradonačelnika. Po svom tipu, Gradski muzej je zavičajni i kompleksni. Sadrži četiri odjela (Arheološki, Povijesni, Povijesno-umjetnički s galerijom i Etnološki) koji skrbe o 16 zbirki sa oko 30- tak tisuća predmeta. Kroz svoju povijest Muzej je promijenio nekoliko lokacija u užem dijelu grada, uključujući i prvi stalni postav u Županijskoj palači. Zalaganjem profesora Antuna Bauera Grad je kupio 1953. g. za muzej reprezentativnu baroknu trgovačku građansku kuću Krauss s početka 18. st. koja je i zaštitni znak Muzeja. Kako se povećava djelatnost i količina građe, Muzej se vremenom proširio na građansku kuću Spitzer s početka 20. stoljeća na Trgu Svetog Trojstva, te građansku kuću s početka 20. stoljeća u ulici Matice Hrvatske. Kroz posljednjih petnaestak godina Muzej je promijenio čak sedam privremenih verzija stalnog postava, pokušavajući u trošnom prostoru

pronaći najadekvatnije mjesto za prezentaciju povijesne i kulturne vrijednosti Požege i Požeštine.

Kao kulturna konstanta Grada Požege i Požeštine, poslije više od osamdeset godina Gradski muzej u Požegi na pragu je realizacije velikog, sveobuhvatnog stalnog postava na oko 1 690 m², koji kompleks od tri reprezentativne zgrade u srcu grada kružnim tokom povezuje kroz četiri etaže zanimljivom muzeološkom koncepcijom.

Tablica 44: Broj posjeta Gradskom muzeju Požega (2012. i 2013.)

Godina	2012.	2013.
Broj posjeta	6.228	10.000

Izvor: Gradski muzej Požega, <http://www.gmp.hr/>

Arhivska djelatnost

Arhivska služba od posebnog je državnog interesa, a arhivsko gradivo pod posebnom je zaštitom prema odredbama Zakona o zaštiti arhivskog gradiva i arhivima. U Požegi se nalazi arhiv Slavonski Brod (osnovan 1959. g.) - odjel Požega u kojem se pohranjuje arhivska građa Požege i Požeštine. Odjel u Požegi ima 363 arhivska fonda i zbirke sa 962,69 d/m arhivskog gradiva. Na području Požeško-slavonske županije Arhiv vrši nadzor nad 140 stvaratelja i 135 imatelja arhivskog i registraturnog gradiva s ukupno 4.490 d/m gradiva. Kronološki se arhivsko gradivo odnosi na razdoblje od 1724. do 1990. g. Najstariji su fondovi: Gradsko poglavarstvo Požega, Požeška gimnazija, Požeška županija, Arhivalije požeških cehova, Kraljevska kotarska oblast u Požegi, Sudbeni stol Požege, Kotarski sud Požege, te bogato arhivsko gradivo prosvjetnih, znanstvenih, kulturnih ustanova te gospodarskih udruženja. Osnovne poslove arhivske djelatnosti za požeško područje obavlja Odjel u Požegi s 4 arhivska djelatnika.

Gradske udruge

Na području grada Požege registrirano je 340 udruga građana. Od njih, najbrojnije su sportske udruge (128 registriranih, oko polovice aktivnih, vidjeti poglavlje Šport), a zatim slijede udruge koje se bave kulturno – umjetničkom djelatnošću (22 registrirane udruge, vidjeti poglavlje Kulturno-umjetnički amaterizam).

Uz njih, na području grada Požege djeluje i 16 udruga namijenjenih osobama s invaliditetom, od kojih su najaktivnije: "MI" udruga roditelja djece s posebnim potrebama, Udruga gluhih i nagluhih osoba Požeško-slavonske županije, Udruga roditelja djece oboljele i liječene od malignih bolesti "Pčelica" Požeško-slavonske županije, Udruga za razvoj i unapređenje pomagala i kvalitete življenja osoba s invaliditetom Grada Požega i Požeško-slavonske županije te Udruga osoba s invaliditetom grada Požege i Županije Požeško – slavonske.

Poljoprivredni proizvođači organizirani su kroz ukupno 15 udruga uzgajivača različite stoke (svinja, konja, pčela) ili proizvođača različitih proizvoda (ekološki proizvođači, gljivari, kulenari, vinogradari, proizvođači jabuka i slično).

Među ostale udruge ubrajaju se vatrogasna društva, ekološke udruge te ostala interesna udruženja (informatičara, strukovna udruženja i slično).

Vjerske zajednice

Na području grada Požege djeluju sljedeće vjerske zajednice:

- Požeška biskupija
- Župa Sv. Duha
- Župa Sv. Terezije Avilske
- Župa Sv. Leopolda Mandića
- Župa Ivana Krstitelja
- Pravoslavna crkva
- Kršćanska adventistička crkva
- Baptistička crkva Požega
- Centar za hagioterapiju Požega.

Kulturno-umjetnički amaterizam

Kulturno-umjetnička društva i ostale udruge su osnovni nositelji i organizatori glazbenih priredbi, folkloru i ostalih manifestacija koje su bitan čimbenik očuvanja i njegovanja slavonske glazbene scenske tradicije i narodnih običaja te očuvanja nacionalnog identiteta uopće. Na području Grada djeluju sljedeća kulturno-umjetnička društva i udruge: Gradsko kulturno umjetničko društvo Požega, Društvo "Sveti Grgur", GFR Film – video, Gradska glazba "Trenkovi panduri", KUD "Požeška dolina", Savez puhačkih orkestara Slavonije i Baranje, Udruga mladih "Požar", Udruga za promociju civilizacijskih kulturnih vrijednosti "Požežani", Zajednica kulturnih udruga Požeško-slavonske županije.

Informiranje

Na području informiranja djeluje nekoliko javnih medija:

- "Miroslav Kraljević" – društvo za informiranje s ograničenom odgovornošću Županijski radio Požega,
- "Džoni" d.o.o. Požega – Radio "ValisAurea",
- HRTV Zagreb, - HRV Dopisništvo Požega,
- Poljoprivredna TV - prva hrvatska poljoprivredna televizija s naglaskom na grad Požegu i Požeško - slavonsku županiju,
- 034portal.hr - požeško-slavonski online dnevnik,
- Kronika požeško – slavonska – neovisni tjednik za područje Požeško – slavonske županije,
- Požega.eu – neovisni istraživački portal.

5.6.3 Šport

Sport u Požegi ima dugu i bogatu tradiciju. Već krajem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća osnivaju se prva sportska društva i klubovi. Prva sportska društva i klubovi u Požegi se pojavljuju samo nekoliko godina poslije Zagreba i ostalih većih gradova u Hrvatskoj što pokazuje kulturni nivo Požege i zanimanje mladih za šport koje su zadržali do danas.

Najstarije sportsko društvo je Građansko streljačko društvo koje je osnovano 1871. Biciklističko društvo "Lastavica" osnovano je 1897. Prvi biciklistički klub osnovan je 1912. Planinarsko društvo osnovano je 1898., a gimnastički i klizački klub 1905. Prvi teniski klub osnovan je 1911., a prvo igralište tenisa izgrađeno je još 1894. Prvi atletski klub osnovan je 1911. godine. Gimnastičko društvo "Hrvatski Sokol" osnovano je 6. travnja 1905., a malo kasnije 1912. izgrađena je " Sokolana " koja ima

grijanu dvoranu i garderobe te sprave za vježbače koji su uglavnom bili članovi Sokola.

Nogomet se u Požegi organizirano igra od 1908. kada poznati književnik Josip Pavičić donosi prvu nogometnu loptu u grad, a početkom te godine požeški srednjoškolci osnovali su i prvi nogometni klub pod imenom "Nogometni klub seniora".

Dva kluba koja su ostavila najviše traga u požeškom nogometu tog doba su "Građanski", osnovan 1923. i "Radnički", osnovan 1931. Početkom drugog svjetskog rata oba kluba prestaju s radom. Nakon rata osnovano je "Jedinstvo" 1946., a "Radnički" se ponovo osniva 1954. Oba kluba prestaju s djelovanjem 1964. Kada se osniva se nogometni klub Slavonija. Nogometni klub "Slavonija" postoji i danas. Dvije godine ranije, 1962. osnovan je i NK "Požega", koji djeluje i danas.

Šah se u Požegi organizirano igra od 1931., a prvi "Šah –klub" je osnovan 1934. godine. Prvo ribolovno društvo je osnovano 1938. pod imenom "Sportsko ribarsko društvo", a organiziraniji rad počinje 1953. kada je osnovano Sportsko ribolovno društvo "Šaran".

Među prvima u Slavoniji Požežani su imali gimnastičku dvoranu koja je otvorena 1. prosinca 1940. (današnja Gimnastička dvorana "Sokol") te atletski stadion izgrađen 1950. (na mjestu današnje "Nove Gimnazije" (uništen 1998). Plivački bazen olimpijskih dimenzija otvoren je 1953. (na današnjem mjestu), a nogometni stadion kraj Orljave na kojem i danas nastupa ŠNK "Slavonija", 1954.

Plivački klub osnovan je 16. srpnja 1953. Stolnoteniski klub "Požega" je osnovan također 1953. godine. Prvi auto-moto klub osnovan je 1946., a prve moto-utrke na požeškim ulicama održane su 1951. godine.

Prvi košarkaški klub osnovan je 1947. pod imenom KK "Jedinstvo". Klub je prvo imao žensku ekipu a malo kasnije i mušku. Iste godine izgrađeno je i prvo košarkaško igralište Rukomet je u svom razvojnom putu nekoliko puta bitno mijenjao svoja pravila. Između dva svjetska rata bila je popularna hazena koja kod nas dolazi iz Češke. Prvi hazena klub osnovan je u Požegi 1932. u sastavu ŠK "Radnički". Poslije rata dominira veliki rukomet da bi ga uskoro zamijenio mali rukomet kakav se igra i danas. Za razvoj rukometa u Požegi posebno je značajna 1961. kada se početkom kolovoza osniva RK "Požega" i prelazi s nogometnog igrališta na stadion malih sportova u Grabniku.

Uz košarkaše i rukometaše na novom stadionu nastupaju tenisači, stolnotenisači, hokejaši, klizači a koriste ga i ostali požeški sportaši. Stadion malih sportova dobio je 1964. asfaltnu podlogu, a 1965. izgrađene su svlačionice. Te 1965. godine osniva se i Sportsko društvo "Požega" u koje ulaze klubovi koji u svom nazivu nose ime grada Požege.

Zbog svega toga Požega je 1965. i 1966. proglašena sportskim gradom i najboljom općinom na nivou države. Nešto kasnije, na stotu godišnjicu Građanskog streljačkog društva 1971. godine, Požežani su dobili modernu streljanu, a 27. srpnja 1975. održane su prve utrke na modernom autodromu "Glavica".

Grad Požega je osnivač Požeškog sportskog saveza u koji je uključeno pedesetak športskih udruga sa područja grada. Požeški sportski savez stručno i financijski pomaže rad tih udruga, održava sportske objekte i potiče mladež na bavljenje športom organiziranjem sportskih škola (plivanja, nogometa, košarke, rukometa i dr.).

Tablica 45: Popis sportskih klubova Požege

	Kategorija	Naziv
1	Nogomet	NOGOMETNI KLUB "SLAVONIJA"
2		NOGOMETNI KLUB "POŽEGA"
3		NOGOMETNI KLUB "DINAMO" VIDOVC
4		NOGOMETNI KLUB "CROATIA" MIHALJEVCI
5		NOGOMETNI KLUB "PARASAN" GOLOBRDCI
6		NOGOMETNI KLUB "LIPA" STARA LIPA
7	Mali nogomet	MALONOGOMETNI KLUB "POŽEGA 2000"
8		MALONOGOMETNI KLUB "PUNI KRUG"
9		MALONOGOMETNI KLUB "BIJELA KUĆA"
10		MALONOGOMETNI KLUB "BONITA"
11		MALONOGOMETNI KLUB "HALO 92"
12		MALONOGOMETNI KLUB "INTER-NOVA"
13		MALONOGOMETNI KLUB "LIBERTAS"
14	Rukomet	ŽENSKI RUKOMETNI KLUB "POŽEGA"
15		RUKOMETNI KLUB "POŽEGA"
16	Košarka	ŽENSKI KOŠARKAŠKI KLUB "POŽEGA"
17		KOŠARKAŠKI KLUB "POŽEGA"
18	Tenis	ŠPORTSKI TENISKI KLUB "POŽEGA"
19		TENISKI KLUB "PRO-AS"
20		TENISKI KLUB "CENTAR"
21	Stolni tenis	STOLNOTENISKI KLUB "POŽEGA"
22	Badminton	BADMINTON KLUB "POŽEGA"
23	Plivanje	PLIVAČKI KLUB "POŽEGA"
24	Atletika	ATLETSKI KLUB "POŽEGA"
25		GIMNASTIČKO DRUŠTVO "SOKOL"
26	Planinarenje	HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO "SOKOLOVAC"
27	Borilačke vještine	JUDO KLUB "JUDOKAN SPIN VALIS"
28		KLUB BORILAČKIH VJEŠTINA "BUSSHIDO"
29		TAEKWONDO KLUB "GIMNAZIJA"
30		AIKIDO KLUB "AIKIKAI"
31		TJELOGRADITELJ "BODY ART"
32	Streljaštvo	GRAĐANSKI STRELJAČKO DRUŠTVO " POŽEGA "
33		STRELJAČKI KLUB "POŽEGA"
34	Šah	GRADSKI ŠAHOVSKI KLUB "POŽEGA"
35	Automobilizam	MOTO KLUB "POŽEGA PROMET"
36		AUTO MOTO KARTING KLUB "POŽEGA"
37	Aero klub	AERO KLUB "POŽEGA"
38	Biciklizam	BRDSKO BICIKLISTIČKI KLUB "POŽEGA"
39	Ribolov	ŠPORTSKO RIBOLOVNO DRUŠTVO "POŽEGA"
40		ŠPORTSKO RIBOLOVNO DRUŠTVO "POŽEGA"
41	Boćanje	BOĆARSKI KLUB " SMRIK " GOLOBRDCI
42	Kuglanje	ŽENSKI KUGLAČKI KLUB "SRCE"

	Kategorija	Naziv
43		ŠPORTSKI KUGLAČKI KLUB "ZVEČEVO"
44		KUGLAČKI KLUB "POŽEŠKA BANKA"
45		KUGLAČKI KLUB "HRAST"
46		KUGLAČKI KLUB "ORLJAVA"
47		KUGLAČKI KLUB "CROATIA ALLES" MIHALJEVCI
48		KUGLAČKI KLUB "OBRTNIK"
49		KUGLAČKI KLUB "ELEKTRA"
50		KUGLAČKI KLUB "KAPTOL"
51		KUGLAČKI KLUB "PPK KUTJEVO"
52		Twirling
53	Skijanje	SKIJAŠKI KLUB "POŽEGA"
54		POŽEŠKI SKIJAŠKI KLUB "SLAVONIJA"
55	Odbojka	ODBOJKAŠKI KLUB "POŽEGA"
56	Letenje	LETAČKI KLUB "BUMBAR"
57	Rekreacija	FITNESS KLUB "MARIO"
58		FITNESS CENTAR "BODY ART"
59		FITNESS STUDIO
60	Ples	PLESNI STUDIO MARINE MIHELČIĆ
61		PLESNA RADIONICA ILIJANE LONČAR

Izvor: <http://www.pozega.hr/>

Iz tablice se može vidjeti kako je u gradu aktivno 61 udruga, klubova i društava iz područja 25 različitih sportova: nogomet, rukomet, košarka, odbojka, atletika, streljaštvo, kuglanje, borilačke vještine, šah, tenis, stolni tenis... Za svoje programe udruge koriste slijedeće sportske dvorane i objekte: Sportska dvorana «Grabrik», Nogometni stadion - klub "Slavonija", Sportsko rekreacijski centar Požega, Gradska streljana, Gimnastička dvorana "Sokol", Gradska kuglana, Gradski bazen, Sportski teniski klub Požega, Teniski klub županijski centar.

5.7 Zdravstvo i socijalna skrb

5.7.1 Zdravstvo

Zadaća zdravstvenog sustava je osigurati optimalnu i djelotvornu zdravstvenu skrb te doprinijeti unapređenju zdravlja svakog pojedinca, kao i cijele populacije, kroz mjere očuvanja i unapređenja zdravlja, sprečavanja bolesti te liječenja i rehabilitacije oboljelih.

U Požegi se nalazi Opća županijska bolnica Požega, Dom zdravlja Požeško-slavonske županije, Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije, Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije.

U Požegi se spominje 1698. g. hospital (lat. zgrada u kojoj se liječilo bolesne, preteča današnjih bolnica) kraj Kamenitih vrata, koji je služio za smještaj vojske, zatim 1765.g. spominje se xenodochium za smještaj bolesnika i nemoćnih. Posebnu ulogu u razvoju zdravstva i ljekarništva imali su isusovci koji su došli u Požegu 1698. g., a u zgradi kolegije izgrađenoj 1711.g.osnivaju svoju ljekarnu 1740.g. Prva bolnica u Požegi izgrađena je 1836.g. u Vučjaku, a 1875.g. dobila je pravo javnosti.

Opća županijska bolnica Požega nasljeđuje i nastavlja rad započetak daleke 1836. godine. U razdoblju 1978.-1981. godine izgrađen je novi objekt (4 kata) koji je omogućio bolje uvjete rada

zdravstvenog osoblja kao i uvođenje raznih suvremenih medicinskih tehnologija. Tijekom 1994.g. bolnica postaje samostalna ustanova (Opća županijska bolnica), a izvanbolnička služba ustrojava se u Dom zdravlja. Tijekom narednih godina bolnica se prostorno, kadrovski i tehnološki razvijala do sadašnje organizacijske strukture (34 medicinska odjela) moderne bolnice. U bolnici je zaposleno 813 djelatnika od čega 73% čine zdravstveni radnici (2014.).

Tablica 46: Posteljni kapaciteti - Opća županijska bolnica Požega (2014.)

	Broj akutnih postelja	Broj stolaca/postelja dnevne bolnice	Broj postelja za produženo, dugotrajno i kronično liječenje te palijativnu skrb
Interna medicina	107	7	0
Infektologija	10	2	0
Onkologija i radioterapija	0	0	0
Dermatologija i venerologija	0	1	0
Fizikalna medicina i rehabilitacija	0	0	0
Neurologija	18	1	0
Psihijatrija	18	2	0
Pedijatrija	25	7	0
Opća kirurgija	95	6	0
Dječja kirurgija	0	0	0
Neurokirurgija	0	0	0
Maksilofacijalna kirurgija	0	0	0
Urologija	10	2	0
Ortopedija i traumatologija	10	1	0
Otorinolaringologija	10	1	0
Oftalmologija i optometrija	10	1	0
Ginekologija i opstetricija	52	3	0
Anesteziologija, reanimatologija i intenzivna medicina	0	0	0
Dugotrajno liječenje	0	0	0
Palijativna skrb	0	0	34
UKUPNO	365	34	34

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Dom zdravlja temeljni je nositelj zdravstvene zaštite na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti koji mora osigurati ostvarenje načela sveobuhvatnosti, cjelovitog pristupa primarne zdravstvene zaštite te načela dostupnosti i kontinuiranosti pružanja zdravstvene zaštite na svome području. Danas se primarna zdravstvena zaštita u Požegi sastoji od slijedećih ambulanti: 7 ordinacija u zakupu opće/obiteljske medicine u zgradi Doma zdravlja Požeško-slavonske županije. U sklopu zgrade Doma zdravlja nalazi se još: laboratorij, oftalmološka ambulanta, stomatološka ambulanta, Dispanzer za žene, ambulanta medicine rada, hitna medicinska pomoć sa sanitetskim prijevozom. U zgradi Školske medicine u Vukovarskoj ulici su ordinacije četiri opće medicine, dvije pedijatrijske ambulante, dvije stomatološke ordinacije te jedna ortodonska ambulanta. U industrijskoj ulici dvije ordinacije opće medicine te jedna stomatološka ordinacija.

Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije počeo je s radom odvajanjem od Doma zdravlja u samostalnu ustanovu 1. listopada 2011. godine, a djeluje na području Požege, te Pakraca i Lipika. Rad je organiziran kroz dvije vrste timova:

- T1 čine liječnik, medicinska sestra – tehničar i vozač;
- T2 čine medicinska sestra – tehničar i vozač ili vozač medicinski tehničar.

Trenutno u Požegi radi 5 timova T1 i 5 timova T2.

Zavod za javno zdravstvo osnovan je 1995. g. odlukom Poglavarstva Požeško-slavonske županije. Unutarnje ustrojstvo Zavoda čine sljedeće službe:

- opći poslovi
- epidemiologiju
- zdravstvenu ekologiju
- mikrobiologiju
- socijalna medicina
- prevencija ovisnosti
- školska medicina.

Ljekarne

U Požegi je u 2013. godini evidentirano 9 ljekarničkih ustanova koje imaju sklopljene ugovore s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

5.7.2 Socijalna skrb

U sustav socijalne skrbi uključene su sve socijalno ugrožene skupine kao i osobe u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima. U posebno ugroženu skupinu svrstavaju se i osobe s invaliditetom. U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 9 938 osoba s invaliditetom od čega su 6346 muški (64%) i 3592 žene (36%) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (HZJZ, veljača 2014). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5462 (55%) je u radno aktivnoj dobi. U usporedbi sa ukupnim stanovništvom Županije, prema navedenim pokazateljima, Požeško-slavonska županija je iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina.

Djelatnost socijalne skrbi na području Grada Požege provode sljedeće ustanove:

- Centar za socijalnu skrb Požega
- Gradsko društvo Crvenog križa Požega

- Domovi za starije i nemoćne osobe
- Obiteljski centar Požeško-slavonske županije.

Centar za socijalnu skrb Požega kao javna ustanova, mjesno je nadležan za područje tri grada: Požega, Pleternica i Kutjevo, te pet općina: Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika čime pokriva područja na kojem živi 63.374 stanovnika. Centar svojim djelovanjem doprinosi što povoljnijem zadovoljavanju potreba pojedinca i obitelji uz uključivanje lokalne zajednice i svih institucija kojima je cilj socijalna uključenost. Unutar Centra provode se sljedeće djelatnosti:

- prava u sustavu socijalne skrbi;
- udomiteljstvo za djecu;
- udomiteljstvo za odrasle;
- skrbništvo;
- posvojenje;
- djeca i mladi s problemima u ponašanju;
- djeca i mladi s tjelesnim i mentalnim oštećenjem;
- drugi oblici pomoći;
- posredovanje prije razvoda braka.

Osim primarnih djelatnosti Centar za socijalnu skrb na temelju javnih ovlasti može obavljati i poslove zbrinjavanja djece odbjegle iz obitelji ili ustanove, provoditi odgojne mjere nad djecom s poremećajima u ponašanju izvan vlastite obitelji ili s boravkom u obitelji, te organizirati i pružati pomoć i njegu u kući.

Crveni križ Požega na ovom području djeluje više od 130. godina, a osnovna djelatnost mu je promicanje i ostvarivanje humanitarnih ciljeva i zadaća na području zaštite i unapređenja zdravlja, socijalne skrbi, zdravstvenog i humanitarnog odgoja te poštivanje međunarodnoga humanitarnog prava i zaštita ljudskih prava. Od brojnih socijalnih i zdravstvenih programa najvažnije su akcije darivanja krvi kojima se izravno sudjeluje u spašavanju ljudskih života, kao i tečajevi prve pomoći koji imaju za cilj spašavanje života, sprečavanje nastanka trajnih posljedica kao i skraćivanje trajanja liječenja i oporavka.

Domovi za starije i nemoćne osobe predstavljaju jedan od oblika pružanja skrbi izvan vlastite obitelji u kojima se osigurava smještaj ili boravak korisnika, kao i pružanje drugih izvaninstitucijskih usluga. Na području Grada Požege postoji više pružatelja usluga socijalne skrbi: Dom za starije i nemoćne osobe – Požega (kapacitet 190), Katić - dom za starije (kapacitet 35), Tihomir – obiteljski dom (kapacitet 8).

Obiteljski centar Požeško-slavonske županije obavlja poslove savjetodavnog i preventivnog rada i druge stručne poslove koji se odnose na:

- okolnosti u obitelji koje traže stručnu potporu i pomoć;
- odgoj djece i prevenciju svih oblika ovisnosti kod djece i mladeži;
- probleme s djecom u teškoćama u razvoju;

- poticanje odgovornog roditeljstva i skrbi o članovima obitelji;
- podizanje kvalitete života djece, mladeži i obitelji;
- organiziranje učenja djeteta;
- poticanje i provedbu programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji i promidžbi obiteljskih vrijednosti.

Uz primarne poslove Obiteljski centar obavlja savjetodavne, preventivno – terapijske, edukacijske, promidžbene i druge slične stručne poslove vezane uz pružanje potpore obitelji, djeci i mladeži. U Centru su zaposlene 4 osobe.

5.7.3 Zatvorski sustav

U sklopu Uprave za zatvorski sustav u Gradu Požegi smješteni su Odgojni zavod za maloljetničku delinkvenciju, Kaznionica te Zatvor. Kaznionice su ustrojene kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora i kazne maloljetničkog zatvora. Zatvori se ustrojavaju kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav za obavljanje poslova izvršavanja mjere istražnog zatvora, kazne zatvora izrečene u kaznenom, prekršajnom i drugom sudskom postupku. Odgojni zavodi su ustrojeni kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav za izvršavanje odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod izrečene u kaznenom postupku maloljetnim počiniteljima kaznenog djela.

Odgojni zavod u Požegi je ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske u kojem se izvršava odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izrečena maloljetnicama u kaznenom postupku, a ustrojena je uz Kaznionicu u Požegi. Pozitivne karakteristike Odgojnog zavoda su dobri smještajni i higijenski uvjeti, organizirano obrazovanje i slobodne aktivnosti te dobri preduvjeti za kvalitetan odgojni rad.

Kaznionica u Požegi je ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, u kojem se izvršava kazna zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci. U kaznionici u Požegi kaznu izdržavaju punoljetni muški zatvorenici – povratnici, osuđeni na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci. Također, ujedno je ustrojena i kaznionica za punoljetne ženske zatvorenice, koje pak kaznu dulju od šest mjeseci izdržavaju u zatvorenim, poluotvorenim i otvorenim uvjetima. U Kaznionici u Požegi izdržava se i kazna maloljetničkog zatvora u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima. Prema stupnju sigurnosti i slobodi kretanja zatvorenika Kaznionica u Požegi pripada u kategoriju poluotvorenog tipa. U sustavu Zavoda nalazi se krojački pogon, poljoprivredni pogoni, metalski pogon te druge radionice putem kojih zatvorenici/ce mogu stjecati nova znanja i vještine.

Zatvor u Požegi je ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, u kojem se izvršava: mjera istražnog zatvora, kazna zatvora izrečena u prekršajnom ili drugom sudskom postupku, supletorna kazna, kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku u trajanju do šest mjeseci. Prema stupnju sigurnosti i slobodi kretanja zatvorenika Zatvor u Požegi pripada u kategoriju zatvorenog tipa.

6 SWOT ANALIZA GRADA POŽEGE

SWOT analiza odnosno analiza razvojnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji grada Požege sažeto prikazuje situaciju na svim područjima društveno-gospodarskog djelovanja na lokalnoj razini. SWOT analiza je izrađena kroz dva sastanka radnih podskupina te je podijeljena po područjima koja su identificirana kao ključna za razvoj Požege. Snage i slabosti se odnose na unutarnje čimbenike povezane s određenim sektorom ili područjem, dok se prilike i prijetnje odnose na vanjske čimbenike, najčešće izvan kontrole razvojnih timova na lokalnoj razini.

SWOT analiza ima svoju jasnu svrhu, ne samo u sažetom prikazu situacije, nego i u definiranju ciljeva kojima se treba težiti.

- Identificirane snage i prilike treba iskoristiti, odnosno upotrijebiti snage kako bi se iskoristile prilike.
- Na snage se treba usredotočiti i učiniti ih još boljima.
- Na slabostima treba raditi kako bi prestale biti slabosti i prerasle u snage.
- Prilike treba iskoristiti (po mogućnosti koristeći snage koje imamo).
- Prijetnje treba izbjeći ili, ako to nije moguće, pokušati ih minimizirati koristeći snage i prilike.

Uvid u trenutnu situaciju predočen kroz SWOT analizu razvijen je na temelju socio-ekonomske analize područja odnosno konkretnih podataka i iskustva dionika okupljenih u radnim podskupinama te je predstavljao osnovu za razvoj ciljeva, prioriteta i mjera Strategije.

SWOT analiza podijeljena je na slijedeća područja:

- Društveni razvoj i infrastruktura
- Gospodarstvo
- Prometnu i komunalnu infrastrukturu i
- Turizam i poljoprivredu

Društveni razvoj i infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stručni učiteljski i odgojiteljski kadar ▪ postoje partnerske strukture u sektoru razvoja ljudskih potencijala (npr. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, socijalno vijeće) ▪ veliki broj ustanova za obrazovanje odraslih ▪ razvijena veleučilišna infrastruktura ▪ razvijen sustav prekvalificiranja, dokvalificiranja i obrazovanih odraslih u cjelini ▪ tradicija i kapaciteti vezani uz profesionalno usmjeravanje ▪ razvijeni segmenti pružanja socijalnih usluga ▪ dobra iskorištenost aktivnih mjera zapošljavanja i Programa socijalnih usluga ▪ postoji sustav vrednovanja programa u sektoru socijalnih usluga ▪ postoje aktivne udruge u području pružanja socijalnih usluga ▪ razvijen i usvojen program socijalnih usluga ▪ stručan i osposobljen kadar u socijalnom sektoru ▪ snažna infrastruktura i opremljenost u zdravstvu ▪ postojeći planovi rada zdravstvenih ustanova ▪ jaki ljudski kapaciteti u zdravstvenim ustanovama ▪ fleksibilnost zdravstvenih ustanova ▪ bogata kulturna i povijesna baština ▪ veliki broj ustanova i udruga u kulturi ▪ zreli projekti u kulturi ▪ veliki broj kulturnih manifestacija ▪ veliki broj sportskih manifestacija ▪ postoje mogućnosti za financiranje sportskih udruga 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedovoljna financijska sredstva za sufinanciranje projekata u obrazovanju ▪ zastarjela školska infrastruktura ▪ nedostatak školskih sportskih dvorana i vanjskih školsko – sportskih terena i dvorana općenito ▪ nemotiviran sportski kadar za rad izvan škole ▪ nepostojanje smještajnih kapaciteta za studente ▪ nedovoljan broj osobnih asistenata ▪ visoka stopa nezaposlenih mladih ▪ velik broj osoba bez završene osnovne škole ▪ nedostatak komunikacije dionika na lokalnom tržištu rada ▪ neaktivnost i nemotiviranost nezaposlenih ▪ nedovoljno generiranje novih radnih mjesta ▪ smanjenje kontingenta radne snage ▪ neadekvatna raspodjela sredstava za udruge ▪ nedostatak smještajnih kapaciteta u socijalnom sektoru ▪ nedostatak kapaciteta za organizirano stanovanje ranjivih skupina ▪ nedovoljni ljudski resursi u socijalnom sektoru ▪ nedovoljna umreženost dionika u području socijalnih usluga ▪ nedovoljan broj socijalnih usluga ▪ udruge u socijalnom sektoru nisu proaktivne i nedovoljno komuniciraju i surađuju ▪ nedovoljan broj programa socijalnih usluga ▪ sustava ocjenjivanja i vrednovanja kvalitete programa i rada udruga u socijalnom sektoru potrebno unaprijediti ▪ nepovezanost zdravstvenih ustanova sa ostalim sektorima ▪ nepovezanost tijela državne vlasti zaduženim za kulturu s gradom Požegom ▪ nedovoljna promocija kulture i baštine ▪ suradnja kulturnog i turističkog sektora nije na zadovoljavajućoj razini ▪ loša infrastruktura u kulturi

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ organiziranje palijativne skrbi kao odgovor na trend starenja stanovništva ▪ decentralizacija i deinstitucionalizacija socijalnih i usluga zapošljavanja ▪ mogućnost financiranja projekata u području društvenih usluga kroz EU fondove ▪ decentralizirane socijalne usluge kao prilika za zapošljavanje ▪ velike mogućnosti za organiziranje obrazovnih aktivnosti za nezaposlene i zaposlene (povećanje iznosa na nacionalnoj razini alociranih za aktivne mjere zapošljavanja) ▪ otvaranje novih stručnih i specijalističkih veleučilišnih studija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prečeste izmjene zakona ▪ neusklađenost sustava obrazovanja sa tržištem rada na nacionalnoj razini ▪ izostanak kontrolnih mehanizama u zdravstvu ▪ financiranje zdravstva samo iz državnog proračuna ▪ depopulacija ▪ nepovezanost institucija na nacionalnoj razini ▪ višegodišnja ekonomska kriza

Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ snažna tradicija metaloprerađivačke, tekstilne, drvne i prehrambene industrije ▪ bogatstvo prirodnih resursa (drvo, žitarice, voće, povrće) ▪ postojanje potpornih institucija za razvoj poduzetništva (HGK, HOK, RRA...) ▪ postojeći kapaciteti i znanje u strukovnim školama i na Veleučilištu ▪ postojeća industrijska/proizvodna infrastruktura (prazni industrijski objekti) ▪ olakšice i programi poticanja poduzetništva s lokalne i županijske razine ▪ postoji povezanost strukovnih škola, veleučilišta s gospodarstvom (obavljanje stručne prakse) ▪ visok postotak mladih obrazovanih ljudi i osoba sa stečenim kompetencijama potrebnim za zapošljavanje ▪ mjere za samozapošljavanje i zapošljavanja - AMZ ▪ napredak u modernoj tehnologiji i proizvodnim linijama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedovoljna razvijenost poduzetničke infrastrukture (poduzetničke zone, poduzetnički inkubatori) ▪ pad zaposlenosti – smanjenje broja poduzetnika ▪ veliki broj neaktivnih trgovačkih društava ▪ nesklonost obrtnika modernoj komunikaciji i poslovanju (npr. slabo korištenje interneta) ▪ nedovoljna usklađenost potreba tržišta rada i postojećih programa obrazovanja ▪ siva ekonomija ▪ sustav obavljanja stručne prakse nije u dovoljnoj mjeri prilagođen korisnicima (poduzetnicima, učenicima, školama) ▪ nedostatak stranih i domaćih investicija ▪ nedovoljne olakšice za poduzetnike ▪ nepovoljni uvjeti samozapošljavanja ▪ nedostatak ljudskih kapaciteta u potpornim institucijama ▪ neinovativnost u donošenju mjera gospodarske politike kao odgovor na postojeće analitičke podatke ▪ nesklonost udruživanju kod poduzetnika

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ programi poticanja zapošljavanja na nacionalnoj razini ▪ veće mogućnosti financiranja iz nacionalnih i EU fondova ▪ širenje tržišta (inozemstvo) za poduzetnike ulaskom u EU ▪ stvaranje preduvjeta za poboljšanje poduzetničke klime - nacionalne politike ▪ povoljniji zakonodavni okvir za privlačenje investicija 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neadekvatna zakonska regulativa i stalne promjene zakona vezanih uz gospodarstvo ▪ gospodarska i porezna politika nisu poticajne za poduzetnike ▪ neprestan rast cijena energenata ▪ dugotrajna recesija ▪ nedostatak koordinacije između državnih, županijskih i lokalnih institucija i politika ▪ uvoz jeftinijih proizvoda i radne snage sa stranih tržišta

Pametna i komunalna infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ relativno dobra osnova prometa i prometna povezanost ▪ obnovljen dio cesta ▪ riješeno prostorno planiranje prometa ▪ postoji određen broj zrelih projektata u području cestogradnje (studije, građevinski projekti) ▪ postojeća rješenja za probleme u prometu - kružni tokovi ▪ postojanje projektne dokumentacije za projekte vodoopskrbe i odvodnje ▪ postojanje i kapaciteti institucija u području vodoopskrbe i odvodnje ▪ utvrđena realna protoka za vode ▪ višenamjenska upotreba vodnih objekata ▪ visoki stupanj pokrivenosti naselja vodnom mrežom ▪ sustav povezan u regionalni vodovodni sustav ▪ relativno dobra kvaliteta vode ▪ postojanje iskustva u upravljanju vodovodnim sustavom ▪ riješena odvodnja većih naselja ▪ dijelom završen pročištač za grad (I.stupanj pročišćavanja – mehanički dio) ▪ riješena dijelom prostorno planska dokumentacija (komunalni otpad) za odlagališta otpada (Plan gospodarenja otpadom) ▪ riješena i izgrađena infrastruktura odlagališta ▪ postojanje projektne dokumentacije u sektoru energetike ▪ dobra razvijenost energetske mreže ▪ automatizirana energetska mreža ▪ iskustvo + tradicija + znanje u sektoru energetike ▪ prostorna dokumentacija predviđa infrastrukturu za razvoj obnovljivih izvora energije (kogeneracija, solar, bio) ▪ kvalitetni uvjeti opskrbe plinom iz više izvora 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ loša prometna povezanost dijelova grada – naselja ▪ prometna preopterećenost grada ▪ promet u mirovanju ▪ veliki broj vozila po jedinici stanovanja ▪ lošija povezanost javnog prijevoza-nedovoljan broj linija ▪ loša povezanost sa ostatkom države ▪ slaba realizacija projekata u području cestovne infrastrukture ▪ nedostatak financijskih sredstava za cestovnu infrastrukturu, zaštitu voda ▪ kritična točka vodotoka (Vučjak) ▪ bujični vodotoci (izgrađenost uz njih) ▪ opasnost od zagađenja izvorišta vodoopskrbe ▪ dotrajalost dijela infrastrukture vodoopskrbe i odvodnje ▪ gubitci vode ▪ nedostatak vode u sušnom razdoblju ▪ neriješenost odvodnje manjih naselja ▪ II i III. stupanj pročišćavanja za grad nije započeo ▪ starost i dotrajalost odvodnih cjevovoda ▪ neusklađenost crpilišta sa zonama sanitarne zaštite ▪ nema objekata za zbrinjavanje građevinskog otpada (uključujući azbest), biorazgradivog otpada (kompostana) te objekata za sortiranje otpada (RD, sortirnice) ▪ neriješeni imovinsko pravni odnosi - problem za sve projekte u infrastrukturi ▪ nedostatak svijesti građanstva o razvrstavanju otpada (i općenito o ekologiji) ▪ nepostojanje projektne dokumentacije za potrebnu okolišnu infrastrukturu ▪ neusklađenost sa stanjem na terenu: katastar - gruntovnica ▪ nepostojanost alternativnog napajanja KW 110 ▪ starost mreže ▪ komplicirana zamjena u gradskoj jezgri ▪ loša realizacija planiranih projekata ▪ nepokrivenost svih naselja plinskom mrežom

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ izrada katastarskih izmjera omogućit će lakšu realizaciju projekata u sektoru prometa ▪ vodozaštita - izgradnja akumulacija ▪ različiti izvori financiranja kroz fondove EU (Fond za zaštitu okoliša i dr.), te na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini ▪ provođenje direktiva EU ▪ postojanje strategije gospodarenja otpadom na razini RH ▪ regulirano zakonodavstvo ▪ istovremena rekonstrukcija električne mreže prilikom rekonstrukcije prometnica ▪ izgradnja infrastrukture obnovljivih izvora energije je prioritet na nacionalnoj razini 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ planovi na razini RH ne uključuju rješavanje prometne povezanosti Požege s ostatkom RH ▪ kompleksnost procedura i tromost sustava, ▪ opasnost od zagađenja izvorišta ▪ županijska odlagališta otpada – potencijalno donošenje odluke o drugoj lokaciji za gradnju

Turizam i poljoprivreda

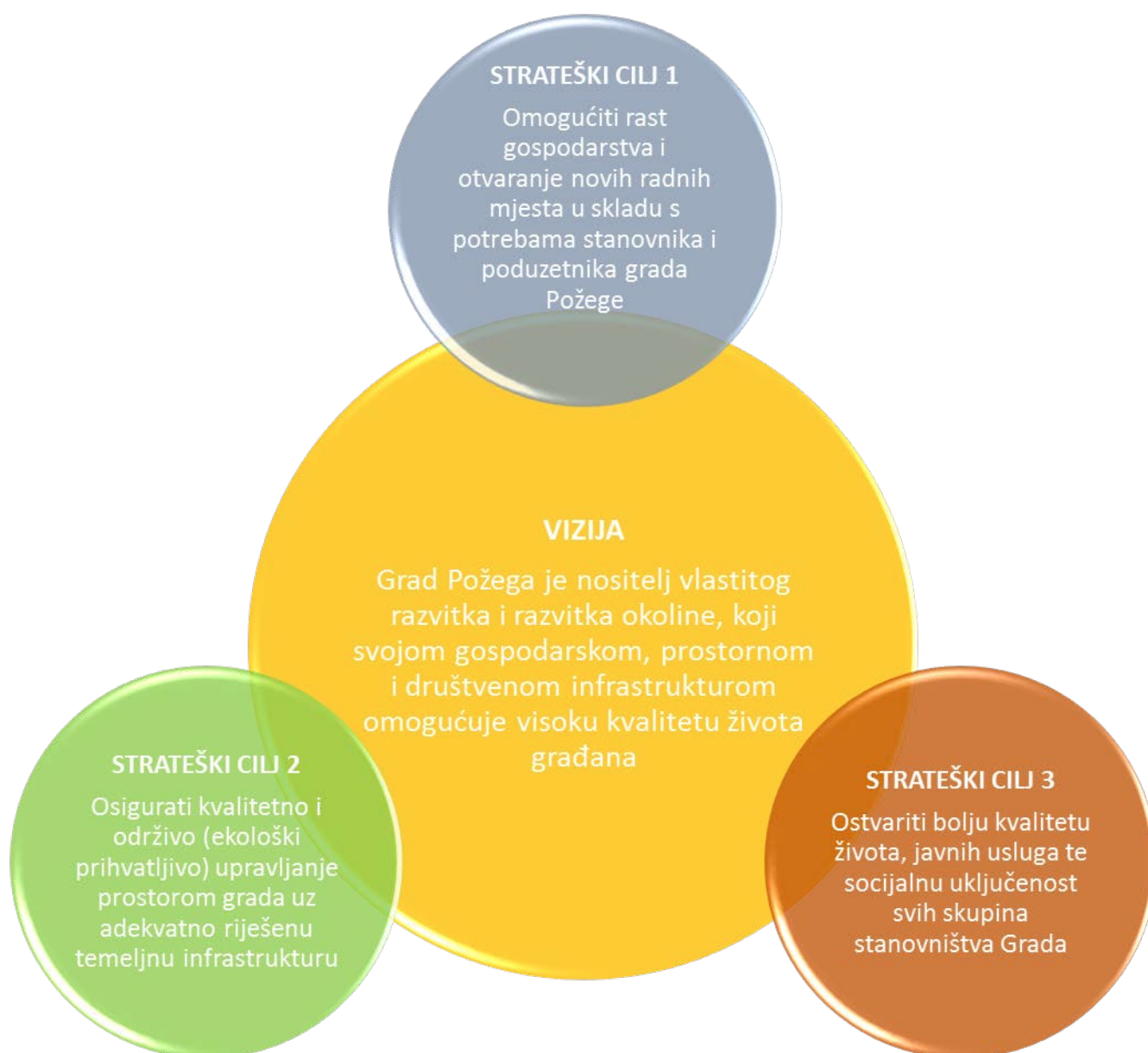
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ bogata kulturno - povijesna baština ▪ tradicija (običaji, folklor...) ▪ gostoprimstvo ▪ prirodno bogatstvo i očuvan okoliš ▪ cjelogodišnja sezona (ugodna klima) ▪ prepoznatljivo ime „Zlatna dolina“ ▪ duga tradicija poljoprivredne proizvodnje - vinogradarstvo, pčelarstvo, voćarstvo, povrćarstvo, uljarstvo ▪ sportsko rekreacijski sadržaji (biciklističke staze, poučne staze, šetnice) ▪ postojeće turističke manifestacije ▪ obrazovni program u području turizma i poljoprivrede ▪ formirana mreža potpornih institucija u poljoprivredi i turizmu (udruge, razne agencije) ▪ gastronomska i enološka baština ▪ prepoznatljiva industrija i brandovi (Zvečevo, Orljava, SpinVallis) ▪ Postojeći gospodarski objekti za poljoprivredu ▪ bogatstvo tekućim vodama za razvoj poljoprivrede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedovoljno turistički valorizirana kulturna i prirodna baština ▪ nedovoljno zainteresirani dionici u turizmu i poljoprivredi ▪ nedovoljan broj turističkih agencija zainteresiranih za razvoj turizma u gradu ▪ nedovoljan broj turističkih vodiča ▪ nedostatna sinergija poljoprivrednih i turističkih subjekata ▪ nedovoljna prepoznatljivost grada kao turističke destinacije ▪ nedovoljan broj smještajnih kapaciteta ▪ neriješeni imovinsko-pravni odnosi ▪ nedovoljno razvijena sportsko-rekreacijska infrastruktura ▪ nedovoljno iskorišten gastronomski i enološki potencijal ▪ nedostatno poticanje zdravstvenog i vjerskog turizma ▪ nedovoljan broj sadržaja ruralnog turizma ▪ nedovoljna promocija i kvaliteta tradicionalnih manifestacija ▪ nepostojanje skladišno-prodajnog prostora za poljoprivredne proizvođače ▪ loše gospodarenje vodnim resursima u poljoprivredi ▪ radna snaga u poljoprivrednim zanimanjima nema dovoljno praktičnog znanja ▪ nema sustava navodnjavanja ▪ nema kanala distribucije poljoprivrednih proizvoda do krajnjeg potrošača i gosta ▪ usitnjenost parcela ▪ nedovoljna razina kompetencija članova OPG-a za proizvodnju i vođenje organizacije ▪ nepripremljenost projekata za prijavu na EU fondove i druge natječaje

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ turizam kao horizontalni cilj EU i RH ▪ trend ka selektivnim oblicima turizma (eno-gastro, biciklizam, kulturni) ▪ povećan interes za proizvodima ruralnog turizma ▪ jeftinija i dostupnija promocija kroz jače korištenje web 2.0 aplikacija ▪ porast potražnje za eko proizvodima ▪ eu fondovi i drugi izvori financiranja (s naglaskom na smještajne kapacitete-hosteli) ▪ lakši pristup emitivnim tržištima ▪ turistički sadržaji u blizini grada Požege (Kutjevo, Velika, Lipik, PP Papuk...) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nepovoljna zakonska regulativa – nisu prilagođeni turističkim i poljoprivrednim subjektima (poticaji, porezi itd) ▪ nerazvijena prometna infrastruktura (ukidanje linija) ▪ konkurentnost okolnih područja ▪ programi u pojedinim poljoprivrednim i turističkim zanimanjima nemaju dovoljno kvalitetne praktične nastave ▪ orjentiranost nacionalne politike RH na uvoz – nema dovoljno poticanja domaće proizvodnje ▪ nedovoljno usmjeravanje sredstava ka kontinentalnom turizmu ▪ nezainteresiranost turista ▪ starosna struktura poljoprivrednog stanovništva

7 VIZIJA I STRATEŠKI I CILJEVI

Vizija i strateški ciljevi razvoja grada Požege do 2020 identificirani su na temelju analize potreba i projekcije budućeg željenog stanja. Strateški ciljevi međusobno su isprepleteni i komplementarni te zajednički vode ka ostvarenju vizije koja se može definirati kao dugoročni, ali ostvarivi sveobuhvatni cilj provedbe strategije.

7.1 Kratko obrazloženje strateških ciljeva

STRATEŠKI CILJ 1: Omogućiti rast gospodarstva i otvaranje novih radnih mjesta u skladu s potrebama stanovnika i poduzetnika grada Požege

Strateški cilj je usmjeren ka zaustavljanju negativnih trendova u gospodarstvu Grada Požege uzrokovanih dugotrajnom recesijom, tromašću poduzetnika na prilagođavanje novim poslovnim trendovima i tehnologijama, neadekvatnom poduzetničkom infrastrukturom i neuravnoteženošću ponude i potražnje na tržištu rada. Ostvarenje strateškog cilja 1 temeljit će se na tradicionalno snažnim nositeljima gospodarstva Grada Požege potpomognutih inicijativama visoke dodane vrijednosti u sektoru turizma i poljoprivrede. Naglasak će biti stavljen na korištenje modernih tehnologija u gospodarstvu i primjeni modela trostruke spirale – triplehelix – u ekonomskom razvoju (suradnja privatnog, javnog i obrazovnog sektora s ciljem održivog razvoja gospodarstva Grada Požege).

Ostvarenje strateškog cilja 1, pratit će se kroz sljedeće prioritete:

- 1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva
- 1.2. Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege
- 1.3. Omogućiti kvalitetnije povezivanje gospodarstva s obrazovnim sektorom
- 1.4. Osažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva
- 1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu

STRATEŠKI CILJ 2: Osigurati kvalitetno i održivo (ekološki prihvatljivo) upravljanje prostorom grada uz adekvatno riješenu temeljnu infrastrukturu

Briga o okolišu i kvalitetno prostorno planiranje glavni su preduvjeti pametnog razvoja svake teritorijalne jedinice. Svrha ovog cilja je racionalno upravljanje zemljištem na području grada i stvaranje ravnoteže između potražnje za razvojem i potrebe za zaštitom okoliša. Prioriteti i mjere unutar ovog cilja osigurati će ostvarivanje društvene koristi stvarajući stabilne i predvidive okolnosti za investicije, vodeći računa o razboritom korištenju zemljišta i prirodnih resursa. Na taj će se način osigurati pravilna i kontrolirana distribucija ekonomskog razvoja unutar teritorija Grada Požege.

Prioriteti unutar strateškog cilja 2:

- 2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja
- 2.2. Pobojšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi
- 2.3. Omogućiti bolju prometnu povezanost i kvalitetu prometa i prometnica u Gradu
- 2.4. Promicati korištenje obnovljivih izvora energije
- 2.5. Osigurati zaštitu od štetnog djelovanja voda i drugih elementarnih nepogoda

STRATEŠKI CILJ 3: Ostvariti bolju kvalitetu života, javnih usluga te socijalnu uključenost svih skupina stanovništva Grada

Ostvarivanje veće kvalitete života građana Grada Požege glavni je razlog izrade strategije. Prethodna dva strateška cilja komplementarna su s trećim te zajedno čine temelj na kojima će se graditi prosperitet grada i njegovih stanovnika. Kao što je važno poticati gospodarsku aktivnost i raditi na privlačenju investicija, jednako je važno razvijati kvalitetne javne usluge kako bi se građanima osigurala dostojanstvenost i sigurnost. U tom kontekstu, strategija stavlja velik naglasak na postizanje kvalitativnog iskoraka u obrazovanju, zdravstvu, integraciji skupina u nepovoljnom položaju te

očuvanju i razvoju novih kulturnih sadržaja.

Prioriteti koji će pridonijeti ostvarenju 3. cilja:

- 3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja
- 3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu
- 3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u Gradu
- 3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu
- 3.5. Poboljšati ponudu sadržaja u kulturi za sve stanovnike grada

8 INTERVENCIJSKA LOGIKA STRATEGIJE

8.1 STRATEŠKI CILJ 1: Omogućiti rast gospodarstva i otvaranje novih radnih mjesta u skladu s potrebama stanovnika i poduzetnika grada Požege

PRIORITET 1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva

Prioritet	1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva
Mjera	1.1.1. Uspostava funkcionalnih, namjenskih poduzetničkih zona
Svrha	Povoljni prometni položaj grada Požege, visok postotak mladih obrazovanih ljudi s kompetencijama kao i niz olakšica za poticanje poduzetništva s lokalne i županijske razine predstavlja izvrstan kapital za pokretanje investicijskog ciklusa. Cilj je privući investicije i potaknuti otvaranje start-up poduzeća razvojem opremljenih poduzetničkih inkubatora i potpuno infrastrukturno opremljenih zemljišta (poduzetničke zone).
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjeti za privlačenje novih investicija <i>r</i> Povećanje broja start-up poduzeća
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja gospodarske zone Požege Istok • Izgradnja Zone gospodarske namjene Sjever • Izgradnja poduzetničkog inkubatora
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Izrađena tehnička dokumentacija Broj izgrađenih poduzetničkih zona / inkubatora Broj novotvorenih poduzeća u zonama Broj inkubiranih poduzeća Broj novostvorenih radnih mjesta

Prioritet	1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva
Mjera	1.1.2. Obnoviti i revitalizirati postojeću poduzetničku infrastrukturu
Svrha	Cilj mjere je obnoviti i staviti u funkciju stare napuštene poduzetničke objekte te ih dati na korištenje novim poduzetnicima kao i onima koji imaju potrebu za novim prostorima.
Očekivani rezultat/i	
Aktivnosti/projekti	Projekti s ciljem stavljanja u funkciju napuštenih poduzetničkih objekata
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Obnovljeni prostor u m ²

Prioritet	1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva
Mjera	1.1.3. Umrežiti i osnažiti poduzetničke potporne institucije

Svrha	<p>Potporne institucije mogu imati važnu ulogu u razvoju i davanju podrške poduzetništvu. Važno je intenzivirati suradnju kao i ojačati kapacitete poduzetničkih potpornih institucija (PPI) radi pružanja što bolje i konkretnije pomoći svim investitorima. Također je potrebna i dodatna promocija Požege kao grada pogodnog za investiranje (investmentfriendlycity), naglašavajući snage i prednosti gospodarstva. Da bi se poduzetničko okruženje diglo na višu razinu, ali i s ciljem kontroliranog i usmjerenog razvoja unutar ove mjere izradit će se različite studije i analize (sektorske, marketinške...)</p>
Očekivani rezultat/i	<ul style="list-style-type: none"> <i>r</i> Razvijena strateška podloga za usmjereni razvoj poduzetništva i pozicioniranje Požege na investicijskoj mapi (sektorske i marketinške analize / strategije) <i>r</i> Ojačani kapaciteti djelatnika PPI za pružanje pomoći poduzetnicima i investitorima te provođenje projekata usmjerenih na razvoj poduzetništva <i>r</i> Intenzivirana suradnja između PPI s ciljem zajedničkog rješavanja problema poduzetnika i investitora <i>r</i> Povećana vidljivost i dostupnost podataka o poslovnim mogućnostima Požege
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada sektorskih strategija i analiza • Osmišljavanje i implementacija zajedničkih projekata PPI • Aktivnosti promocije poduzetničkog potencijala Požege kroz medije i tiskane materijale • Razvoj poduzetničkog okruženja
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	<p>Broj izrađenih strategija</p> <p>Broj promotivnih medijskih proizvoda (Internetske stranice, promo spotovi)</p> <p>Broj izrađenih promotivnih materijala</p> <p>Broj zajedničkih projekata poduzetničkih potpornih institucija</p> <p>Broj edukacija djelatnika poduzetničkih potpornih institucija</p> <p>Broj izrađenih letaka / brošura</p>

Prioritet	1.1. Razviti poticajno okruženje za razvoj poduzetništva
Mjera	1.1.4. Kreirati sustav podrške za samozapošljavanje mladih i nezaposlenih
Svrha	<p>Svrha mjere je povećanje broja obrtnika i poduzetnika radi većeg ekonomskog razvoja te smanjenja dugotrajne nezaposlenosti među mladim ljudima. Ova mjera je u sprezi sa svima ostalim mjerama unutar prioriteta 1.1. jer će razvijeno poduzetničko okruženje dati sigurnost i stabilnost novim poduzetničkim poduhvatima.</p>
Očekivani rezultat/i	<ul style="list-style-type: none"> <i>r</i> Povećanje konkurentnosti radne snage <i>r</i> Rast broja novih poduzetničkih poduhvata
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje programa cjeloživotnog učenja i doškoloavanja • Unaprjeđenje poslovanja Studentskog poduzetničkog inkubatora
Nositelji	Veleučilište u Požegi

Pokazatelji	Broj razvijenih programa cjeloživotnog učenja Broj educiranih osoba Broj samozaposlenih
-------------	---

PRIORITET 1.2.Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege

Prioritet	1.2.Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege
Mjera	1.2.1. Oformiti sheme/programe poticanja gospodarstva i industrije (privlačenje investicija i potpora postojećim poduzetnicima)
Svrha	Grad Požega planira alocirati dio proračuna na programe poticanja industrije s ciljem poticanja investicijskog ciklusa. Tako će uz državne subvencije i poticaje, poduzetnici u Požegi moći na računati na dodatne mjere koje će olakšati njihovo poslovanje.
Očekivani rezultat/i	r Ostvareni preduvjeti za lakše financiranje inovativnih / velikih projekata u poduzetništvu
Aktivnosti/projekti	• Uvođenje shema / programa poticanja tradicionalno jakih industrija Grada Požege
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj osmišljenih shema/programa poticanja gospodarstvenika Broj poduzeća koja su koristila poticajne programe Grada Požege

Prioritet	1.2.Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege
Mjera	1.2.2. Promovirati razvoj proizvodnje temeljene na modernim tehnologijama
Svrha	Gospodarski rast Požege, prvenstveno treba biti temeljen na tradicionalno jakim industrijskim granama u koje spadaju: metaloprerađivačka, tekstilna, drvna i prehrambena industrija. Međutim da bi se spomenute industrije i dalje razvijale potrebno je uvođenje novih modernih tehnologija sa svrhom rasta produktivnosti, razvoja proizvoda veće dodane vrijednosti i držanja koraka sa svjetskim trendovima.
Očekivani rezultat/i	r Ostvareni preduvjeti za razvoj proizvoda veće ekonomske, društvene i ekološke vrijednosti r Povećanje prihoda od prodaje u tradicionalno snažnim industrijama
Aktivnosti/projekti	• Uvođenje novih tehnologija i standarda kvalitete u poslovne procese poduzeća • Osnivanje i izgradnja Regionalnog centra za dizajniranje namještaja izrađenog od slavonskog hrasta
Nositelji	SPIN VALIS d.d., VALIS FAGUS d.o.o., obrazovne institucije, Grad Požega, Požeško-slavonska županija, poduzetnici, obrtnici
Pokazatelji	Broj projekata uvođenja novih tehnologija Broj poduzeća koja su uvela nove tehnologije u poslovni proces Broj poduzeća koja su usvojila standarde i sustave kvalitete

Prioritet	1.2.Unaprijediti tradicionalno snažne industrije grada Požege
Mjera	1.2.3. Umrežiti poduzetnike u interesna udruženja (klasteri, zadruge, udruge i sl.)
Svrha	Potaknuti uspostavljanje interesnih udruženja te pružiti potporu već postojećim, sličnim inicijativama, radi poslovne i tehnološke suradnje te zajedničkog razvoja poduzetnika, s ciljem postizanja veće nacionalne i internacionalne konkurentnosti. Spajanje referenci, znanja i kapitala radi lakšeg dobivanja i implementacije velikih projekata.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećanje konkurentnosti poduzetnika na domaćem i međunarodnom tržištu kroz interesno udruživanje
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Analiza stanja i mogućnosti povezivanja gospodarstvenika Edukacija i informiranje gospodarstvenika o prednostima i mogućnostima udruživanja Osnivanje poduzetničkih sektorskih interesnih udruženja Izrada poslovnih planova / strategija interesnih udruženja Ojačati i dodatno razviti postojeće klustere proizvođača namještaja i drvoprerađivača s područja grada Požege
Nositelji	Grad Požega, Županija Požeško-slavonska, SPIN VALIS d.d., VALIS FAGUS d.o.o., obrazovne institucije, poduzetnici, obrtnici
Pokazatelji	Broj edukacija i broj polaznika Broj savjetovanja Broj poslovnih planova / strategija interesnih udruženja Broj i vrsta novoformljenih interesnih udruženja Broj i vrsta poslovnog povezivanja

PRIORITET 1.3. Omogućiti kvalitetnije povezivanje gospodarstva s obrazovnim sektorom

Prioritet	1.3. Omogućiti kvalitetnije povezivanje gospodarstva s obrazovnim sektorom
Mjera	1.3.1. Razviti programe obrazovanja usklađene s potrebama gospodarstva
Svrha	Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada nije problem samo Grada Požege, već cijele i Hrvatske. Cilj mjere je uskladiti obrazovni program s kretanjima gospodarstva u budućnosti kako bi se školovao kadar koji odgovara tržišnim potrebama grada.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjenje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada u Požegi
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Aktivno uključivanje Veleučilišta u Europski istraživački prostor (ERA) i Europski prostor visokog obrazovanja (EHEA) Izrada novih preddiplomskih stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studijskih programa Menadžeri poslovnog razvoja
Nositelji	Grad Požega, Veleučilište u Požegi, HGK, HOK

Pokazatelji	Broj novorazvijenih programa obrazovanja Broj projekta suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora Broj pokrenutih inicijativa s ciljem usklađivanja programa obrazovanja i potrebama gospodarstva
-------------	---

PRIORITET 1.4. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva

Prioritet	1.4. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva
Mjera	1.4.1. Omogućiti povezivanje lokalne poljoprivredne proizvodnje s lokalnom potražnjom
Svrha	
Očekivani rezultat/i	<i>r</i>
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • CRUP – Centar za razvoj i implementaciju održivih urbanih poljoprivredno – prehrambenih sistema • Centar za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora Požeško – slavonske županije
Nositelji	
Pokazatelji	

Prioritet	1.4. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva
Mjera	1.4.2. Umrežavanje lokalnih poljoprivrednih proizvođača
Svrha	Stvaranje održivog poslovnog modela za poljoprivrednike kroz zajedničku suradnju, nastup na tržištu i razmjenu iskustava (smanjenje troškova i povećanje produktivnosti)
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja i mogućnosti povezivanja poljoprivrednika • Edukacija i informiranje poljoprivrednika o prednostima i mogućnostima udruživanja • Izrada poslovnih planova / strategija • Uspostavljanje i daljnje opremanje nastavnih radilišta vinograda i voćnjaka
Nositelji	Grad Požega, Veleučilište u Požegi, OPG
Pokazatelji	Broj edukacija i broj polaznika Broj savjetovanja Broj poslovnih planova / strategija Broj novih partnerstva / suradnji Broj i vrsta povezivanja

Prioritet 1.4. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva

Mjera	1.4.3. Unaprijediti promociju, distribuciju i prodaju poljoprivrednih proizvoda
Svrha	Zaštita, promocija i „brendiranje“ lokalnih proizvoda s ciljem povećane prepoznatljivosti na regionalnom tržištu. Nadalje, mjerom će se pridonijeti većoj dostupnosti proizvoda krajnjim kupcima.
Očekivani rezultat/i	r Povećana vidljivost, prepoznatljivost i dostupnost tradicionalnih poljoprivrednih požeških proizvoda na lokalnom, nacionalnom i regionalnom tržištu
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija lokanih proizvoda na specijaliziranim sajmovima, u restoranima • Direktno povezivanje proizvođača s restoranima i turističkim odredištima • Edukacija proizvođača o načinima prezentacije, prodaje i kontrole kvalitete • Skriveno blago Požeške gore
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	<p>Broj promocija na domaćim i međunarodnim sajmovima i broj posjetitelja</p> <p>Broj restorana koji nude proizvode lokalnih poljoprivrednika</p> <p>Broj edukacija i broj polaznika</p> <p>Broj proizvoda obuhvaćenih jedinstvenim „brandom“</p>

PRIORITET 1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu

Prioritet	1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu
Mjera	1.5.1. Unaprijediti gastronomsku ponudu koristeći postojeću gastronomsku i enološku baštinu
Svrha	Oživjeti i očuvati bogatu gastronomsku i enološku baštinu Požege te na njenim temeljima razvijati turističku ponudu (gastroturizam i enoturizam).
Očekivani rezultat/i	r Povećana prepoznatljivost gastronomske i enološke baštine Požege od strane domaćih i stranih gostiju
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija manifestacija s ciljem promicanja gastronomske i enološke ponude Požege • Edukacija turističkih djelatnika o gastronomskoj i enološkoj baštini • Poticanje hotela i restorana na ponudu baziranu na tradicionalnoj kuhinji požeškog kraja • Muzej u loncu • Degustacijska sala
Nositelji	Grad Požega, Gradski muzej, Turistička zajednica Grad Požega, Obrt Willijams, restorani, hoteli
Pokazatelji	<p>Broj gastro-eno manifestacija i broj posjetitelja</p> <p>Broj edukacija o gastro-eno baštini i broj polaznika</p> <p>Broj turističkih objekata koji temelje ponudu na gastro-eno baštini Požege</p> <p>Broj projekata s ciljem promocije gastro-eno baštine</p>

Prioritet	1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu
Mjera	1.5.2. Poticati selektivne oblike turizma (eno, gastro, ciklo, kulturni, zdravstveni, ruralni i vjerski) koristeći gastro i eno baštinu, prirodna bogatstva i očuvani okoliš, cjelogodišnju sezonu te postojeće sadržaje
Svrha	Razviti diversificiranu turističku ponudu Grada Požege koristeći postojeću gastronomsku, enološku, kulturnu i prirodnu baštinu s ciljem stvaranja turističke atrakcije i povećanja prepoznatljivosti požeškog kraja. Pokriti cijelu godinu atraktivnim turističkim sadržajima.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećana turistička vrijednost i prepoznatljivost Požege <i>r</i> Produljena turistička sezona
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Zlatni lug • Projekt uređenja vidikovca • Rekonstrukcija gradskih bazena u Požegi • Thallerov ljekoviti hram • Rekonstrukcija i uređenje požeških vinskih cesta • Obnova i uređenje parka Stari Grad • Požeška kuća slavnih • Uređenje parkova i šetnica na području grada Požege i prigradskih naselja • Požeški suvenir • Dogradnja i adaptacija hotela Grgin Dol • Brdske biciklističke staze • Aurea Fest • Smeđa signalizacija • Otvaranje hostela na Trgu Svetog Trojstva
Nositelji	Grad Požega, Turistička zajednica Grada Požege, OPG Thomas Heinz Pandžić, Udruga „Odred izviđača Jozo Koutni“, KRUG, Gradska knjižnica, Požeška dolina d.d., Impex d.o.o.
Pokazatelji	Broj manifestacija Broj novoizgrađenih turističkih sadržaja Broj obnovljenih / uređenih sadržaja Broj posjetitelja na godišnjoj razini Broj noćenja na godišnjoj razini

Prioritet	1.5. Povećati kvalitetu turističke ponude i osigurati veću prepoznatljivost Grada na turističkom tržištu
Mjera	1.5.3. Umrežavanje turističkih subjekata koristeći zajedničko i prepoznatljivo ime Zlatna dolina
Svrha	Svrha umrežavanja je zajednički nastup na sajmovima, organiziranje stručnih edukacija za članove klastera, održavanje zajedničkih prezentacija, osmišljavanje i provedba projekata radi unaprjeđenja turističkih sadržaja, poboljšane promocije grada i povećanja konkurentnosti članica prilikom nastupa na regionalnom i globalnom tržištu.

Očekivani rezultat/i	<ul style="list-style-type: none"> r Povećanje konkurentnosti subjekata u turizmu r Unaprjeđena promocija grada
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja i mogućnosti povezivanja • Osnivanje klastera „Zlatna dolina“
Nositelji	Grad Požega, Turistička zajednica grada Požege
Pokazatelji	Broj nastupa na sajmovima Broj održanih edukacija za članice klastera i broj polaznika Broj osmišljenih i provedenih projekata

8.2 STRATEŠKI CILJ 2: Osigurati kvalitetno i održivo (ekološki prihvatljivo) upravljanje prostorom grada uz adekvatno riješenu temeljnu infrastrukturu

PRIORITET 2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja

Prioritet	2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja
Mjera	2.1.1. Poboljšati eksploataciju prirodnih resursa u skladu s postojećim zakonodavnim okvirom
Svrha	Područje Grada Požege izuzetno je bogato vodnim resursima. Kako bi se taj potencijal očuvao te iskoristio na najbolji mogući način potrebna su daljnja ulaganja prvenstveno u povećanje kakvoće vode i zaštitu postojećih vodocrpilišta te ulaganja u povećanje vodoopskrbnih kapaciteta.
Očekivani rezultat/i	<ul style="list-style-type: none"> r Osigurana zaštita i povećana kakvoća vode iz izvorišta koja se koriste za javnu vodoopskrbu r Povećani vodoopskrbni kapaciteti
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnja implementacija projekta „Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine“ • Izgradnja postrojenja za demanganizaciju • Zone sanitarne zaštite
Nositelji	Grad Požega, Tekija d.o.o., Hrvatske vode
Pokazatelji	Broj stanovnika priključenih na vodoopskrbni sustav Broj km izgrađenog / obnovljenog vodoopskrbnog sustava Broj istraživanja (hidrološka, geološka, kemijska) Kakvoća vode Broj projekata s ciljem povećanja kvalitete vode vodocrpilišta

Prioritet	2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja
Mjera	2.1.2. Završiti proces pročišćavanja otpadnih voda na način u potpunosti prihvatljiv za okoliš

Svrha	Svrha mjere je povećanje kvalitete života stanovništva i postizanje propisanih standarda u zaštiti okoliša kroz izgradnju i modernizaciju sustava kanalizacije i sustava pročišćavanja otpadnih voda.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Unaprijeđen sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja i modernizacija komunalne infrastrukture grada Požege i prigradskih naselja
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj stanovnika priključenih na kanalizacijsku mrežu Broj stanovnika priključenih na sustav za pročišćavanje otpadnih voda Broj gospodarstvenika priključenih na kanalizacijski sustav Broj km izgrađenog / obnovljenog kanalizacijskog sustava

Prioritet	2.1. Osigurati potpunu (opravdanu) pokrivenost područja jedinice lokalne samouprave vodovodnom i kanalizacijskom mrežom i sustavom pročišćavanja
Mjera	2.1.3. Izraditi studijsko-projektnu dokumentaciju za ključne projekte
Svrha	Izraditi tehničku dokumentaciju kako bi nužno potrebni projekti iz područja gospodarenja komunalnim otpadnim vodama bili spremni za prijavu na nadolazeće natječaje iz EU.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjeti za prijavu projekta Aglomeracija Požege na EU natječaje
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Studija izvedivosti za aglomeraciju Požega
Nositelji	Grad Požega, Tekija d.o.o
Pokazatelji	Broj i vrsta tehničke dokumentacije

PRIORITET 2.2. Poboljšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi

Prioritet	2.2. Poboljšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi
Mjera	2.2.1. Izgradnja (preostalog) dijela objekata za gospodarenje otpadom
Svrha	Smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš te izdvajanje korisnih materijala iz otpada i njegovo ponovo korištenje radi očuvanja prirodnih resursa (recikliranje).
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Izgrađen održiv sustav upravljanja otpadom
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja centra za gospodarenje otpadom (CGO) na lokaciji Vinogradine
Nositelji	Grad Požega, Požeško-slavonska županija, Komunalac Požega d.o.o.
Pokazatelji	Broj stanovnika obuhvaćenih organiziranim prikupljanjem komunalnog otpada Količina obrađenog komunalnog otpada (tona) Količina recikliranog komunalnog otpada (tona)

Prioritet	2.2. Poboljšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi
Mjera	2.2.2. Promicati razvrstavanje otpada u domaćinstvima

Svrha	Recikliranje otpada moguće je samo ako je otpad odvojeno skupljan. Iz tog razloga nužno je jačanje ekološke svijesti svih građana i promicanje razvrstavanja otpada u domaćinstvima, vrtićima, školama, svim poslovnim i gospodarskim subjektima.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećana količina odvojeno skupljenog otpada u Požegi
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izrada i provedba programa edukacije za promicanje razvrstavanja otpada
Nositelji	Grad Požega, Komunalac Požega d.o.o.
Pokazatelji	<p>Broj obrazovnih institucija uključenih u program promicanja razvrstavanja otpada</p> <p>Broj gospodarstvenika uključenih u program promicanja razvrstavanja otpada</p> <p>Broj domaćinstva obuhvaćenih programom promicanja razvrstavanja otpada</p> <p>Količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada (tona)</p>

Prioritet	2.2. Poboljšati sustav održivog gospodarenja otpadom u gradu Požegi
Mjera	2.2.3. Potaknuti dalji razvoj reciklažnih dvorišta i popratne infrastrukture
Svrha	Svrha mjere je izgradnja objekata namijenjenih razvrstavanju i privremenom skladištenju posebnih vrsta otpada iz kućanstava i gospodarskih subjekata.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjeti za pravilno razvrstavanje i skladištenje komunalnog otpada
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja reciklažnog dvorišta u Industrijskoj ulici u Požegi Izgradnja reciklažnog dvorišta na odlagalištu Vinogradine
Nositelji	Grad Požega, Komunalac Požega d.o.o.
Pokazatelji	<p>Broj projektne dokumentacije</p> <p>Broj novoizgrađenih reciklažnih dvorišta</p>

PRIORITET 2.3. Omogućiti bolju prometnu povezanost i kvalitetu prometa i prometnica u Gradu

Prioritet	2.3. Omogućiti bolju prometnu povezanost i kvalitetu prometa i prometnica u Gradu
Mjera	2.3.1. Izgraditi ključne prometnice na području Grada
Svrha	Unaprijediti cestovnu infrastrukturu Grada Požege i okolice kako bi se riješio problem oborinskih voda, smanjilo onečišćenje prašinom i osigurala bolja prometna povezanost i sigurnost.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Unaprijeđeni i izgrađeni novi cestovni pravci
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta grada Požege i prigradskih naselja
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj kilometara izgrađenih / obnovljenih prometnica

Prioritet 2.3. Omogućiti bolju prometnu povezanost i kvalitetu prometa i prometnica u Gradu

Mjera	2.3.2. Kreirati i provesti rješenja za probleme prometa u mirovanju i pješачkog prometa
Svrha	Smanjiti prometnu gužvu i buku te povećati dostupnost sadržaja i institucija smještenih u gradskoj jezgri. Nadalje mjerom će se riješiti sigurnost pješaka i biciklista u gradu, ali i na prigradskim prometnicama
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjen negativan utjecaj prometa u gradskoj jezgri <i>r</i> Povećana sigurnost sudionika u prometu u gradu i na prigradskim prometnicama
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja podzemne garaže Nogostupi prigradskih naselja Pješачka zona Požega
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj kilometara novoizgrađenih pješачkih i biciklističkih staza uz prometnice Novoizgrađena parkirališna i garažna mjesta (m ²)

PRIORITET 2.4. Promicati korištenje obnovljivih izvora energije

Prioritet	2.4. Promicati korištenje obnovljivih izvora energije
Mjera	2.4.1. Izgraditi pogon za kogeneraciju
Svrha	Iskoristiti učinkovitost postrojenja za kogeneraciju u svrhu smanjenja upotrebe energenata, smanjenja troškova proizvodnog procesa (troškovi grijanja) te pozitivnog utjecaja na okoliš kroz smanjenje emisije stakleničkih plinova.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjena upotreba energenata <i>r</i> Smanjena emisija stakleničkih plinova
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja toplovoda od kogeneracijskog postrojenja do ključnih korisnika
Nositelji	Grad Požega, Požeško-slavonska županija, SPIN VALIS d.d.
Pokazatelji	Broj korisnika priključenih na kogeneraciju

Prioritet	2.4. Promicati korištenje obnovljivih izvora energije
Mjera	2.4.2. Poticanje energetske učinkovitosti objekata u javnom i privatnom sektoru
Svrha	Promicanje učinkovitog korištenja energije u svim objektima javne i privatne namjene radi održivog razvoja Požege.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjeni troškovi energije u javnom i privatnom sektoru <i>r</i> Smanjena emisija stakleničkih plinova

Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje energetske učinkovitosti obiteljskih kuća • Projekt energetske obnove javnih objekata na području grada Požege i prigradskih naselja • Projekt energetske obnove poslovnih objekata na području grada Požege • Energetski savjetnici za kućanstva s niskim primanjima u Požegi • Energetska obnova gimnastičke dvorane Sokol • Projekt povećanja energetske učinkovitosti javne rasvjete
Nositelji	Grad Požega, vlasnici poslovnih objekata
Pokazatelji	<p>Troškovi energije javnih objekata</p> <p>Broj kućanstva koja su koristila poticaje namijenjene energetske učinkovitosti</p> <p>Broj zahvata s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti na javnim objektima</p> <p>Broj zahvata s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti na gospodarskim objektima</p> <p>Broj savjetovanja građana</p>

PRIORITET 2.5. Osigurati zaštitu od štetnog djelovanja voda i drugih elementarnih nepogoda

Prioritet	2.5. Osigurati zaštitu od štetnog djelovanja voda i drugih elementarnih nepogoda
Mjera	2.5.1. Poboljšati sustav mikroakumulacija i akumulacija za zaštitu Požege od poplava
Svrha	Grad Požega pripada najvećim djelom slivnom području "Orljava - Londža", kojeg karakteriziraju vodotoci s uglavnom nestabilnim koritima koja se pri nepovoljnim vremenskim uvjetima (dugotrajne i obilne kiše, topljenje velikih količina snijega) izlijevaju i stvaraju poplavne vode. Svrha mjere je sprečavanje nepogoda uzrokovanih obilnim kišama (zaštita ljudi i imovine od poplava) kroz sustav retencija.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećana zaštita ljudi i imovine od štetnog djelovanja voda
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Retencija „SELIŠTE“ na potoku Komušanac • Retencija „ODOROVAC“ na potoku Odorovac • Retencija „ČUJEVAC“ na potoku Šibovica • Retencija „BASAMAC“ na potoku Basamac • Retencija „DRENIK - SKLOP“ na potoku Drenik • Akumulacija „KAMENSKO“ na potoku Brzaja
Nositelji	Hrvatske vode
Pokazatelji	Smanjenje broja poplavljenih objekata

Prioritet	2.5. Osigurati zaštitu od štetnog djelovanja voda i drugih elementarnih nepogoda
Mjera	2.5.2. Izgraditi i osposobiti prihvatni centar za ugrožene građane u kriznim situacijama
Svrha	Zbrinjavanje i smještaj stanovništva u slučaju kriznih situacija.

Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjeti za prihvata i smještaj ugroženih građana
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Prihvatni centar Glavica
Nositelji	Gradsko društvo Crvenog križa Požega
Pokazatelji	<p>Izrađena tehnička dokumentacija</p> <p>Uređeno zemljište za gradnju s riješenom komunalnom infrastrukturom</p> <p>Izgrađen i opremljen prihvatni centar</p>

8.3 Strateški cilj 3: Ostvariti bolju kvalitetu života, javnih usluga te socijalnu uključenost svih skupina stanovništva Grada

PRIORITET 3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja

Prioritet	3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja
Mjera	3.1.1. Razvoj izvaninstitucionalnih usluga zapošljavanja (klubovi za zapošljavanje)
Svrha	Osmisliti nove i inovativne usluge za pomoć nezaposlenim osobama koje će nadopunjavati već postojeće institucionalne inicijative s ciljem dodatne pomoći nezaposlenim osobama u pronalasku posla.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjenje stope nezaposlenosti u Požegi
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj programa s ciljem jačanja društvenih vještina nezaposlenih Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOC) Klub za zapošljavanje mladih
Nositelji	Grad Požega, HZZ
Pokazatelji	<p>Broj i vrsta razvijenih izvaninstitucionalnih usluga za pomoć nezaposlenima</p> <p>Broj osoba kojima su pružene izvaninstitucionalne usluge zapošljavanja</p>

Prioritet	3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja
Mjera	3.1.2. Razvoj lokalno prilagođenih programa samozapošljavanja u skladu s partnerskim principima
Svrha	Iako je visoka stopa nezaposlenosti velik problem na razini cijele države, svaki kraj nosi svoje specifičnosti s obzirom na spol, obrazovnu i dobnu strukturu, razvijene i rastuće industrije... Primjena jedinstvenog modela za cijelu Hrvatsku, može samo djelomično riješiti problem nezaposlenosti. Svrha ove mjere je razviti programe zapošljavanja prilagođene specifičnostima Požege.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjenje stope nezaposlenosti u Požegi
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje proaktivnosti mladih nezaposlenih u pronalasku posla Poboljšanje pristupa rada dugotrajno nezaposlenim osobama kroz AMZ Povećanje zapošljivosti mladih nezaposlenih osoba kroz AMZ
Nositelji	

Pokazatelji	Broj i vrsta razvijenih programa Broj edukacija / treninga / okruglih stolova i broj sudionika Broj projekata zapošljavanja
-------------	---

Prioritet	3.1. Razviti održive modele zapošljavanja ranjivih skupina, nezaposlenih i tražitelja zaposlenja
Mjera	3.1.3. Promovirati zadružno i socijalno poduzetništvo
Svrha	Poticati otvaranje socijalnih i zadružnih poduzeća s ciljem da se generirani profit koristi za dobrobit određenih "potlačenih" društvenih skupina.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjeti za poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina <i>r</i> Rast zaposlenosti
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Edukacije o prednostima zadružnog i socijalnog poduzetništva Projekti s ciljem zapošljavanja socijalno marginaliziranih skupina (invalidi, osobe s mentalnim poteškoćama)
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj edukacija i broj sudionika Broj provedenih projekata

PRIORITET 3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu

Prioritet	3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu
Mjera	3.2.1. Poboljšanje postojeće infrastrukture
Svrha	Izgradnja nove i rekonstrukcija postojeće infrastrukture važne za postizanje većeg obrazovnog, rekreacijskog i kulturnog standarda grada.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Poboljšani infrastrukturni preduvjeti za društveni razvoj grada
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Uređenje i rekonstrukcija dvorane Grabrik Izgradnja studentskog doma Uređenje Rekreacijskog centra Izgradnja, rekonstrukcija i uređenje društvenih domova prigradskih naselja Društveno rekreacijski centar Vidovci
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Izrađena tehnička dokumentacija Broj i vrsta novoizgrađenih / obnovljenih objekata Broj korisnika nove infrastrukture

Prioritet	3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu
Mjera	3.2.2. Širenje mreže socijalnih usluga
Svrha	Uključivanje skupina u nepovoljnom položaju s područja grada u društveni život lokalne zajednice te jačanje njihovih vještina radi lakšeg zapošljavanja.

Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Poboljšana kvaliteta života skupina u nepovoljnom položaju
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Osmišljavanje neformalnih projekata socijalne inkluzije osoba u nepovoljnom položaju • Inkluzivni dizajn • Multifunkcionalni centar za osobe s invaliditetom • Osiguravanje pomoćnika u nastavi, projekt: Petica za dvoje • Aktivnosti za djecu s različitim teškoćama u razvoju
Nositelji	Grad Požega, British Council, Udruga za razvoj i unapređenje pomagala i kvalitete življenja osoba s invaliditetom RH
Pokazatelji	Broj provedenih projekata socijalne inkluzije Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne inkluzije Broj novih socijalnih usluga

Prioritet		3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu
Mjera		3.2.3. Jačanje kapaciteta institucija i osnivanje koordinacije udruga u području socijalne skrbi
Svrha		S ciljem podizanja kvalitete socijalnih usluga na području grada potrebno je raditi na jačanju kapaciteta institucija s područja socijalne skrbi
Očekivani rezultat/i	<i>r</i>	Stvoreni preduvjeti za razvoj i pružanje kvalitetnijih usluga s područja socijalne skrbi
Aktivnosti/projekti		<ul style="list-style-type: none"> • Socijalno uključivanje i pomoć starim i nemoćnim osobama i invalidima • Organiziranje dnevnog boravka za starije i pretile osobe na području grada Požege • Poludnevni/dnevni boravak za djecu i osobe s poteškoćama u razvoju • Organizirane dnevne aktivnosti za starije osobe
Nositelji		Grad Požega, Dom zdravlja Požeško-slavonske županije, „MI“ Udruga roditelja djece s posebnim potrebama, Udruga za razvoj i unapređenje pomagala i kvalitete življenja osoba s invaliditetom RH
Pokazatelji		Broj edukacija i broj educiranih djelatnika institucija s područja socijalne skrbi Broj novorazvijenih socijalnih usluga Broj provedenih projekata socijalne skrbi

Prioritet		3.2. Poboljšati pokrivenost socijalnim uslugama u gradu
Mjera		3.2.4. Jačanje mreže volonterskih usluga
Svrha		Promovirati i poticati volonterski rad u pružanju socijalnih usluga na području Grada Požege radi poboljšanja kvalitete života, izgradnje socijalnog kapitala, aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja te razvoja humanijeg i ravnopravnijeg društva.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i>	Razvijena volonterska mreža u području pružanja socijalnih usluga
Aktivnosti/projekti		<ul style="list-style-type: none"> • Promocijske aktivnosti radi upoznavanja javnosti s vrijednostima, ulogom i značajem volontiranja • Omogućavanje volonterskog rada mladim nezaposlenim osobama • Programi razvoja volonterskog rada u pružanju socijalnih usluga

Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj promocija i doseg promotivnih aktivnosti Broj razvijenih programa volontiranja Broj osoba uključenih u volonterski rad

PRIORITET 3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u gradu

Prioritet	3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u gradu
Mjera	3.3.1. Poboljšati prostorne i ljudske kapacitete za predškolski odgoj
Svrha	Osigurati preduvjete za kvalitetan predškolski odgoj izgradnjom, rekonstrukcijom i modernizacijom vrtića te jačanjem zaposlenika predškolskih institucija.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni uvjeti za pružanje veće kvalitete predškolskog obrazovanja
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje ljudskih kapaciteta predškolskih institucija Osnivanje dječjeg vrtića Požega Rekonstrukcija i uređenje postojećih gradskih vrtića
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj zaposlenika predškolskih institucija koji su prošli dodatno osposobljavanje Broj edukacija i broj sudionika Izrađena tehnička dokumentacija Broj izgrađenih obnovljenih objekata predškolske namjene Broj opremljenih vrtića

Prioritet	3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u gradu
Mjera	3.3.2. Umrežiti dionike u sustavu obrazovanja
Svrha	Poticati suradnju među institucijama zaduženima za obrazovanje i odgoj djece s ciljem prenošenja dobrih praksi i iskustava te razvoja zajedničkih inovativnih projekata s područja obrazovanja.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni preduvjete za kvalitetniji sustav obrazovanja u gradu
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Edukacije, tribine i okrugli stolovi Provođenje zajedničkih projekata
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	Broj edukacija / tribina / okruglih stolova te broj sudionika Broj provedenih zajedničkih projekata

Prioritet 3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u gradu

Mjera	3.3.3. Jačanje školske infrastrukture i postizanje standarda obrazovanja u osnovnim školama sukladno državnom pedagoškom standardu (rad u jednoj smjeni)
Svrha	Svrha mjere je povećanje prostornih kapaciteta osnovnih škola te modernizacija školskih prostora (učionica, kabineta, dvorana) radi osiguravanja uvjeta propisanih državnim pedagoškim standardom.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Osigurana kvaliteta nastave u OŠ sukladna državnom pedagoškom standardu
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • OŠ Dobriša Cesarić – nadogradnja i izgradnja sportske dvorane • Izgradnja školske sportske dvorane u Vidovcima • Uređenje školske sportske dvorane osnovne škole Antuna Kanižlića • Obnova i opremanje dječjih i ostalih igrališta na području grada i prigradskih naselja • Rekonstrukcija i uređenje osnovnih škola na području grada i prigradskih naselja
Nositelji	Grad Požega
Pokazatelji	<p>Izrađena tehnička dokumentacija</p> <p>Osigurana zemljišta s komunalnim priključcima</p> <p>Broj i vrsta novoizgrađenih / obnovljenih objekata</p> <p>Broj škola s jednosmjenskom nastavom</p> <p>Kapaciteti osnovnih škola</p>

Prioritet	3.3. Omogućiti kvalitetnije redovno obrazovanje i odgoj u gradu
Mjera	3.3.4. Poboljšanje infrastrukture srednjoškolskog i visokog obrazovanja
Svrha	Izgradnja, obnova i modernizacija infrastrukture s ciljem pružanja kvalitetnog srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja u Požegi.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvoreni uvjeti za pružanje veće kvalitete srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova i modernizacija srednjoškolskih i visokoškolskih institucija u Požegi • Unaprjeđenje prostorne infrastrukture i opremljenosti Veleučilišta u Požegi • Izgradnja knjižnice i multimedijalnog centra u potkrovlju Ekonomske škole
Nositelji	Grad Požega, Veleučilište u Požegi, Ekonomska škola Požega
Pokazatelji	<p>Izrađena natječajna dokumentacija</p> <p>Broj novoizgrađenih/obnovljenih/opremljenih objekata</p> <p>Broj novih sadržaja</p> <p>Broj studenata veleučilišta</p>

PRIORITET 3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu

Prioritet		3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu
Mjera	3.4.1. Umrežiti zdravstvene ustanove s drugim dionicima i sektorima	
Svrha	Potaknuti suradnju zdravstvenih institucija s drugim nosiocima društvenog i ekonomskog razvoja grada s ciljem postizanja veće kvalitete zdravstvenih usluga.	
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Veća razina dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite	
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Zajedničke tribine, sastanci, edukacije s ciljem suradnje i podizanja kvalitete u pružanju zdravstvenih usluga Razvoj novih zdravstvenih usluga Ugovaranje palijativnog tima u DZ PSŽ 	
Nositelji	Grad Požega, Dom zdravlja Požeško-slavonske županije	
Pokazatelji	Broj i vrsta zajedničkih inicijativa Broj osoba obuhvaćenih zajedničkim inicijativama	

Prioritet		3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu
Mjera	3.4.2. Informirati sve relevantne dionike o uslugama u zdravstvu i važnosti promocije zdravlja	
Svrha	Osigurati informiranost stanovništva o zdravstvenim uslugama i ukazati na važnost i nužnost preventivne zaštite.	
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Smanjiti broj kroničnih oboljenja kod stanovništva grada Požege	
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Promotivne kampanje Edukativne aktivnosti Projekt prevencije i smanjenja prekomjerne tjelesne težine 	
Nositelji	Zavod za javno zdravstvo	
Pokazatelji	Broj promotivnih kampanja Broj edukacija i broj sudionika Broj stanovnika obuhvaćenih preventivnom zaštitom	

Prioritet		3.4. Poboljšati dostupnost i efikasnost pružanja usluga u zdravstvu
Mjera	3.4.3. Poboljšati opremljenost i prostornu infrastrukturu zdravstvenih ustanova	
Svrha	Osigurati učinkovito provođenje (primarne) zdravstvene zaštite s ciljem poboljšanja zdravlja građana i pružanja adekvatne medicinske skrbi	
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Povećana kvaliteta pružene medicinske skrbi	
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> Specijalizacija iz medicine rada Rekonstrukcija ginekološke ambulante Specijalizacija iz parodontologije Uređenje zgrade Doma zdravlja u Matije Gupca 10, Požega Kupnja 10 vozila za sanitetski prijevoz 	
Nositelji	Grad Požega, Dom zdravlja Požega	
Pokazatelji	Broj obnovljenih / opremljenih prostorija / objekata	

PRIORITET 3.5. Poboljšati ponudu sadržaja u kulturi za sve stanovnike grada

Prioritet	3.5. Poboljšati ponudu sadržaja u kulturi za sve stanovnike grada
Mjera	3.5.1. Obnoviti i revitalizirati spomenike kulturne baštine i ustanove od izrazite kulturne važnosti
Svrha	Revitalizacija i restauracija materijalne kulturne baštine radi očuvanja kulturnog identiteta grada i veće kvalitete življenja
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Očuvani kulturni identitet grada Požege
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Gradski muzej Požege • Rekonstrukcija i dogradnja zgrade Prve požeške štedionice za potrebe Gradske knjižnice i čitaonice Požege • Rekonstrukcija Trga Svete Terezije • Rekonstrukcija Trga Svetog Trojstva • Rekonstrukcija, nadogradnja i opremanje Gradskog kazališta Požege • Restauracija muzejske građe za budući stalni postav • Sustavna provedba obnove pročelja gradske povijesne jezgre
Nositelji	Grad Požege
Pokazatelji	Broj obnovljenih i revitaliziranih spomenika kulturne baštine Broj posjetitelja

Prioritet	3.5. Poboljšati ponudu sadržaja u kulturi za sve stanovnike grada
Mjera	3.5.2. Jačanje postojećih i razvijanje novih sadržaja u kulturi
Svrha	Nadograditi postojeće kulturne sadržaje novim kvalitetnim elementima te razviti nove s ciljem obogaćivanje kulturno-turističke ponude.
Očekivani rezultat/i	<i>r</i> Stvorena nova kulturna vrijednost te povećana atraktivnost Požege
Aktivnosti/projekti	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj novih inovativnih kulturnih projekata • Požeški obelisk • MegalodonPannonian Papuk Park • Izgradnja i opremanje Multimedijalnog centra u Požegi • Ljetna radionica međunarodnog plesa • InternationalIncerumbattle • Požeško kulturno ljeto
Nositelji	Grad Požege, Kulturna udruga „Quadrivium“, Plesni klub Incerum, Turistička zajednica Grada Požege, Nikola Radmirović
Pokazatelji	Broj provedenih projekata u kulturi Broj novih kulturnih sadržaja Broj održanih kulturnih manifestacija Broj posjetitelja

9 PROVEDBENI OKVIR

9.1 Institucionalni okvir

Provedba Strategija grada Požege kompleksan je proces koji će obuhvatiti sve dionike relevantne za gospodarski i društveni razvoj grada. Kao što je proces razvoja strategije slijedio principe participativnog planiranja tako će se i proces provedbe strategije, u razdoblju od 2015. do 2020. godine, temeljiti na partnerskom principima. Ovo znači da će dionici iz javnog, privatnog i sektora civilnog društva biti na jednak način zastupljeni prilikom koordiniranja provedbe razvojnih mjera te praćenja i ocjene uspješnosti razvojnih smjerova zadanih strategijom. Odgovornost za cjelokupnu provedbu strategije vezana je uz instituciju Grada Požege i neovisna je o političkoj nomenklaturi i promjenama vlasti. Razvojni prioriteti i mjere doneseni su zajednički, od strane dionika zastupljenih u radnoj skupini za izradu strategije te su isti prošli kroz proces konzultacija otvorenih svim zainteresiranim stanovnicima grada. Riječ je o transparentnom, partnerskom pristupu koji je omogućio da svi zainteresirani dionici daju svoje mišljenje o razvojnim smjerovima grada te na taj način doprinesu konačnom izgledu strategije te sastavu razvojnih mjera koje će se provoditi do 2020 godine. Izgled strategije odraz je znanja, kapaciteta, aspiracija i budućih projekcija razvoja svih dionika koji su sudjelovali u razvoju strategije.

Partnerski princip ne isključuje političku odgovornost koordinatora strategije, instituciju grada Požege, za njen uspjeh ili neuspjeh. Iako je ukupna odgovornost za izradu strategija u potpunosti na gradskoj upravi Požege, ostali dionici također sudjeluju u njenoj provedbi sukladno svojim zaduženjima i kompetencijama. Na ovaj način želi se izbjeći prevelika ovisnost procesa provedbe o gradskim strukturama te omogućiti kontinuiran pristup odlučivanju o strateškim odlukama i drugim dionicima važnim za društveni i gospodarski razvoj grada Požege. Prednosti partnerskog i transparentnog pristupa u provedbi strategije su slijedeći:

- točan raspored odgovornosti za provedbu cjelokupne strategije pa tako i njezinih razvojnih prioriteta i mjera
- raspodjela odgovornosti među dionicima za provedbu pojedinih dijelova strategije
- odgovornost struktura na vlasti prema stanovnicima Požege
- utjecaj na provedbu strategije otvoren je svim dionicima sukladno njihovoj aktivaciji i relevantnosti za pitanja lokalnog razvoja

Provedba strategija uključit će više razina upravljanja. Na strateškoj razini, odgovornost za cjelokupnu koordinaciju i uspjeh provedbe strategije imat će Ured gradonačelnika (Kordinator provedbe strategije). Operativno praćenje provedbe strategije kao i druge administrativne zadatke obavljat će Ured za EU fondove grada Požege (Tehničko tajništvo). Nadzor provedbe strategije kao i operativna podrška u provedbi bit će odgovornost svih relevantnih dionika društveno-gospodarskog razvoja grada Požege. Dionici će biti okupljeni u Partnerskom vijeću koje će se oformiti od članova radne skupine za izradu strategije. Detaljan prikaz odgovornosti tijela za provedbu strategije prikazan je u slijedećim poglavljima kao i grafički prikaz međusobnih odnosa i razina odgovornosti.

9.2 Koordinator provedbe Strategije

Uloga Koordinatora (Ured gradonačelnika grada Požege) provedbe strategije uključuje niz zadataka operativne naravi, ali i odgovornost na najvišoj razini za uspjeh provedenih razvojnih mjera.

Koordinator za pojedine aktivnosti i provedbu dijelova strategije može delegirati i drugo tijelo ili odjel, ali cjelokupna koordinacija Strategijom na razini donošenja odluka odgovornost je Ureda gradonačelnika. Uspjeh strategije mjerit će se prema objektivno provjerljivim pokazateljima provedbe strategije prikazanim u razradi prioriteta i mjera te u Akcijskom planu za provedbu strategije.

Uloga koordinatora u provedbi strategije je:

- Predsjedavanje i aktivno sudjelovanje u Partnerskom vijeću,
- Praćenje i evaluacija (vanjska i unutarnja) provedbe strategije,
- Koordinacija dionika zaduženih za provedbu pojedinih mjera strategije (nositelji mjera i potencijalni prijavitelji projekata),
- Iniciranje razvoja i provedbe strateških projekata zajedno s ostalim dionicima,
- Koordiniranje i odobravanje Akcijskog plana provedbe Strategije na godišnjoj razini,
- Izvještavanje prema Gradskom Vijeću o provedbi Strategije na godišnjoj razini,
- Koordinacija dionika prilikom provedbe pojedinih mjera Strategije,
- Organiziranje redovnih javnih konzultacija sa svim dionicima o provedbi strategije,
- Ocjena učinka strategije na polovini perioda predviđenog za provedbu, te na završetku perioda provedbe Strategije
- Komunikacija s javnošću o statusu provedbe Strategije

9.3 Partnersko vijeće za razvoj grada Požege

Partnersko vijeće je savjetodavno, stručno tijelo sastavljeno od relevantnih dionika iz javnog, privatnog i sektora civilnog društva, a ključna mu je uloga donošenje zaključaka, mišljenja i prijedloga povezanih s procesom provedbe Strategije. Vijeće ocjenjuje napredak u provedbi Strategije, raspravlja o planu provedbe razvojnih prioriteta i mjera te predlaže izmjene i poboljšanja u načinu provedbe i sadržaju Strategije. Odluke Vijeća donose se konsenzusom svih partnera zastupljenih u Vijeću, te se predaju Koordinatoru provedbe na daljnje razmatranje i postupanje. Članovi vijeća operativno sudjeluju u razvoju Akcijskog plana Strategije te predlažu ažuriranje Strategije ukoliko se za to ukaže potreba. Odluke, preporuke i mišljenja Vijeća su savjetodavne naravi, ali predstavljaju mišljenje i konsenzus dionika oko najvažnijih pitanja vezanih uz provedbu Strategije. Rad Vijeća osigurava kontinuiranu zastupljenost i informiranost ključnih dionika o napretku provedbe Strategije sukladno principima dobrog upravljanja. Mandat članova u Vijeću je vremenski ograničen, a mogućnost sudjelovanja u istom imaju predstavnici ključnih dionika. Vijeće će uključiti sve zainteresirane dionika koji su sudjelovali u procesu razvoja Strategije, što znači da će u njegovom sastavu sudjelovati pročelnici grada Požege, predstavnici gradskih poduzeća i važnijih institucija i ustanova, te predstavnici civilnog i poslovnog sektora. Uloge i odgovornosti Vijeća bit će prezentirane kroz Sporazum o radu partnerskog vijeća za razvoj grada Požege.

Uloga Partnerskog vijeća u provedbi strategije je:

- Davanje mišljenja i prijedloga o svim značajnim pitanjima vezanim uz provedbu Strategije minimalno dva puta godišnje i češće ako se ukaže potreba
- Predlaganje promjena u načinu provedbe i sadržaju razvojnih prioriteta i mjera te stručna podrška prilikom ažuriranja Strategije
- Podrška Koordinatoru pri razvoju Akcijskog plana provedbe Strategije na godišnjoj razini,

- Predlaganje prioritizacije provedbe razvojnih projekata
- Osnivanje tematskih radnih skupina za strateške projekte i prema razvojnim potrebama
- Davanje mišljenja i podrška Koordinatoru pri izradi Izvješća o provedbi Strategije
- Pružanje sektorske ekspertize tijekom procesa provedbe Strategije sukladno kompetencijama članova
- Informiranje Koordinatora o promjenama zakona i politika u pojedinim sektorima i predlaganje postupanja kojima će se Strategije uskladiti s novim zahtjevima
- Poticanje razvoja novih projekata u skladu sa sektorskim potrebama
- Poticanje međusektorske suradnje i umrežavanja na projektnoj razini
- Pomoć pri sastavljanju stručnih timova za provođenje mjera, pripremi i provođenju mjera (nadzorna funkcija), a prema sektorskim kompetencijama
- Pružanje informacija o provedbi (svatko iz vlastitog resora) u svrhu praćenja i vrednovanja

9.4 Tehničko tajništvo

Tehničko tajništvo (gradski Ured za EU fondove) pružat će administrativnu i tehničku podršku u procesu provedbe Strategije. Ključna zadaća Tehničkog tajništva je administrativno prikupljanje podataka o provedbi (praćenje) razvojnih mjera i projekata, sistematizacija, analiza te priprema podataka za interpretaciju Koordinatoru i Partnerskom Vijeću. Kako je riječ o stručnoj službi, tehničko tajništvo će podupirati dionike u razvoju i provedbi konkretnih projekata što je i u uobičajenom opisu posla Ureda. Zadaće Tehničkog tajništva su slijedeće:

- Izrada godišnjeg plana praćenja
- Prikupljanje, obrada i analiza podataka o provedbi
- Zaprimanje projektnih prijedloga i ažuriranje baze projektnih prijedloga
- Organizacija sastanaka partnerskog vijeća
- Priprema materijala za sastanke partnerskog vijeća
- Zaprimanje izvještaja o provedbi
- Drugi administrativno – tehnički poslovi u provedbi strategije

9.5 Proces provedbe strategije

Provedba Strategije razvoja grada Požege započet će u siječnju 2015. i trajat će do siječnja 2020. godine. Dinamika provedbe slijedit će dogovoreni Akcijski plan za provedbu Strategije koji će se ažurirati na godišnjoj razini, a sadrži popis prioritetnih mjera/projekata, financijsku konstrukciju i pokazatelje praćenja provedbe. Praćenje provedbe će se odvijati kontinuirano kroz prikupljanje podataka na terenu od strane Tehničkog tajništva. Sistematizirani podaci bit će dostavljani Koordinatoru provedbe i Partnerskom Vijeću na kvartalnoj razini i češće ukoliko će biti potrebno, a u svrhu kontrole napretka provedbe Strategije. Jednom godišnje izrađivat će se Izvješće o provedbi strategije na temelju provedenih mjera iz Akcijskog plana. Odgovornost za izradu Izvješća je na Koordinatoru dok će Partnersko vijeće sukladno sektorskoj ekspertizi dati vlastito mišljenje i potencijalne prijedloge za poboljšanje, promjene u izvješću i narednom provedbenom periodu. Izvješće o provedbi strategije jednom godišnje bit će prezentirano Gradskom Vijeću te će se usvajati nakon završene rasprave. Nakon završetka 2017. godine procijenit će se napredak Strategije te po potrebi preusmjeriti/ažurirati razvojne mjere u skladu s aktualnim potrebama. Procjena uspjeha Strategije na polovici razdoblja provedbe bit će interna ili vanjska, ovisno o odluci Koordinatora.

9.6 Financijski okvir (izvori financiranja)

Stavljanje razvojnih mjera u realne financijske okvire jedan je od najvažnijih koraka strateškog planiranja. Pametno financijsko planiranje osigurat će bolje kvalitativno i kvantitativno ispunjenje strateškog plana. Iz tog razloga je važno koristiti što je moguće više izvora financiranja kako bi se osigurala dostatna sredstva i zadržala željena dinamika provedbe razvojnih projekata.

Grad Požega imat će najznačajniju ulogu i punu odgovornost u kreiranju i praćenju financijskog okvira za provedbu Strategije razvoja grada Požege 2020. Uz financijsku alokaciju za projekte koje će financirati isključivo ili većinom svojim vlastitim sredstvima, grad Požega također će osigurati i određena sredstva za sufinanciranje mjera i aktivnosti a koje će se financirati većinom iz EU fondova ili drugih vanjskih izvora (županija, javna poduzeća, ministarstva).

Okvirni financijski plan izradit će se na temelju informacija iz godišnjeg proračuna grada Požege. Prema zakonu o proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLRS) dužne su unutar sadržaja proračuna izraditi i plan razvojnih programa koji sadrži ciljeve i prioritete razvoja JLRS povezane s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna (NN 87/08, 136/12). Prilikom izrade jednogodišnjih akcijskih planova vodit će se računa i o usklađivanju s Pravilnikom o obaveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), kao referentnom dokumentu čija se metodologija izrade strateških dokumenta primijenila i prilikom izrade Strategije grada Požege 2020. Ukoliko dođe do promjene zakonodavnog i političkog okvira u kontekstu regionalnog razvoja, financijsko upravljanje provedbom strategije nužno će se morati uskladiti s novonastalom situacijom.

Okvirni financijski plan sastavni je dio Akcijskog plana za provedbu strategije i kao takav će se usvajati jednom godišnje od strane Gradskog Vijeća. Financijska alokacija odredit će se za sve razvojne mjere/projekte planirane za provedbu u narednoj godini.

Osim proračuna jedinice lokalne samouprave, provedba strategije financirat će se i kroz druge izvore. Ovdje se navodi nekoliko ključnih, dodatnih izvora financiranja:

- Sredstva lokalnih izvora – odnose se na proračune općina i gradova unutar Požeško-slavonske županije u slučaju zajedničkih projekata s Požegom. Većinom su to investicije u kapitalna ulaganja, međutim jedan dio u proračunu namijenjen je i financiranju kulture te udruga civilnog društva.
- Sredstva iz proračuna Požeško-slavonske županije – dio projekata navedenih u razradi mjera su ili zajednički projekti grada Požege i Požeško-slavonske županije ili projekti koji su od značajnog interesa za cijelu županiju. Međusobnom koordinacijom dogovorit će se u kojim će projektima nositelj biti grad, a u kojim županija. Shodno tome dogovorit će se i u kojem će financijskom opsegu participirati županija u izvršenju mjera i aktivnosti ove strategije. Jednako kao što će i grad Požega sudjelovati u izvršenju mjera i aktivnosti iz Razvojne strategije Požeško-slavonske županije 2011.-2013., ali nove razvojne strategije županije do 2020. Iz tog razloga nužno je i usklađivanje ovih komplementarnih strategija.
- Sredstva iz državnog proračuna (resorna ministarstva) - spuštaju se na lokalnu razinu u obliku decentraliziranih sredstava. Prateći dosadašnje trendove i gospodarsku situaciju, može se očekivati da će ta sredstva činiti sve manju stavku u lokalnim proračunima. Međutim i dalje će se dio sredstava na državnoj razini planirati za određene programe od nacionalnog značaja i za pomoć slabije razvijenim sredinama u vidu povećanja kvalitete života u svim dijelovima

Hrvatske i daljnje decentralizacije.

- Sredstva iz EU fondova i programa –Hrvatska će u periodu od 2014. – 2020. imati priliku povlačiti sredstva iz strukturnih fondova iz financijske perspektive 2007. – 2013. do kraja 2016. (zbog n+3 pravila) te sredstva dodijeljena u sklopu novog planskog razdoblja 2014. – 2020. (u trenutku kad nam Europska komisija odobri Operativne programe i Program ruralnog razvoja). Upravo će strukturni fondovi, zajedno s programima unije, pružiti velike mogućnosti za sufinanciranje razvojnih projekata Požege.
- Sredstva iz ostalih izvora –u ovu kategoriju spadaju privatna sredstva poduzetnika i fizičkih osoba, ali i mogući financijski izvori nevladinih organizacija, lokalnih organizacija i sl.

Tablica 47: Pregled najznačajnijih fondova i programa za financiranje razvojnih projekata grada Požege

Fond / Program	Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)
Kratak opis	Strukturni fond namijenjen regijama unutar država članica s ciljem jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji. Postotak sufinanciranja iz fonda za dionike iz Hrvatske: od 75% - 85% za neprofitne projekte od 10% do 50% za profitne projekte (poduzeća i investicije s više od 25% dobiti).
Potencijalni prijavitelji	- Tijela državne uprave - Mala i srednja poduzeća - Jedinice lokalne i regionalne samouprave - Znanstveno-istraživački sektor - Civilni sektor
Vrste projekata koji se mogu financirati	- Kapitalna ulaganja u poslovnu, turističku i kulturnu infrastrukturu; - Poticanje poduzetništva; - Poboljšanje gospodarskog potencijala - Razvoj turizma temeljenog na prirodnim resursima i kulturnoj baštini

Fond / Program	Europski socijalni fond (ESF)
Kratak opis	Strukturni fond namijenjen regijama unutar država članica s ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja i održivog razvoja Postotak sufinanciranja iz fonda za dionike iz Hrvatske: od 75% - 85%
Potencijalni prijavitelji	- jedinice lokalne i regionalne samouprave - javne ustanove, poslodavci - obrazovne ustanove udruge
Vrste projekata koji se mogu financirati	- Osposobljavanje stanovništva (nezaposlenih osoba, žena) za bolji pristup tržištu rada; - Projekti poticanja poduzetništva, uključujući samozapošljavanje; - Kreiranje novih obrazovnih programa u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada - Poboljšanje sustava obrazovanja na svim razinama; razvoj novih programa, opremanje učionica i praktikuma, edukacija nastavnika.

Fond / Program	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)
Kratak opis	<p>Temelji se na dva stupa: tržišnoj politici (potpora za povećanje prihoda) te politici ruralnog razvoja (javna dobra). Prvi se stup financira iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFGP) koji osigurava izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima u zemljama članicama. Drugi se stup financira iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) koji je usmjeren na financiranje programa za ruralni razvoj.</p> <p>Postotak sufinanciranja iz fonda za dionike iz Hrvatske: od 50% - 100%</p>
Potencijalni prijavitelji	<ul style="list-style-type: none"> - Jedinice lokalne i regionalne samouprave do 10.000 stanovnika (u nekim mjerama do 5.000 stanovnika) - LAG-ovi - Fizičke i pravne osobe registrirane za određenu djelatnost u rangu mikro-poduzeća
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> - Projekti ulaganja u malu infrastrukturu - lokalne ceste, kanalizacije, pročišćavanja otpadnih voda koje predlažu jedinice lokalne samouprave; - Ulaganja u društvenu i obrazovnu infrastrukturu - Rekonstrukcija kulturnih/ prirodnih dobara u svrhu turizma, osposobljavanja stanovništva za pružanje usluga u turizmu. - Ulaganja poduzetnika u opremanje ugostiteljskih ili smještajnih kapaciteta, u opremu potrebnu za tradicionalnu obrtničku proizvodnju, u opremu za prerađivanje.

Fond / Program	Programi Hrvatske banke za obnovu i razvoj
Kratak opis	<ul style="list-style-type: none"> - Program kreditiranja komunalne infrastrukture - Kreditna linija za financiranje projekata vodoopskrbe i odvodnje u Hrvatskoj - Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - Program kreditiranja energetske obnove zgrada - Program kreditiranja projekata kandidata Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - Program kreditiranja projekata kandidata za program IPA i Strukturne instrumente
Potencijalni prijavitelji	<ul style="list-style-type: none"> - jedinice lokalne i regionalne samouprave - komunalna društva - trgovačka društva i ostale pravne osobe - tijela državne uprave

Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> - vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, - zbrinjavanje komunalnog otpada te održavanja čistoće - industrijske zone, zone malog poduzetništva - socijalna infrastruktura: domovi za skrb starijih osoba i dječji vrtići - javne garaže - nerazvrstane prilazne ceste - športski objekti - škole - gospodarenje otpadom - poticanje energetske učinkovitosti
--	--

Fond / Program	Programi resornih ministarstava
Kratak opis	<ul style="list-style-type: none"> - programi za potporu turizma - programi za razvoj jedinica lokalne i regionalne samouprave s ograničenjima prema indeksu razvijenosti - programi poticanja poduzetništva
Potencijalni prijavitelji	<ul style="list-style-type: none"> - jedinice lokalne i regionalne samouprave - poduzetnici i obrtnici
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacija / rekonstrukcija radi uređenja prostora poduzetničkog inkubatora/tehnološkog parka/poslovnog parka/poduzetničkog akceleratora (ako je poslovni prostor u vlasništvu Podnositelja prijave) - izrada projektne dokumentacije, priprema ostale natječajne dokumentacije koja nedostaje investicijskom, a neophodna je za kandidiranje projekata za korištenje sredstava iz Strukturnih fondova EU - izgradnja, uređenje i obnova javne infrastrukture - poticanje razvoja turizma na turistički nerazvijenim područjima: razvoj smještajne i dodatne turističke ponude, te unapređenje javne i poslovne turističke infrastrukture na turistički nerazvijenim područjima - dodjele bespovratnih sredstava manifestacijama u funkciji razvoja turizma (kulturne, gastronomske, enološke, sportske i druge manifestacije) - jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije - razvoj lokalne zajednice u smislu poboljšanja dostupnosti lokalne infrastrukture, prvenstveno izgradnje obnove i rekonstrukcije objekata socijalne, komunalne i gospodarske infrastrukture na lokalnoj razini

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

9.7 Praćenje (nadzor) i izvještavanje

Praćenje je najznačajnija funkcija upravljačke strukture za provedbu Strategije razvoja grada Požege. Riječ je o sustavnom promatranju, dokumentiranju i analizi podataka dobivenih u procesu provedbe strategije, od razine pojedinih prioriteta do individualnih projekata. Praćenje obuhvaća financijski i fizički napredak provedbe strategije, a obavlja se sa ciljem provjere je li stvarna provedba strategije / projekata – mjerena pomoću nekoliko vrsta pokazatelja – u skladu s planiranim planom provedbe te hoće li prethodno postavljen skup ciljeva biti ispunjen.

Programima/projektima koji imaju uspostavljene dobre sustave praćenja:

- se bolje upravlja. Praćenje povećava vjerojatnost da će mjera/projekt isporučiti visokokvalitetne ishode na vrijeme;
- je vjerojatnije da će moći objasniti razloge za uspjehe (i neuspjehe) mjere/projekta;
- su u položaju da podijele dokaze o svojoj dobroj praksi s drugima;
- je vjerojatnije da će ispuniti propisane zahtjeve;
- su u boljem položaju za dobivanje daljnjeg financiranja; te
- doprinose ocjenjivanju učinkovitosti financiranja EU-a.

Sustav praćenja Strategije razvoja grada Požege obuhvatit će slijedeće elemente:

- Plan praćenja

Plan praćenja izrađivat će se na godišnjoj razini kao dio Akcijskog plana za provedbu strategije. Obuhvatit će popis planiranih razvojnih mjera/projekata, pokazatelje provedbe, zaduženja dionika oko prikupljanja podataka i izvještavanja, metode prikupljanja podataka, dinamiku izvedbe praćenja te troškove aktivnosti praćenja.

- Objektivno provjerljive pokazatelje

Praćenje se provodi unutar definiranog okvira za praćenje provedbe Strategije što podrazumijeva uspostavu sustava kvantificiranih pokazatelja i odgovarajućih izvora provjere kojima utvrđujemo je li sadržaj i proces realiziran u sklopu zadanih strateških prioriteta. Pokazatelji su u ovoj strategiji definirani na razini mjera, čime se omogućava uvid u napredak na operativnoj razini ali i stanje provedbe u okviru dugoročne realizacije ovog dokumenta. Pokazatelji na razini mjera odnose se na neposredne ishode koji su mjerljivi u bilo kojem vremenskom periodu što nam daje trenutni uvid u status realizacije i kao takvi bit će korišteni kao alat prilikom izrade periodičkih izvješća o provedbi Strategije. Pokazateljima na razini prioriteta mjerimo promjenu koju stvara učinak provedbe strateškog plana, odnosno utvrđujemo stupanj uspješnosti cjelokupne provedbe Strategije. Svi pokazatelji na razini prioriteta imaju dugoročnu dimenziju i prikazuju ciljane vrijednosti do kraja 2020. godine, što znači da će stvarnu ocjenu uspješnosti biti moguće odrediti tek nakon završene konačne evaluacije, odnosno nakon isteka planiranog provedbenog perioda.

- Prikupljanje, obradu i analizu podataka o provedbi mjera strategije

Ovaj element sustava praćenja obuhvaća fizičko prikupljanje podataka o provedbi razvojnih mjera odnosno projekata koji su dio Akcijskog plana za provedbu strategije. Podaci će se prikupljati od projekata i drugih razvojnih aktivnosti koje će biti u provedbi i to od strane Tehničkog tajništva te će se sistematizirati i analizirati u koordinaciji s članovima Partnerskog vijeća. Dio postupaka prikupljanja podataka bit će odgovornost članova Partnerskog vijeća, a sukladno dogovoru s Koordinatorom. Ova aktivnost provodit će se kontinuirano tijekom cijelog razdoblja provedbe strategije.

- Izvještavanje o provedbi

Podaci o provedbi će se nakon analize strukturirati u izvješća o napretku provedbe strategije te će ista od strane Tehničkog tajništva biti slana na pregled i odobrenje Koordinatoru provedbe strategije. Izvještaji će biti podloga za procjenu uspjeha strategije te donošenje odluka o potencijalnim korektivnim mjerama te daljnjoj provedbi razvojnih smjerova. Jednom godišnje, izvještaj o provedbi strategije (na kraju kalendarske godine) bit će prezentiran i poslan na konzultacije Gradskom vijeću kako bi se dobilo mišljenje i potpora za daljnju provedbu i donošenje novog financijskog okvira.

- Provedbu preventivno-korektivnih mjera

Na temelju izvještaja, Koordinator provedbe strategije odlučit će zajedno sa Partnerskim vijećem koje je mjere potrebno poduzeti kako bi se strategija nastavila uspješno provoditi.

Odgovornost za praćenje provedbe je na Koordinatoru, ali je specifične zadatke moguće delegirati i drugim tijelima u okviru upravljačke strukture za provedbu strategije.

Osim praćenja, procjenjivat će se i da li je strategija ostvarila ciljeve te polučila utjecaj na lokalno stanovništvo odnosno podigla razinu društvene i gospodarske dobrobiti. Evaluacija će se baviti slijedećim pitanjima:

- Jesu li se ispunili ciljevi strategije?
- Koliko učinkovito su postignuti neposredni rezultati i rezultati?
- Da li strategija polučila pozitivan utjecaj na društveno-gospodarski razvoj grada Požege?
- Što bi se dogodilo bez intervencije?

Evaluacija provedbe Strategije razvoja Grada Požege temelji se na principima dobrog upravljanja i kao takva promiče standardizirani sustav kvalitete koji zadovoljava sljedeće kriterije:

- **Relevantnost** – ocjenjuje primjerenost ciljeva i prioriteta Strategije u odnosu na potrebe jačanja društveno-gospodarskog razvoja. Ocjenjuje primjerenost ciljeva i prioriteta Strategije u odnosu na potrebe ciljnih skupina i krajnjih korisnika, usklađenost sa strateškim dokumentima višeg reda te usmjerenost na rješavanje realnih problema
- **Djelotvornost** – ocjenjuje odnos uloženi sredstava s obzirom na neposredne ishode i očekivane rezultate provedbe.
- **Učinkovitost** – utvrđuje koliko je provedba Strategije doprinijela postizanju zadanih ciljeva.
- **Utjecaj** – ocjenjuje utjecaj provedbe na ciljne skupine i lokalno stanovništvo. Ocjenjuje utjecaj na društveno-gospodarsku situaciju grada Požege.
- **Održivost** – ocjenjuje vjerojatnost trajanja postignutih učinaka odnosno kontinuitet provođenja sličnih odgovarajućih aktivnosti u cilju uklanjanja ili ublažavanja postojećih nepovoljnih okolnosti ili rješavanja problema ciljne skupine.

Odgovornost za evaluaciju tijekom i na kraju provedbenog perioda je na Koordinatoru provedbe strategije.

10 POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA

Popis tablica

Tablica 1: Visina EU potpore s obzirom na razvijenost određene regije	8
Tablica 2: Glavni ciljevi RH za 2020. godinu u odnosu na strategiju "Europa 2020"	10
Tablica 3: 11 tematskih ciljeva - usmjerenje investicija iz strukturnih instrumenata	10
Tablica 4: Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije grada Požege 2020. sa RSPŠZ 2011. – 2013.....	12
Tablica 5: Površina i stanovništvo grada Požege 2001. i 2011. godine.....	15
Tablica 6: Kontingenti stanovništva grada Požege za 2011. godinu.....	16
Tablica 7: Prirodno kretanje stanovništva u 2011. godini.....	17
Tablica 8: Naselja na području grada Požege 2001. i 2011. godine	17
Tablica 9: Indeks starenja i prosječna starost u Požeško-slavonskoj županiji 2011.g.	18
Tablica 10: Broj poduzeća i obrta u Požeško slavonskoj županiji i RH od 2003. do 2013. godine.....	19
Tablica 11: Struktura poduzetnika obveznika poreza na dobit (koji su predali godišnje financijsko izvješće) prema veličini u zadnje tri godine u Požegi i Požeško - slavonskoj županiji	21
Tablica 12: Prikaz broja obrta u gradu Požegi prema primarnoj djelatnosti na dan 31.12.2013.g.	22
Tablica 13: Glavni izvori sredstava za život stanovnika Požege, 2011.	23
Tablica 14: Zaposleni u pravnim osobama u Gradu Požegi prema NKD-u 2007. (31. ožujak 2011.) ...	24
Tablica 15: Prikaz broja zaposlenih u pravnim osobama prema djelatnostima na dan 31.03.2012.g. ...	25
Tablica 16: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u Požeško-slavonskoj županiji prema NKD-u 2007. (2011.-2012.).....	26
Tablica 17: Prikaz broja zaposlenih u poduzećima prema djelatnostima u gradu Požegi u razdoblju 2010. - 2012.g.	27
Tablica 18: Nezaposlenost i zapošljavanje (siječanj 2014.) – PU Požega	29
Tablica 19: Broj nezaposlenih prema spolu i stupnju obrazovanja (siječanj 2014.).....	29
Tablica 20: Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje prema stupnju obrazovanja (siječanj 2014.) - PU Požega	30
Tablica 21: Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje prema dobi (siječanj 2014.).....	30
Tablica 22: Konsolidirani financijski rezultat poslovanja poduzetnika Požege	31
Tablica 23: Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško slavonske županije i grada Požege, za razdoblje od 2011. do 2012. godine, u 000 kn.....	33
Tablica 24: Robna razmjena Republike Hrvatske te Požeško-slavonske županije po gradovima, za razdoblje od 2011. do 2012. godine, u 000 kn.....	35
Tablica 25: Poduzetnici u zoni Požega	37
Tablica 26: Poljoprivredna zemljišta i kućanstva Požege, 2003.	38
Tablica 27: Popis kulturnih manifestacija u Požegi	40
Tablica 28: Smještajni kapaciteti u gradu Požegi	42
Tablica 29: Objekti namijenjeni posluživanju hrane i pića.....	42
Tablica 30: Podrumi i vinarije u Požegi.....	44
Tablica 31: Dolasci i noćenja turista u Požegi i Požeško slavonskoj županiji za razdoblje od siječnja do studenog 2013. godine	44
Tablica 32: Struktura razrednih odjela i broja učenika I. razreda iz sektora turizma i ugostiteljstva u školskoj godini 2013./2014.	45
Tablica 33: Broj učenika u trogodišnjim i četverogodišnjim programima iz sektora turizma i ugostiteljstva u Požeško-slavonskoj županiji, 2006.-2011.	45
Tablica 34: Popis TK objekata HT-a na području Grada Požege	49

Tablica 35: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi i spolu, 2011.	53
Tablica 36: Pismenost stanovništva grada Požege, 2011.	54
Tablica 37: Broj učenika u vrtićima u gradu Požezi na dan (2013.)	54
Tablica 38: Broj učenika i razrednih odjela po osnovnim školama i ukupno u školskoj godini 2012/1355	
Tablica 39: Broj učenika i razrednih odjela po srednjim školama i programima ukupno u šk. godini 2013/14.....	56
Tablica 40: Studijska usmjerenja Veleučilišta Požege i predviđen broj upisnih mjesta za akademsku godinu 2014/15.....	59
Tablica 41: Ustanove za obrazovanje odraslih u Požeško-slavonskoj županiji.....	60
Tablica 42: Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, 2011.	61
Tablica 43: Lista zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara na području Grada Požege.....	62
Tablica 44: Broj posjeta Gradskom muzeju Požege (2012. i 2013.).....	65
Tablica 45: Popis sportskih klubova Požege.....	68
Tablica 46: Posteljni kapaciteti - Opća županijska bolnica Požege (2014.)	70
Tablica 47: Pregled najznačajnijih fondova i programa za financiranje razvojnih projekta grada Požege	108

Popis slika

Slika 1: Shematski prikaz ESI fondova i ukupna alokacija namijenjena za Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020.....	8
Slika 2: Položaj grada Požege u Požeško – slavonskoj županiji.....	14
Slika 3: Poljoprivredno zemljište prema vrijednosti tla u Požeško slavonskoj županiji	38
Slika 4: Prometni sustav Požeško slavonske županije	47
Slika 5: Pokrivenost naselja Požeško slavonske županije vodovodom	51

Popis grafikona

Grafikon 1: Broj obrta i poduzeća u Požeško slavonskoj županiji od 2003. do 2013. g.....	20
Grafikon 2: Broj obrta i poduzeća u RH od 2003. do 2013. g.....	20
Grafikon 3: Kretanje broja zaposlenih u Požeško slavonskoj županiji od 2008. do 2012. godine.....	27
Grafikon 4: Dobit razdoblja registriranih poduzeća, po veličini poduzetnika, za razdoblje od 2010. do 2012.....	32
Grafikon 5: Udio u ukupnoj dobiti razdoblja obzirom na veličinu poduzeća	32
Grafikon 6: Prihodi od prodaje u inozemstvu registriranih d.o.o.-a za razdoblje od 2010. do 2012. godine	33
Grafikon 7: Uvoz u razdoblju društava s ograničenom odgovornosti, za razdoblje od 2010. do 2012. godine	34
Grafikon 8: Udio u uvozu obzirom na veličinu poduzeća	34

11 IZVORI

- Akcijski plan socijalnih usluga Požeško slavonske županije za 2014. godinu, <http://www.pszupanija.hr/>
- Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva iz 2011. Godine, www.dsz.hr
- Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede iz 2003. Godine, www.dsz.hr
- Generalni urbanistički plan, www.pozega.hr
- http://ec.europa.eu/index_en.htm
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- <http://zone.mingorp.hr/pozegaPZIU.htm>
- Matica srednjih škola Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta
- Matica osnovnih škola Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta
- podaci Hrvatske gospodarske komore, Područne komore Požega
- podaci ministarstva obrta, <http://or.minpo.hr/pretraga.htm>
- podaci ministarstva znanosti obrazovanja i sporta
- Priopćenja Državnog zavoda za statistiku, www.dsz.hr
- Prostorni plan uređenja Grada, www.pozega.hr
- Službene novine, www.pozega.hr
- Statistička izvješća Državnog zavoda za statistiku, www.dsz.hr
- Turistički master plan Požeško slavonske i Brodsko posavske županije, www.panora.hr
- www.biznet.hr/
- www.gkpz.hr
- www.gmp.hr
- www.hzz.hr
- www.panora.hr
- www.pkp.hr
- www.postani-student.hr
- www.pozega.hr
- www.pozega-tz.hr
- www.pozeska-bolnica.hr
- www.pszupanija.hr/
- www.tzzps.hr/
- www.voda.hr
- www.Zdravi-gradovi.com.hr
- Županijska razvojna strategija, www.pszupanija.hr/.../zupanijska-razvojna-strategija-od-17.-03.-2011.html